

Nokian kaupunki

Tilinpäätös

2017

Kansikuva: osa keskustan arkkitehtikilpailuun 2015 osallistuneesta esityksestä ”Vuosirenkaat”

Sisällys

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	4
TOIMINTAKERTOMUS.....	6
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	8
Ympäristötekijät	19
Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	20
Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	23
Toiminnan rahoitus	26
Kokonaistulot ja -menot	30
Kaupunkikonsernin talous ja toiminta.....	31
Tilikauden tuloksen käsittely	37
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	38
Tuloslaskelman toteutuminen.....	39
Investointien toteutuminen	41
Rahoitusosan toteutuminen.....	44
Kaupungin strategisten tavoitteiden toteutuminen	46
TOTEUTUMAT PALVELUALUEITTAIN	47
DEMOKRATIA.....	47
KONSERNIPALVELUT.....	49
KAUPUNGIKEHITYSPALVELUT	58
PERUSTURVAPALVELUT	73
SIVISTYSPALVELUT	88
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	101
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	102
Tuloslaskelma	104
Tase.....	105
Rahoituslaskelma.....	107
Konsernilaskelmat	108
Liitetiedot	112
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	128

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Kertomusvuotta 2017 juhliittiin itsenäisyytemme 100-vuotisjuhlavuotena teemalla ”Yhdessä”. Nokian kaupunki juhli samalla perustamisensa 80-vuotisjuhlaa. Kaupunginvaltuuston asettama juh latoimikunta vastasi juhlavuoden ohjelman kokonaissuunnittelusta.

Juhlatoimikunnan juhlavuodelle asettamat tavoitteet onnistuivat hyvin. Vuoden aikana järjestettiin Nokialla eri toimijoiden järjestämänä noin 80 tapahtumaa tai tapahtumakokonaisuutta, joissa juhlavuoden teemat olivat esillä. Tilaisuuksissa kirjattiin Nokialla lähes 59 000 käyntiä.

Kaupunginvaltuusto päätti juhlavuoden kokouksessaan 6.3.2017 lahjoittaa 200 000 euron suuruisen pääoman perustettavalle Alfred Kordelinin säätiön Nokian kaupunkirahastolle. Kun Kordelinin säätiö oli lupautunut lahjoittamaan rahastolle vastaavan rahamäärän, kasvoi rahaston pääoma yhdessä muiden lahjoitusten kanssa noin 450 000 euroon kertomusvuonna. Rahaston tuotolla tuetaan nokialaista taide- ja kulttuurielämää sekä teollista tutkimusta.

Suomen talous oli viimeinkin vahvassa kasvussa, ja kasvu saavutti myös vientiteollisuuden. Eri ennustelaitosten mukaan bruttokansantuote kasvoi 3 % vuonna 2017 ja vienti 15 %. Talouskasvu ilmentyy erityisen hyvin työllisyyden paranemisena. Nokialla työttömyys laski ensimmäisen kerran 4 vuoteen alle 10 %:n ollen joulukuussa 2017 9,7 %.

Nokialla sekä pk -yritykset että suuryritykset ovat investoineet toimintaedellytyksiinsä ja palkanneet uutta työvoimaa. Myös uusia yrityksiä on sijoittunut Nokian alueelle. Kolmenkulman yritysalue ja Eco3 -klusteri ovat edelleenkin kasvussa. Alueelle tarvitaan kuitenkin uutta asemakaavaa.

Nokian kaupungin taloutta haastaa erityisen paljon useat sisäilmaongelmaiset rakennukset. Laaditut kuntotutkimukset osoittivat, että yksin koulurakennuksissa on noin 50 milj. euron uusrakentamis-/korjauskustannukset edessä. Terveyskeskus oli jo aiemmin todettu vaurioituneeksi. Uuden hyvinvointikeskuksen rakentamiseksi kaupunki sai STM:n poikkeuslupa. Poikkeuslupa ei kuitenkaan

tämän hetkisen käsityksen mukaan varmuudella rajaa pois kaupungin taloudellisia vastuita investoinnista, vaikka koko tehtäväalue on siirtymässä pois kaupungilta.

Kertomusvuonna rakennusten väistö- ja välttämättömistä korjauskustannuksista kertyi noin 5 milj. euron ylimääräiset käyttökustannukset. Tämän lisäksi tuloslaskelmaa rasittaa noin 4 milj. euron ylimääräiset rakennusten poistokustannukset normaalitilanteeseen verrattuna. Tilikauden tulos painuikin edellä olevien rasitusten johdosta 4,4 milj. euroa alijäämäiseksi.

Vuosikate ilman em. ylimääräisiä väistö- ja korjauskustannuksia olisi ollut hyvä, noin 14,5 milj. euroa siitä huolimatta, että toimintatuottojen jo pidemmän ajan kehitys on ollut huono. Nyt vuosikate jäi 9,5 milj. euroon, mikä samalla tarkoitti lainamäärän kasvua 6,2 milj. eurolla, kun nettoinvestoinnit olivat 11,3 milj. euroa.

Varsinainen, säännönmukainen toiminta on onnistuttu toteuttamaan taloudellisesti ja tehokkaasti huolimatta sisäilmaongelmista. Henkilöstö ansaitsee tästä suuren kiitoksen.

Lainsäädännön muutosten vuoksi uusi valtuustokausi alkoi kesken kalenterivuoden, 1.6.2017. Edellinen valtuustokausi oli siis 5 kk normaalia pidempi. Kunnallisvaaleilla huhtikuussa valittu valtuusto valitsi luottamushenkilöt hieman uudistettuun toimielinrakenteeseen kesäkuussa. Uusi valtuusto hyväksyi jo syksyllä uuden kuntastrategian, elinvoimainen ja ekologinen Nokia 2027.

Kaupungin asukasmäärän kasvu oli ennakkotiedon mukaan pitkäaikaista kasvua alhaisempi, 110 asukasta. Nokialaisia oli vuoden päättyessä näin ollen 33 320 henkeä. Ylipäättään nk. kehyskuntien kasvu on hidastunut suhteessa keskuskaupunkeihin. Nokian on kyettävä tarjoamaan monimuotoisia asunomiskaisuja, jotta strategiassa asetettu 1 % vuotuinen kasvu-ura saavutetaan uudestaan.

Kiitän kaupungin luottamushenkilöitä ja henkilöstöä vuoden 2017 palvelusta ja sitoutumisesta nokialaisten hyvinvoinnin edistämiseen. Kiitän myös

kaupungin asukkaita ja kaikkia sidosryhmiä yhteisömmme rakentamisesta. Toivon kaikille voimia jatkaa yhteisestä kehittämistyötä kaupunkilaisten palvelemiseksi.

Eero Väätäinen
kaupunginjohtaja

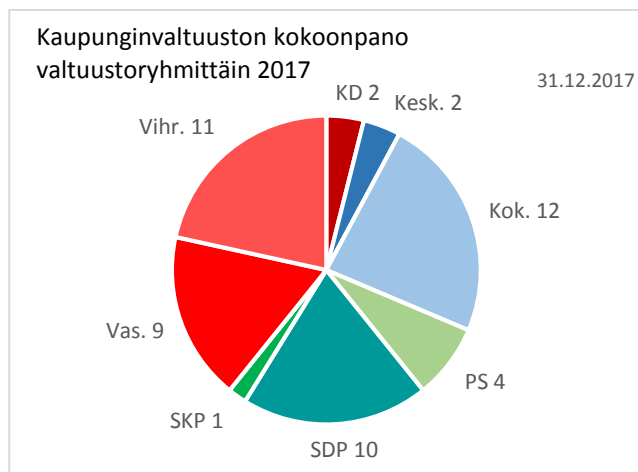
TOIMINTAKERTOMUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto

Uusi valtuusto aloitti toimikautensa 1.6.2017. Kuntalain mukaisesti kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Kaupunginvaltuustoon kuuluu 51 jäsentä. Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi Piila Paalanen (Vihr.), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Jari Kinnunen (Kok.) ja toisena varapuheenjohtajana Roope Lehto (SDP). Kokoomus ja vihreät olivat kaupunginvaltuuston suurimmat puolueet. Valtuusto kokoontui 9 kertaa.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloushoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitukseen kuului 9 jäsentä ja sen puheenjohtajana toimi Jari Haapaniemi (Kok.). Ensimmäisenä varapuheenjohtajana toimi Arja Laitinen (SDP) ja toisena varapuheenjohtajana Kirsi Pelvola (Vihr.).

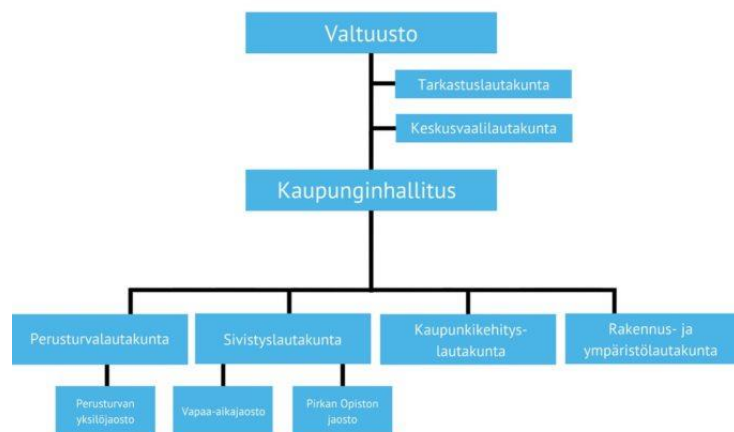
Kaupunginhallitus kokoontui 36 kertaa.

Kaupunginhallituksen muut jäsenet olivat

Alanne Esa (SDP)
Haapaniemi Jari (Kok.)
Laitinen Arja (SDP)
Lehmussaari Nea (Kok.)
Lehtonen Anneli (Vas.)
Nyman Anne (Vas.)
Pelvola Kirsi (Vihr.)
Siuvo Janne (Kesk.)
Tomminen Antti (Vihr.)

Lautakunnat

Nokian kaupungissa toimii neljä lautakuntaa, sivistyslautakunta, perusturvalautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta ja kaupunkikehityslautakunta. Niiden tehtävänä on huolehtia oman toimialansa toiminnan ja talouden johtamisesta ja valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisesta. Lisäksi kaupungissa toimii lakisääteiset lautakunnat: tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta.

Kaupunginvaltuutetut vuonna 2017

Alanne Esa	suunnittelija	SDP	Pelvola Kirsi	reviisori	Vihr.
Andersin-Salenus Jutta	yrittäjä	Kok.	Peurala Johanna	lastentarhanopettaja, vara-johtaja	Vihr.
Asell Marko	liikunnanohjaaja	SDP		insinööri, maanviljelijä	
Forssen Anitta	työkyvyttömyyseläkeläinen	Vihr.	Pulakka Esko	eläkk.	Kesk.
Haapala Matti	Työnjohtaja	Vas.	Pulakka Jukka		PS
Haapaniemi Jari	toimitusjohtaja, yrittäjä	Kok.	Pulakka Miika	tuotantovastaava	Vihr.
Harju Hannu	merkonomi	Vihr.	Rautalin Tommi	yrittäjä	Kok.
Hiltunen Raisa	työterveyshoitaja	SDP	Räsänen Kaisa	erityisluokanopettaja	Vihr.
Isokangas Tuomo	sairaanhoitaja	PS	Schadrin Pauli	asentaja	SKP
Jaakkola Jouko	filosofian lisensiaatti	SDP	Seilinummi Anne-		
Kallio Seppo	kunnallisneuvos	Vas.	Maarit	tietohallintopäällikkö, DI	Vihr.
Kinnunen Jari	rikosylikomisario	Kok.	Siuvo Janne	insinööri, agrologi	Kesk.
Kork Jarmo	MOT, maajohtaja	Kok.	Techtolin Merja	mylläri	Vas.
Kotiranta Ilkka	eläkeläinen	Vas.	Toivainen Juha	ICT-asiantuntija	PS
Kuittinen Toni	ensihoitaja	PS	Tomminen Antti	opettaja, insinööri	Vihr.
Kuusento linu	toimistopäällikkö, FM	Kok.	Vellonen Kari	tuotantopäällikkö	SDP
Kvick Teresa	tarkastaja	Vas.	Välimäki Olli	yrittäjä, KTT	Kok.
Laitinen Arja	sairaanhoitaja, palvelujohtaja	SDP	Väre Mikko	kihlakunnanulosottomies, HTM	Kok.
Lamminsivu Kimmo	testiasentaja	Vas.			
Lappalainen Pirkka	asianajaja	Kok.			
Lehmussaari Nea	opiskelija, yrittäjä	Kok.			
Lehto Roope	yhteisöpedagogi	SDP			
Lehtonen Anneli	lehtori, FM	Vas.			
Lehtonen Timo	yrittäjä	Vihr.			
Luukko Tarja	opettaja	KD			
Matikka Johanna	toimitusjohtaja	Kok.			
Melkko Niina	psykologi	Vihr.			
Mustalahti Kari	ylikonstaapeli	Kok.			
Nenonen Tuomo	sosiaalineuvos	SDP			
Nurminen Raija	terveydenhoitaja	SDP			
Nyman Anne	myyjä	Vas.			
Ojala Reino	kaupunkineuvos, eläkk.	SDP			
Ovaskainen Mika	pääläluottamusmies	Vas.			
Paalanen Piila	opettaja, FM	Vihr.			
Paloheimi Kaisu	uravalmentaja	KD			

Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Taloudellinen kehitys

Suomen talous oli nopeassa kasvuvauhdissa vuonna 2017. Kansantalouden arvonlisäys on kasvanut kahtena peräkkäisenä vuotena. Valtionvarainministeriön joulukuun taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuotteen kasvu oli noin kolme prosenttia. Tilastokeskuksen mukaan bruttokansantuote kasvoi voimakkaasti viennin ja investointien kasvun myötä.

Maailmantalouden myönteiset näkymät ovat vahvistuneet vuoden 2017 aikana. Erityisesti Euroopassa talouskehitys on ollut ennakoitua parempaa. Euroalueen taloutta ovat vahvistaneet korkea luottamus ja investointien elpyminen. Maailmantalouden kasvu on laaja-alaista. Useissa talouksissa sekä vienti että kotimainen kysyntä ovat elpyneet. Yhdysvaltojen talouden kasvu on jatkunut nopeana.

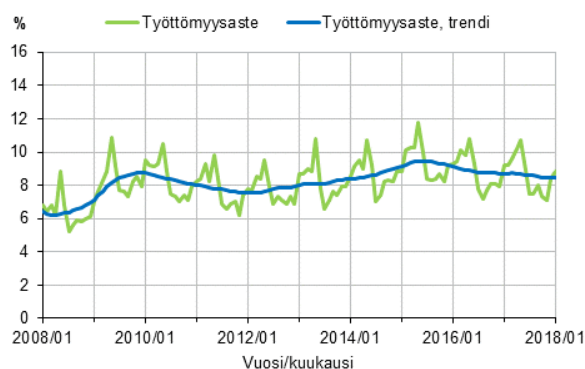
Kansantalouden voimistumista on vahvistanut viennin kehitys, joka kasvoi jopa noin kahdeksan prosenttia edellisvuodesta. Tavaroiden viennin volyymi kasvoi 8,1 prosenttia ja palveluiden viennin volyymi 8,6 prosenttia.

Koko vuoden yksityiset kulutusmenot kasvoivat volyymiltaan noin kaksi prosenttia. Kestokulutus-tavaroiden kulutus jatkoi kasvuaan edellisvuoden tapaan. Julkisten kulutusmenojen volyymi kasvoi prosentin. Investoinnit kasvoivat noin 6 prosenttia. Rakennusinvestointien volyymi oli noin 5 prosenttia ja kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestointien volyymi noin 12 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuonna 2016. Myös investoinnit tutkimukseen, kehittämiseen ja ohjelmistoihin kasvoivat vuositasolla ensimmäisen kerran vuoden 2010 jälkeen.

Julkisten investointien tasoa pitävät yllä mm. vilkas sairaalarakentaminen, panostukset kärkihankkeisiin ja väylien kunnostukseen sekä maakuntien ICT-järjestelmien kehittäminen. Valtion investointien osuus on pienentynyt vuosituhannen alun 53 prosentista 45 prosenttiin, ja vastaavasti paikallishallinnon investointien osuus on kasvanut 47 prosentista noin 55 prosenttiin.

Vuonna 2017 työllisten määrä kasvoi 1,2 prosenttia ja tehdyt työtunnit 0,7 prosenttia edellisestä vuodesta. Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 8,6 prosenttia, kun se edellisenä vuonna oli 8,8 prosenttia. Työttömyysasteen hidas lasku johtuu ainakin osittain pii-lotyöttömien sekä muiden työvoiman ulkopuolisten aktivoitumisesta työnhakuun, mikä on normaalia suhdannetilanteen parantuessa. Avoimien työpaikkojen määrä on noussut selvästi vuoden 2017 aikana: Tilastokeskuksen mukaan avoimia työpaikkoja oli kolmannella neljänneksellä 12 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Työttömyysaste ja työttömyysasteen trendi 2006/12–2016/12, 15–74-vuotiaat

Lähde: Tilastokeskus

Kunnat ja kuntayhtymät ovat jatkaneet toimintansa tehostamista ja taloutensa sopeuttamista hilliten menojen kasvua. Paikallishallinnon tuloja kasvattaa verotulojen kasvun piristymisen. Paikallishallinnon alijäämä kasvaa hieman vuosina 2018 ja 2019, sillä kulutus- ja investointimenot kasvavat tuloja enemmän. Kulutusmenoja lisäävät mm. väestön ikääntymisestä johtuva hoito- ja hoivamenojen kasvu, ansiotason nousu kunta-alalla sekä varhaiskasvatusmaksujen alentaminen vuoden 2018 alusta.

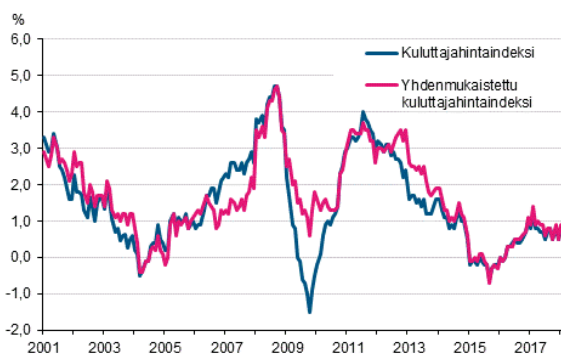
Paikallishallinnon investointitarpeet ja korjausvelka pysyvät mittavina. Sairaalarakentaminen jatkuu vilkkaana, sillä kuntien ja kuntayhtymien suuriin investointeihin on myönnetty poikkeuslupia merkittävä määrä. Paikallishallinnon velka jatkaa loivaa kasvuaan ennustevuosina.

Kuntaliiton keräämien kuntien tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan kuntatalous kasvoi 200 miljoonaa euroa, mutta jäi 500 miljoonaa euroa odotuksia pienemmäksi. Kuntasektorin toimintakulut laskivat viime vuonna keskimäärin 1,0 prosenttiyksikköä muun muassa kilpailukykyopimukseen liittyvien toimien, perustoimeentulotuen Kela-siirron ja kuntien omien säästötoimien vuoksi.

Kuntien verotulot 2017 kasvoivat koko maan tasolla yhteensä 2,0 prosenttia, eli 450 miljoonaa euroa. Samanaikaisesti valtionosuudet kuitenkin laskivat 3,3 prosenttia eli 300 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli negatiivinen 60 kunnassa, joista kaikki ovat alle 100 000 asukkaan kuntia. Kuntakonserneilla arvioidaan olevan laskennallisesti katettavaa korjausvelkaa 4 miljardia euroa pelkäämään toimitilojen ja kiinteistöjen osalta.

Inflaatio

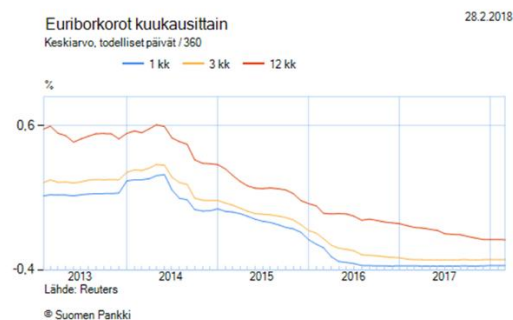
Euroopan keskuspankin asiantuntijoiden ennusteen mukaan euroalueen inflaatio oli 1,5 prosenttia v. 2017, 1,4 prosenttia v. 2018 ja 1,5 prosenttia v. 2019. Euroalueen inflaatio oli joulukuussa 1,4 prosenttia. Tilastokeskuksen laskema Suomen kuluttajahintojen vuosimuutos oli tammikuussa 0,8 prosenttia.

Lähde: Kuluttajahintaindeksi, Tilastokeskus

Ison-Britannian osalta Brexitin aiheuttama epävarmuus varjostaa yhä talousnäkymiä. Punnan heikentyminen suhteessa muihin päävaluuttoihin on kiihdyttänyt inflaatiota.

Euroopan keskuspankki on pitänyt ohjauskoron alhaalla ja viimeisin keskuspankin neuvoston kokous 8.3.2018 päätti pitää talletuskoron -0,4 prosentissa. EKP:n pääjohtaja totesi kasvun olevan laaja-alaista Euroopassa. EKP tiputti osto-ohjelmaansa 60 miljardista eurosta 30 miljardiin euroon tammikuusta 2018 alkaen. Elvytys pysynee tällä tasolla syyskuun loppuun.

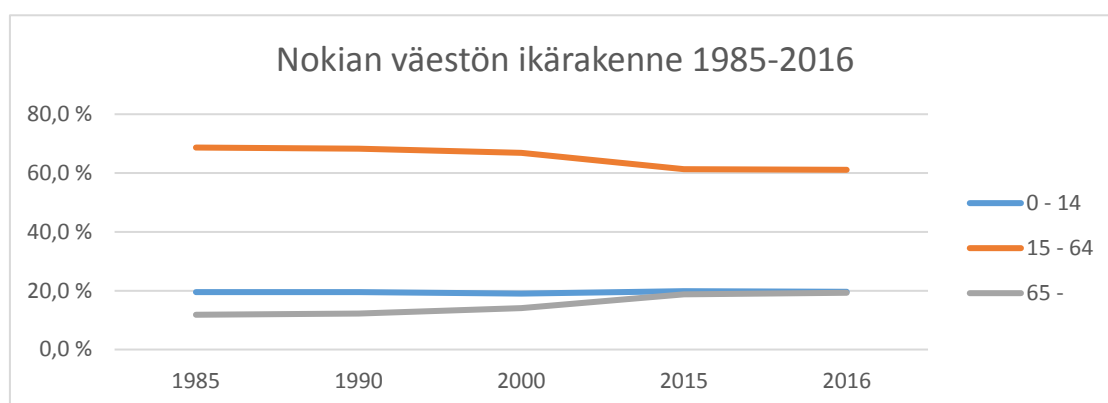
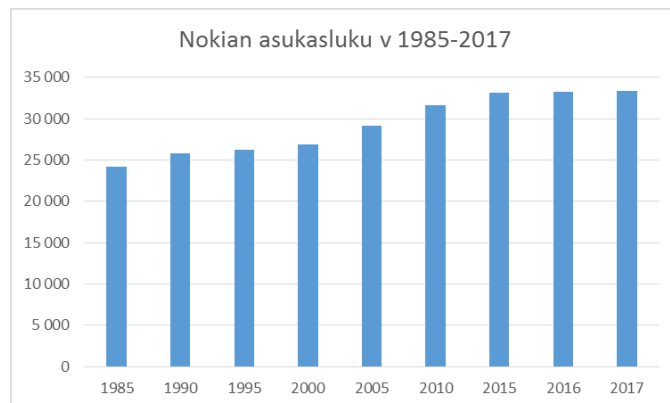

Oman alueen kehitys

Väestö

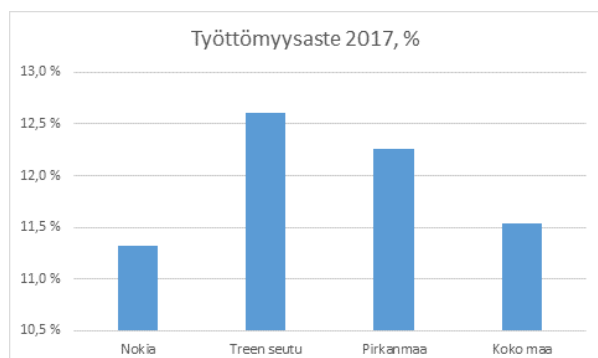
Nokian kaupungissa oli 33 320 asukasta vuoden 2017 lopussa. Kasvua edellisestä vuodesta oli 144 asukasta, 0,34 %.

Asukkaista 0-14 vuotiaiden osuus on pysynyt lähes ennallaan noin 20 %:issa. 30 vuoden aikana yli 65-vuotiaiden määrä on kasvanut 12 %:sta 20 %:iin ja vastaavasti 15 - 64-vuotiaiden osuus laskenut 61 %:iin.

Työ

Vuoden 2017 aikana työllisyystilanteessa on ollut nähtävissä muutos parempaan: työttömien työnhakijoiden määrä on vähentynyt kausivaihtelu huomioiden niin valtakunnallisesti kuin paikallisestikin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta joulukuussa 2017 oli 9,7 %. Keskimääräinen työttömyysaste Nokialla vuonna 2017 oli 11,3 %.

Vuoden 2017 lopussa Nokialla oli 1 555 työtöntä työnhakijaa (TEM 12/2017), mikä oli 750 hakijaa vähemmän kuin joulukuussa 2016. Pitkäaikaisyöttömien määrä väheni vuonna 2017, ollen vuoden lopussa 512 henkilöä, mikä on 390 henkilöä vähemmän kuin vastaavan ajankohtana vuonna 2016. Nuorten alle 25 vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä oli vuoden 2017 lopussa 206, mikä on 120 henkilöä vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2016.

Vuoden 2017 lopussa Nokialla oli 162 avointa työpaikkaa, mikä on hieman enemmän (+22) kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2016.

Asuminen

Asuntojen yhteismäärä vuoden 2016 lopussa Nokialla oli 16 836 kappaletta. Vuoden 2017 aikana uusia asuntoja valmistui 176 kappaletta, joista pientaloihin 66, rivi- ja ketjutaloihin 35 kappaletta ja asuinkerrostaloihin 75.

Lisärakentamisen myötä asuntoja pientaloihin valmistui 3 kappaletta ja 1 asunto poistettiin.

Rakennuslupia vuoden aikana myönnettiin 457 asunnolle seuraavasti: uusiin rakennuksiin 455 asuntoa ja lisärakentamisella pientaloihin 2 asuntoa.

Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Tuloperusteiden muutokset

Toimintatuottoja kertyi vuonna 2017 yhteensä 26 miljoonaa euroa, mikä on 3,8 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2016. Yhteistyö Nokian Vesi Oy:n kanssa tuotti 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin v. 2016. Kaupunkikehityspalveluiden tulot vähenivät 2 miljoonalla eurolla vuoteen 2016 verrattuna vaikka tontinmyyntitulot ja maankäyttökorvaukset kasvoivat 0,6 miljoonalla eurolla. Suurin yksittäinen tuloja vähentävä tekijä oli vuonna 2016 Kiinteistö Oy Cityprismalle tehdyt työt. Perusturvan palvelualueella toimintatuotot laskivat 1,3 miljoonaa euroa ja myös sivistyspalveluiden palvelualueella tulot pienenivät 0,4 miljoonaa euroa.

Verotuloja kertyi 130,1 miljoonaa euroa, mikä on 3,5 miljoonaa euroa ja 2,7 % edellisestä vuodesta enemmän. Vuonna 2017 tuloveroprosentti nostettiin 20 %:iin ja kiinteistöveroissa korotettiin kaikkia verotusluokkia lukuun ottamatta voimalaitoksia. Kunnallisveroa kertyi 0,2 miljoonaa enemmän kuin vuonna 2016 ja kiinteistöveroa kertyi noin 1,7 miljoonaa euroa enemmän. Osuus yhteisöveron tuotosta kasvoi noin 1,7 miljoonaa euroa.

Valtionosuuksien määrä laski edellisestä vuodesta noin 1,8 miljoonaa euroa ollen 39 miljoonaa euroa. Kaupungin peruspalveluiden valtionosuus laski 3,2 miljoonaa euroa. Samaan aikaan verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus kasvoi 0,6 miljoonaa euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusvähennys pieneni 0,9.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Alkuperäisen talousarvion mukainen tilikauden tulostavoite oli 1,4 miljoonan ylijäämä. Vuoden aikana valtuusto myönsi lisämäärärahaa joukkoliikenteen kustannuksiin 0,2 miljoonaa euroa ja kiinteistöjen hätäkorjauksiin 4,9 miljoonaa euroa. Yhteensä lisämäärärahat olivat 5,1 miljoonaa euroa. Näiden jälkeen tilikaudelle ennakoitiin alijäämää 3,7 miljoonan euroa.

Toimintatuotot alittuivat 0,8 miljoonaa euroa tavoitteesta. Tontinmyyntitulot jäivät 1,2 miljoonaa euroa alle talousarvion, mutta samanaikaisesti myyntitulot ylittivät talousarvion 0,3 miljoonalla eurolla.

Toimintakulut ylittivät 5,4 miljoonaa euroa alkuperäisen talousarvion ja 0,3 miljoonaa euroa lisämäärärahalla korotetun talousarvion. Palveluiden ostot ylittivät talousarvion 2,9 miljoonalla eurolla, mutta siitä 1,2 miljoonaa euroa oli työvoiman vuokrausta, joka määrärahat sisältyivät henkilöstökuluihin. Kun työvoimanvuokraus jätetään huomioimatta, palvelujen ostot ylittyivät 1,6 miljoonalla eurolla. Aineissa ja tarvikkeissa alitusta oli 0,2 miljoonaa euroa ja muissa kuluissa alitusta 0,6 miljoonaa euroa.

Konsernipalveluiden toiminnassa merkittävimpänä muutoksena talousarvioon oli kiinteistöjen hätäkorjaukset. Tilapalvelu teetti kuntotutkimuksia Nokianvirran, Tottijärven ja Emäkosken koulurakennuksiin sekä Lukion rakennukseen. Tilapalveluiden käyttötalousmenoihin myönnettiin yhteensä 4,9 miljoonaa euroa lisämäärärahaa korjauskustannusten arvioiden perusteella. Tilapalvelujen osalta muutostalousarvion toimintakulut ylittyivät vielä 0,35 miljoonalla eurolla.

Kaupunkikehityspalveluiden talousarvion osalta tavoitellusta toimintakatteesta on noin 1,2 miljoonan ylitys, joka johtuu pääosin maankäytön myyntitulojen arvioitua pienemmästä toteutumisesta.

Perusturvapalveluiden talousarvio toteutui kokonaisuutena melko hyvin toimintakatteen ollessa 100,3 %, vaikka erikoissairaanhoidon kustannukset ylittivät määrärahan 1,6 miljoonalla eurolla. Toteutuneet sairaanhoitopiirin kustannukset alittivat alkuperäisen tilauksen 0,7 miljoonalla eurolla.

Sivistyspalvelut alittivat 1,1 miljoonalla eurolla sivat taloudelliset tavoitteensa johtuen ennen kaikkea varhaiskasvatuspalveluiden lapsimäärän vähenemisestä.

Muutokset kaupungin toiminnassa

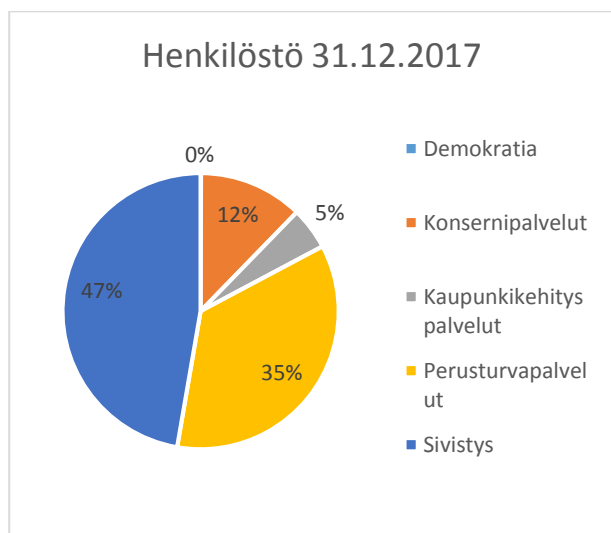
Hallintosääntö uudistettiin ja se tuli voimaan samaan aikaan kun uusi valtuusto aloitti toimintansa 1.6.2017. Uuden valtuustokauden myötä uudistettiin luottamustoimiorganisaatio siten, että tekninen lautakunta lakkautettiin ja perustettiin uusi kaupunkikehityslautakunta. Samalla yhdistettiin vapaa-aikalautakunta sekä kasvatus- ja opetuslautakunta uudeksi sivistyslautakunnaksi. Sivistyslautakunnan alaisuuteen perustettiin kaksi jaostoa vapaa-aika ja Pirkan-opisto.

Luottamustoimi- ja palveluorganisaatioiden yhdenmukaistamiseksi entisestä teknisen lautakunnan alaisuudesta tilapalvelut siirtyivät kaupungin hallituksen alaisuuteen. Vastaavasti kaupungin hallituksen alaisuudesta siirtyi elinkeino- ja työllisyyspalvelut kaupunkikehityslautakunnan alaisuuteen. Valtuusto hyväksyi kaupungille uuden strategian ”Elinvoimainen ja ekologinen Nokia 2027” lokakuussa. Uuden strategian tavoitteet huomioitiin talousarvion 2018 valmistelussa.

Henkilöstö

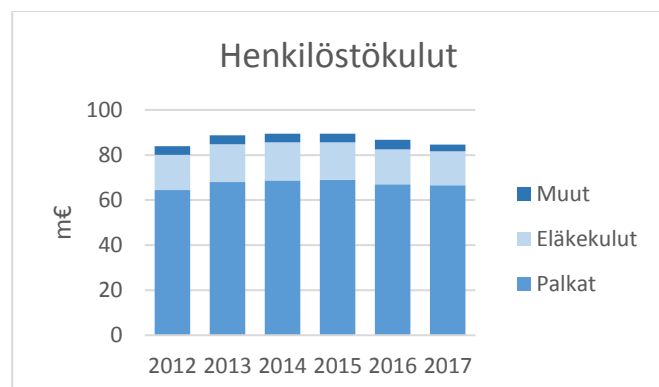
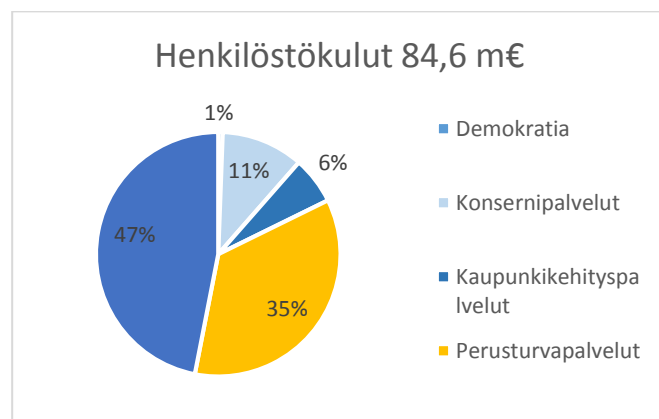
Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2017 oli 2 020 henkilöä (vertailuna 31.12.2016 2 016 henkilöä). Vakinaisen henkilöstön osuus oli 82,3 % ja määräaikaisten 17,6 %. Osa-aikaisia henkilöstöstä oli 8,8 %.

Edelliseen vuoteen verrattuna henkilötyövuosien määrä laski 18,77 henkilötyövuodella. Kesällä 2015 aloitetun tehostamisohjelman tavoitteena on vähentää henkilötyövuosien määrää 75:llä vuoden 2017 loppuun mennessä. Henkilöstömäärän lasku toteutetaan pääosin siten, että esimerkiksi eläköitymisen vuoksi vapaaksi jääneitä tehtäviä ei täytetä ja määräaikaisten suhteellista määrää vähentämällä. Pääosa vähennyksistä kohdistuu hallinnon tehtäviin.

Henkilöstölle maksettiin palkkoja 66,6 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,4 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän. Henkilösivukuluja maksettiin 18 miljoonaa euroa, mikä on noin 1,8 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän.

Erillinen Henkilöstöraportti 2017 esittelee tarkemmat tiedot henkilöstöstä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.

Nokian kaupungin strategia 'Elinvoimainen ja ekologinen Nokia 2027' hyväksyttiin valtuustossa lokakuussa. Strategiaa täydentävät erilliset politiikkaohjelmat, jotka valtuusto hyväksyy tarpeen mukaan.

Uusi strategia korostaa pitkän ajan kasvun ja elinvoiman merkitystä Nokian ja nokiaisten hyvinvoinnille. Keskeistä on onnistua vuosittain täsmentyvissä keinovalinnoissa ja tavoiteasetannassa strategisen vision saavuttamiseksi.

Samalla hyvin keskeistä on, että jatkuva, varsinainen palvelutuotanto on laadukasta ja taloudellisesti tuotettua.

Verotulojen kasvu on alkuvuodesta 2018 ollut odotettua myönteisempi. Hyvän taloudellisen syklin jatkuminen on kuitenkin ensi arvoisen tärkeää niin Nokialle kuin koko Suomelle.

SOTE-uudistus lisää epävarmuutta kunnan taloudellisesti kantokyvystä hoitaa kunnalle jäljelle jääviä tehtäviä. Nokian kaupungin saamaan poik-

keuslupaun rakentaa uusi hyvinvointikeskus sisältyy riski siitä, että taloudelliset vastuut eivät välttämättä siirry täysimääräisesti uudelle sote -tehtävälle vastaanottavalle maakunnalle. Mahdollisen vaihtoehtoisen toimintatavan (liittyminen yhteistoiminta-alueeseen) riskien arvioinnin tulee olla hallittua.

Terveyskeskuksen lisäksi kaupungin koulurakennusten huono kunto ja välttämättömät uudis-/korjauskustannukset ovat nostaneet kaupungin investointiohjelman ennätysmäisen korkeaksi. Investointiohjelma yksin rakennusten osalta on noin 100 milj. euroa seuraavien viiden vuoden aikana. Samalla toimitilojen väistö- ja akuutit korjaustoimet sekä ylimääräiset poistot rasittavat tuloslaskelmaa vuoden 2017 osalta noin 10 milj. euroa vuoksi. Tuloslaskelmaan kohdistuva rasitus tulee jatkumaan suurena erityisesti väistöistä ja ylimääräisistä poistoista johtuen.

Korkotason mahdollisella nousulla on rajoitettu vaikutus kaupungin tämän hetkiseen lainakantaan, sillä noin 90 % niistä on pitkäaikaisilla kiinteillä korkosopimuksilla. Tulevat investoinnit kuitenkin lisäävät velkamäärää tai syntyviä vastuita vielä usean vuoden ajan, ja korkojen odotettu nousu tulee kiristämään käyttötalouden liikkumavaraa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin velkamäärä kääntyi kasvuun vuonna 2015 ja jatka kasvuaan edelleen. Tavoitteena on saada se taittumaan vuonna 2020. Investointitarpeiden suuri määrä seuraavan neljän vuoden aikana on n. 130 miljoonaa euroa. Investointien suuruus johtuu pääosin huonokuntoisista rakennuksista ja suuruusluokka on kaupungin histori-

assa poikkeuksellinen. Näiden pakollisten investointien rahoituksessa tulee tarkastella kaupungin kokonaistalouden kantokyvyn varmistamiseksi sekä verotuksen korottamista että oman taseen ulkopuolisen rahoitusmalleja.

Korkomarkkinoilla korkojen pysyminen alhaisella tasolla on kuitenkin johtanut siihen, että korkokulut euromääräisesti ovat hiukan alentuneet kasvaneesta lainamäärästä huolimatta.

Vuoden 2018 talousarvio on laadittu siten, että tavoitteena on päästä positiiviseen tulokseen. Vuosien 2019 - 2020 taloussuunnitelman tavoitteena on parantaa vuosikatetta reippaasti, jotta investoinneista kasvava osa kyettäisiin rahoittamaan tulorahoituksella.

Ympäristötekijät

Tampereen kaupunkiseudun kunnissa vuonna 2010 hyväksytty seudullinen ilmastostrategia määrittelee kuntien yhteisen ilmastopolitiikan vision. Vuonna 2016 kunnat teettivät arvion ilmastostrategian vaikuttavuudesta. Vuonna 2017 aloitettiin seutustrategian ilmastotavoitteiden päivittystyö vaikuttavuusarvioinnin pohjalta. Ilmastotavoitteiden päivitys saadaan loppuun 2018.

Kesällä 2017 suoritettu jäkäläkartoitus antoi tietoa Nokian ilmanlaadun kehityksestä vuosien 1997 ja 2017 välillä. Kartoituksen tulosten mukaan varsinkin keskusta-alueen jäkälissä näkyy ilmansaasteiden aiheuttama kuormitus. Kaiken kaikkiaan ilmansaasteiden aiheuttamat vauriot olivat 2017 suurempia kuin 1997.

Nokian kaupunki on aktiivisesti edistänyt Kolmenkulman yritysalueen kehittymistä huomattavaksi bio- ja kiertotalouden yritys ympäristöksi. ECO3 -yritysalue kokoaa bio- ja kiertotalouden yrityksiä tavoitteena uusien liiketoimintojen ja innovaatioiden kehittäminen sekä uusien tuotteiden ja palveluiden luominen sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Erilaisten perinteisten ja uusien liiketoimintojen muodostama monipuolinen kokonaisuus liittyy hankkeeseen myös Tampereen teknillisen yliopiston, VTT:n ja Luke:n (Luonnonvarakeskus) sekä muita julkisen sektorin toimijoita.

Alueen kehittämisessä kansainvälisellä yhteistyöllä on myös merkittävä osa. Erityisenä tavoitteena on luoda alueesta vientiin tähtäävien teknologiayritysten demonstraatioalue sekä saada ulkomaisia bio- ja kiertotalouden yritysinvestointeja ECO3-alueelle.

ECO3-alueen rakentuminen toteutuu vaiheittain. 2016 päätetyt bio- ja kiertotalouden ankkuriyritys-investoinnit (2016 - 2019) alueelle ovat n. 60 M€.

Alueelle sijoittuvien yritysten työllistävän vaikutuksen lisäksi toiminnalla on myös merkittävä välillinen työllistävä vaikutus Pirkanmaalla. Pirkanmaan liitto on asettanut ECO3-alueen Pirkanmaan bio- ja kiertotalouden kärkihankkeeksi.

Suomen valtio myönsi 2016 ECO3 alueen kehittämisen erillisrahoituksen. Samoin alueen yrityksille on myönnetty valtion kärkihankerahoitusta.

Myös Nokian Vesi Oy on aktiivisesti mukana Kolmenkulman yritysalueen kehittämisessä. Uusi ECO3-alueelle sijoittuva jätevedenpuhdistamo merkitsee noin 30 miljoonan euron investointia ympäristöystävälliseen teknologiaan. Tämä mahdollistaa myös uusia yhteistyömuotoja alueen kiertotalousyritysten välillä.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja riskienhallinta vuonna 2017

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Nokian kaupunkikonsernissa - ohje vahvistettiin kaupunginvaltuustossa 07.12.2015.

Ohjeessa määritellään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteet, tehtävät ja vastuut sekä kaupunkiorganisaatiossa että tytäryhtiöissä.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

1. kaupungin toiminta on taloudellista, tuloksellista ja tarkoituksenmukaista
2. päätösten perusteena oleva tieto ja talousraportointi ovat riittäviä ja luotettavia
3. lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
4. omaisuus ja resurssit turvataan

Sisäinen valvonta on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Tehtävät ja vastuut

Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (Kuntalaki 13§) ja edellyttää, että kaupunkikonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kaupunginhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Kaupunginjohtajalla on kokonaisvastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta.

Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaa- vat omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Kaupungin tytäryhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Tytäryhteisöt raportoivat konsernijohtolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeen mukaisesti.

Esimies vastaa siitä, että yksikössä on riittävä ja toimiva sisäinen valvontajärjestelmä ja toteuttaa käytännön valvontaa ja riskienhallintaa.

Henkilöstön tehtävänä on suorittaa sovitut tehtävät ja noudattaa toimintaa koskevaa ohjeistusta. Henkilöstön tulee tunnistaa työn ja toimintaympäristön riskit ja niiden vaikutukset ja saattaa esimiehen tietoisuuteen mahdolliset uudet riskitekijät ja kehittämismahdollisuudet. Operatiivisten ja turvallisuusriskien hallinta kuuluu jokaisen organisaatiossa työskentelevän vastuulle.

Sisäinen valvonta

Kaikki kolmetoista tulosalue-esimiestä ovat täyttäneet vuoden 2017 osalta valvontapäiväkirjaa ja palauttaneet sen prosessiasiantuntijalle tilinpäätösyhteenvedon varten.

Tulosalueittain seurataan mm. seuraavia asioita

- Hankinnat on tehty hankintalain ja hankintaohjeiden mukaisesti ja toimivaltasäännöksiä noudattaen
- Päätöksenteko ja asioiden valmistelu on tapahtunut kuntalain sekä johto-, hallinto- ja toimintasääntöjen mukaisesti ja toimivallan puitteissa
- Henkilöstön työhönotto ja palkkaus on tapahtunut toimivallan puitteissa, ja palkanmaksu on tapahtunut virheettömästi ja oikeille henkilöille

- Raha- ja maksuliikenne sekä kirjanpito ta-
pahtuvat ohjeistuksen ja muiden säännös-
ten mukaisesti
- Virka- ja työtehtäviin liittyvä matkustami-
nen, puhelimenkäyttö ja edustaminen
noudattavat sopimuksia, normeja ja oh-
jeita
- Sopimukset ja avustukset on tehty ohjeis-
tuksen mukaan
- Projektitoimintaa toteutetaan ohjeistuk-
sen mukaisesti ja projektien tulokselli-
suutta valvotaan

Näihin kokonaisuuksiin tehtiin vuoden aikana koko organisaation tasolla 83 pistokoetarkastusta, joi-
den pohjalta valtaosassa ei havaittu poikkeamia,
mutta osassa on pyydetty lisäselvityksiä joko
omalta organisaatiolta tai yhteistyökumppaneilta.
Pistokokeet ovat johtaneet myös ohjeistuksen
tarkentamiseen.

Sisäisessä valvonnassa havaittujen vesikriisiin liit-
tyvien tekemättömien korvauspäätösten loppuun-
saattamiseksi työ organisoitiin ja resursoitiin uu-
della tavalla. Kaikki korvaushakemukset saatiin
päättetyiksi 11.8.2017 mennessä.

Sisäinen tarkastus

Nokialla on toiminut kaupunginhallituksen aset-
tama sisäisen tarkastuksen toimikunta, jonka ko-
koonpano on ollut seuraava: puheenjohtajana ja
koollekutsujana toimii kaupunginjohtaja, jäsenenä
kaupunginhallituksen puheenjohtaja, tarkastus-
lautakunnan puheenjohtaja, ostopalvelun kautta
sisäinen tarkastaja ja sihteerinä prosessiasiantun-
tija. Toimikunta asetettiin uudestaan kaupungin-
hallituksen toimikaudeksi 21.8.2017 edellä kuva-
tulla kokoonpanolla.

06.11.2017 (§ 440) Kaupunginhallitus vahvisti si-
säisen tarkastuksen toimintasäännön. Toiminta-
säännössä määritellään sisäisen tarkastuksen tar-
koitus, toimivalta ja vastuut. Lisäksi toimintasään-
nössä määritellään mm. sisäisen tarkastuksen
asema organisaatiossa, ja annetaan tehtävien to-
teuttamisen edellyttämä valtuutus tarkastajalle
saada tarpeellisia tietoja tarkastusten toteutta-
miseksi.

Sisäinen tarkastusta on toteutettu ulkoistettuna
vuosien 2016 -2017 aikana, ja palveluiden tuotta-
minen on kilpailutettu uudestaan vuosille 2018-
2019. Kilpailutuksessa on varattu optiovuodet
2020 ja 2021.

Sisäisen tarkastuksen toimikunta kokoontui
vuonna 2017 neljä kertaa, joissa on käyty läpi sisäi-
sen tarkastuksen havainnot ja suositukset vuo-
delta 2017.

Vuoden 2017 aikana Ernst & Youngin sisäisen tar-
kastaja käytti yhteensä 22 tarkastuspäivää seuraa-
viin kokonaisuuksiin:

- Sisäisen valvonnan kontrollitietoisuuden
ja merkityksen ymmärtämisen kasvatta-
minen. Keskusteleva koulutus palvelu-
aluejohtajien ja esimieskoulutukseen va-
littujen esimiestasojen kanssisäisestä
valvonnasta, sen merkityksestä. Toteu-
tettu yhteensä 8 ryhmälle. Viimeiset kou-
lutukset olivat marraskuussa 2017.
- Vesikriisiselvitystyön aloituksen varmen-
taminen
- Ulkopuolisen rahoituksen hankkeiden
prosessiauditointi
- Laskutus- ja perintäohjeen noudattami-
nen
- Urakoitsijoiden käyttöprosessin selvitys ja
testaus

Tarkastukset ovat tuottaneet lukuisia kehittämis-
suosituksia, joiden toimeenpanoa seurataan vuo-
den 2018 aikana kaupunginjohtajan johtoryhmän
ja sisäisen tarkastuksen toimikunnan toimesta.

Riskienhallinta

Vuoden 2017 talousarviossa nimettiin seurattavat
strategiset, taloudelliset ja operatiiviset riskit.
(kts. TA 2017 s.11)

- 1) Kiinteistöjen ja infran korjausvelka
- 2) Talouden tasapainon muutos (maakuntaudis-
tus)
- 3) Yleinen kansantalouden heikko kehitys
- 4) Pitkäaikaisen työttömyyden lisääntyminen
- 5) Toiminnan johtaminen muutostilanteissa
- 6) ICT – järjestelmien toimivuus, tietoturvasuus

7) Keskeytys/häiriö toimitiloissa, toiminnassa

8) Isojen yritysten toiminnan supistuminen

9) Digitalisaation toimeenpano ”takkuua”

Vuoden 2017 tulosalueet raportoivat näiden riskien ja muiden havaittujen riskien osalta sähköisesti kolme kertaa. Osana riskienhallintaa kilpailutettiin kaupunkiorganisaation vakuutukset siten, että uudet vakuutukset tulivat voimaan vuoden 2017 alussa.

Riskienhallinnan raportoinnissa esille nousivat vuoden 2017 osalta erityisesti kiinteistöjen ja infran korjauksiin liittyvät taloudelliset kuluerät ja kiinteistöjen huonosta kunnosta johtuneet toiminnan uudelleen organisoinnit (terveyskeskus, Myllyhaan koulu). ICT-järjestelmien toimimattomuus vuoden 2017 aikana vaikeutti päivittäisten palveluiden tuottamista ja asiakaspalvelua. Vahinkoriskien osalta esille nousi työtaturmat (erityisesti liukastumiset ja kaatumiset) ja niistä aiheutuneet pitkät sairauslomat. Tilinpäätöshetkellä on vielä avoinna kaksi Häpesuon puhdistamiseen liittyvää korvausvaadeasiaa.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	25 957	29 797
Valmistus omaan käyttöön	1 923	2 114
Toimintakulut	-188 406	-187 439
		-155
TOIMINTAKATE	-160 527	528
Verotulot	130 076	126 598
Valtionosuudet	38 939	40 752
Korkotuotot	202	248
Muut rahoitustulot	1 764	795
Korkokulut	-942	-1 045
Muut rahoituskulut	-11	-49
		11 773
VUOSIKATE	9 501	11 773
Poistot ja arvonalentumiset	-13 993	-12 273
Satunnaiset kulut	0	-867
		-1 367
TILIKAUDEN TULOS	-4 492	-1 367
Tilinpäätössiirrot	67	67
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-4 425	-1 300

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,9	16,1
Vuosikate/Poistot, %	67	96
Vuosikate euroa/asukas	285	355
Asukasmäärä	33 320	33 206

Nokian kaupungin vuoden 2017 tilinpäätös osoittaa alijäämää 4,4 miljoonaa euroa. Tulosta heikentää rakennusten välittömät korjaus- ja väistöilakustannukset yhteensä 5,0 miljoonaa euroa. Lisäksi tehtiin lähivuosina käytöstä poistuvista ja purettavista kiinteistöistä ylimääräisiä poistoja 2,6 miljoonalla euroalla ja kaiken kaikkiaan vuosina 2016 - 2017 tehdyt ylimääräiset poistot ja poistohjelman muutokset rasittavat tulosta 4 miljoonaa euroa.

Tuotot

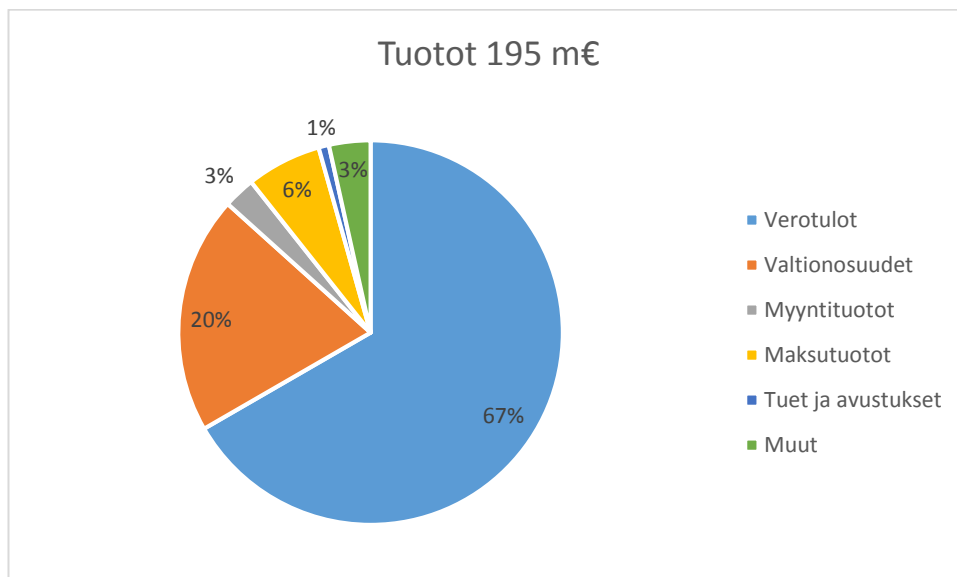
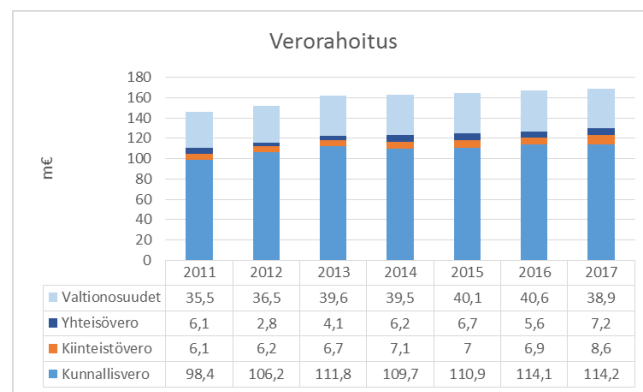
Kaikki tuotot vuonna 2017 olivat 195,0 miljoonaa euroa ja ne laskivat edellisestä vuodesta -1,1 %.

Toimintatuotot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 12,9 %. Maanmyyntitulot ja maankäyttömaksut kasvoivat 0,6 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Rakennuslupamaksut laskivat 0,4 miljoonaa euroa. Myös perusturvapalveluissa terveyspalvelujen tulot laskivat 0,2 miljoonaa euroa vuodesta 2016. Samaan aikaa varhaiskasvatuksen tulot vähenivät 0,1 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Rahoitustuottoja paransi Pirkanmaan sairaanhoitopiirin maksama 0,87 miljoonan euron pääomapalautus.

Vuosikate/Poistot suhdeluku oli 67 %. Kunnan tulorahoituksen oletetaan olevan riittävä, jos tunnusluvun arvo on 100 %. Tämä toteutuu vain, jos poistot vastaavat kunnan keskimääräistä investointitasoa. Tämä toteutuisi ilman edellä mainittuja ylimääräisiä poistoja.

Verotulot nousivat 2,7 % ja valtionosuudet laskivat 4,2 %. PSHP:ltä saatiin pääomanpalautusta 0,9 milj. euroa.

Kulut

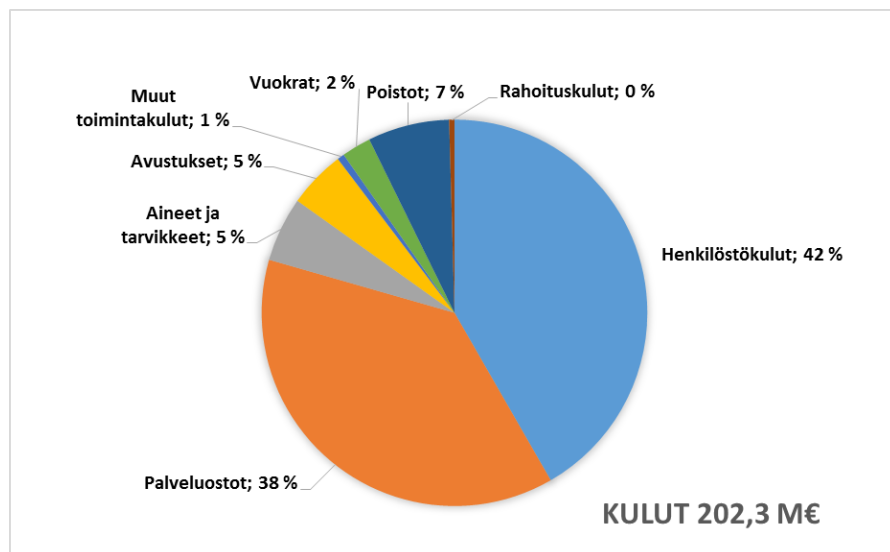
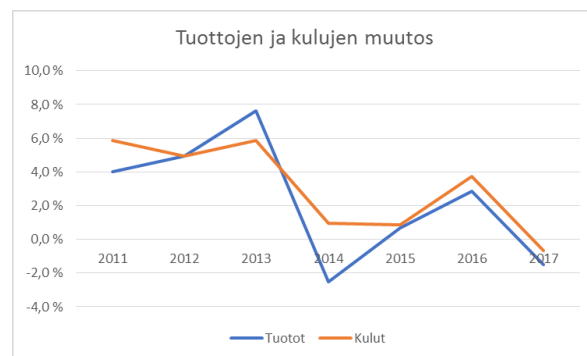
Kaikki kulut vuonna 2017 olivat 203,2 miljoonaa euroa, 0,2 % edellisvuotta vähemmän. Avustukset ja rahoituskulut laskivat ja palvelujen ostot, vuokrat, muut toimintakulut sekä poistot nousivat edellisen vuoden tasosta.

Henkilöstökulut sisältäen työvoiman vuokrauksen olivat 1,7 miljoonaa euroa alemmat kuin vuonna 2016. Työvoiman vuokrauskustannukset kasvoivat 70 % vuodesta 2016 vuoteen 2017 ollen vuonna 2017 1,2 miljoonaa euroa.

Palveluostoista merkittävin erä oli erikoissairaanhoidon ostot Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä 30,4 miljoonaa euroa, jotka kasvoivat vuodesta 2016 1,0 miljoonaa euroa. Palautusta PSHP:ltä saatiin 0,7 milj. euroa. Kaiken kaikkiaan palvelujen ostot kasvoivat 4,6 miljoonaa euroa.

Muita toimintakuluja ja vuokria maksettiin vuotta 2016 enemmän. Rakennusten ja kiinteistöjen vuokrat sekä leasingvuokrat nousivat eniten vuoteen 2016 verrattuna, 0,8 miljoonaa euro. Myös poistot kasvoivat vuodesta 2016.

Rahoituskulut laskivat 0,2 miljoonaa euroa ennätysalhaisen korkotason ansiosta, vaikka lainamäärä kasvoi. Korkokulut laskivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Lainasalkun keskiporkko oli 1,13 % (vuonna 2016 1,47 %).

Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 501	11 773
Satunnaiset erät	0	-867
Tulorahoituksen korjauserät	-2 098	-10 197
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-14 156	-13 717
Rahoitusosuudet investointeihin	0	272
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 854	4 082
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 899	-8 654
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-17
Antolainasaamisten vähennykset	812	765
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 000	27 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 825	-10 905
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 897	-1 517
Rahoituksen rahavirta	4 090	15 326
Rahavarojen muutos	191	6 673
Rahavarojen muutos	191	6 673
Rahavarat 31.12	24 122	23 931
Rahavarat 1.1.	23 931	17 259

Rahoituslaskelman tunnusluvut:

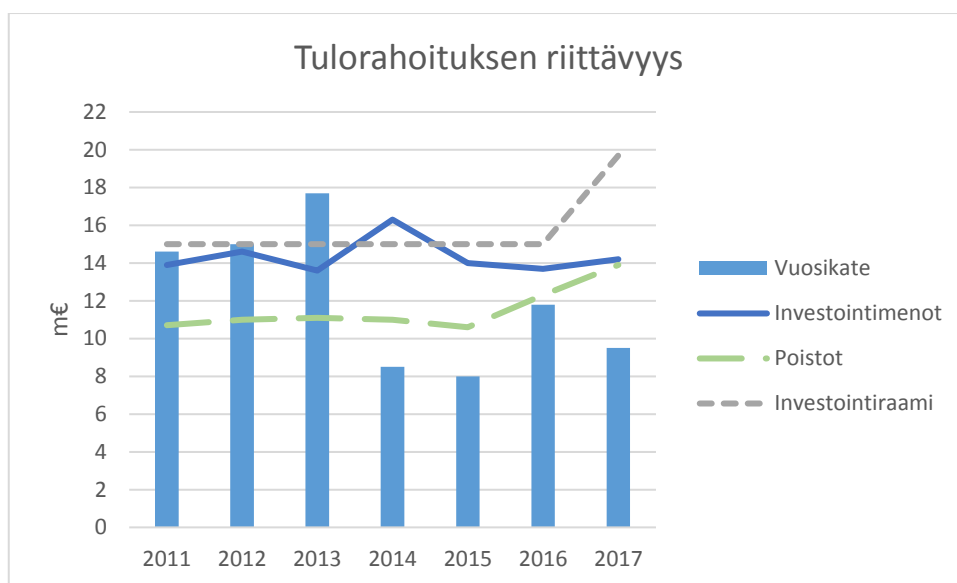
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta t€	-22515	-18060
Investointien tulorahoitus, %	67,1	87,6
Lainanhoitokate	0,9	1,1
Kassan riittävyys, pv	42	42

Vuonna 2015 alkanut pitkäaikaisten lainojen määrän lisääntyminen jatkui vuonna 2017. Vuosikate oli 9,5 miljoonaa euroa ja investointimenot 14,2 miljoonaa euroa. Tunnusluku investointien tulorahoitus 67,1 % kertoo, että investointien omahankintamenosta reilu puolet on rahoitettu tulorahoituksella.

Rahoitusta rasitti Nokianvirran, Tottijärvi ja Kankaantaan koulujen kosteus- ja mikrobivauriokorjaukset.

Vuoden aikana lainoja otettiin lisää 17 miljoonaa euroa ja niitä lyhennettiin 10,8 miljoonaa euroa. Lainanhoitokate 0,9 kertoo, että tulorahoitus riittää juuri ja juuri lainojen hoitoon. Kun tunnusluku on välillä 1 - 2, on lainanhoitokyky tyydyttävä. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on pitkällä aikavälillä tarkastellen yli 2.

Tunnusluku kassan riittävyys kuvaa kunnan maksuvalmiutta. Tunnusluvun arvo 42 kertoo, että vuoden viimeisen päivän rahavaroilla voidaan kattaa 42 päivän kassasta maksut.

Tase

VASTAAVAA

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	71	105
Aineettomat oikeudet	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	71	105
Aineelliset hyödykkeet	126 223	126 918
Maa- ja vesialueet	21 160	21 602
Rakennukset	69 831	72 731
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 684	26 353
Koneet ja kalusto	1 126	2 021
Muut aineelliset hyödykkeet	51	51
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 372	4 160
Sijoitukset	51 046	52 300
Osakkeet ja Osuudet	37 349	37 791
Muut lainasaamiset	13 460	14 272
Muut saamiset	237	237
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	177 340	178 745
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	4	4
Lahjoitusrahastot	6	7
Muut toimeksiantojen pääomat	236	228
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	247	239
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	1 209	1 159
Aineet ja tarvikkeet	1 209	1 159
Saamiset	7 818	7 255
Pitkävaikutteiset saamiset	353	387
Lainasaamiset	353	387
Lyhytaikaiset saamiset	7 464	6 868
Myyntisaamiset	3 110	4 750
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	2 163	995
Siirtosaamiset	2 191	1 123
Rahoitusarvopaperit	7 272	7 240
Osakkeet ja Osuudet	29	29
Muut arvopaperit	7 243	7 211
Rahat ja pankkisaamiset	16 850	16 691
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	33 149	32 345
VASTAAVAA YHTEENSÄ	210 736	211 330

VASTATTAVAA

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	83 854	83 854
Edellisten tilikausien ylijäämä	11 546	12 846
Tilikauden alijäämä	-4 425	-1 300
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	90 975	95 400
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 004	1 071
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET YHTEENSÄ	1 004	1 071
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	78	23
Lahjoitusrahastojen pääomat	6	7
Muut toimeksiantojen pääomat	479	436
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	563	466
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	77 535	71 641
Lainat rahoitus- ja vakuutus-laitoksilta	77 250	70 450
Lainat julkisyhteisöiltä	285	1 191
Lyhytaikainen	40 658	42 752
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 966	9 475
Lainat julkisyhteisöiltä	906	1 105
Saadut ennakot	353	342
Ostovelat	7 221	7 284
Muut velat	9 384	10 462
Siirtovelat	12 839	14 084
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	118 193	114 393
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	210 736	211 330

TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	43,7	45,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	60,4	57,9
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	71,5	69,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	7 122	11 546
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	214	348
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	88 395	82 221
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	2 653	2 476
Lainasaamiset, 1000 euroa	13 460	14 272
Asukasmäärä	33 320	33 206

Nokian kaupungin taseen loppusumma 31.12.2017 oli 210,7 miljoonaa euroa, mikä on 0,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Vastaavaa

Pysyvien vastaavien määrä vähentyi tilikaudella 1,4 miljoonaa euroa. Nettoinvestoinnit olivat 11,3 miljoonaa euroa ja poistot 13,9 miljoonaa euroa.

Vaihto-omaisuuden määrä on pysynyt vuoden 2017 aikana melko samana, kasvua 50 tuhatta euroa.

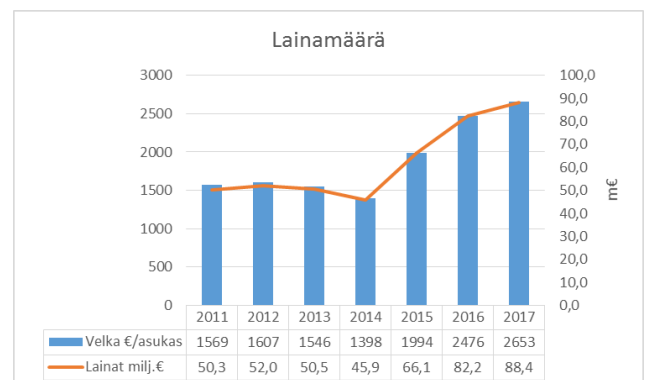
Muut saamiset kasvoivat 1,2 miljoonaa euroa, johon joulukuun arvonlisäverosaamisista ja Nokian Jäähalli Oy konsernitilinelasta. Myös siirtosaamiset kasvoivat miljoonalla eurolla.

Vastattavaa

Omavaraisuusaste heikentyi edelleen ollen 43,7 % vuoden lopussa. Omavaraisuusaste kertoo oman pääoman osuuden koko taseesta. Ylijäämien määrä omassa pääomassa pieneni kolmatta vuotta peräkkäin tilikauden tappion vuoksi.

31.12.2017 ylijäämiä on jäljellä 7,1 miljoonaa euroa. Muita muutoksia ei omassa pääomassa tapahtunut.

Vieras pääoma kasvoi tilikauden aikana 3,8 miljoonaa euroa 118,2 miljoonaan euroon. Pitkäaikaisia lainoja otettiin lisää 7 miljoonaa euroa, lyhennettiin 10,8 miljoonaa euroa ja niiden kokonaismäärä vuoden lopussa oli 88,4 miljoonaa euroa. Lainojen määrä asukasta kohden kasvoi edellisen vuoden lopun 2 476 eurosta 2 653 euroon.

Taseen ulkopuoliset vastuut

Nokian kaupungin taseen ulkopuoliset vastuusitoumukset kasvoivat 23,6 miljoonaa euroa. Osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuusta on 185,9 miljoonaa euroa, joka kasvoi 26 milj. €. Kaupungin suoraan antamat takausvastuut olivat 31.12.2017 seuraavat: tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset 28,7 miljoonaa euroa, muiden puolesta annetut takaukset 2,53 miljoonaa euroa ja leasingvastuut 2,7 miljoonaa euroa.

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitusta-

pahtumat. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

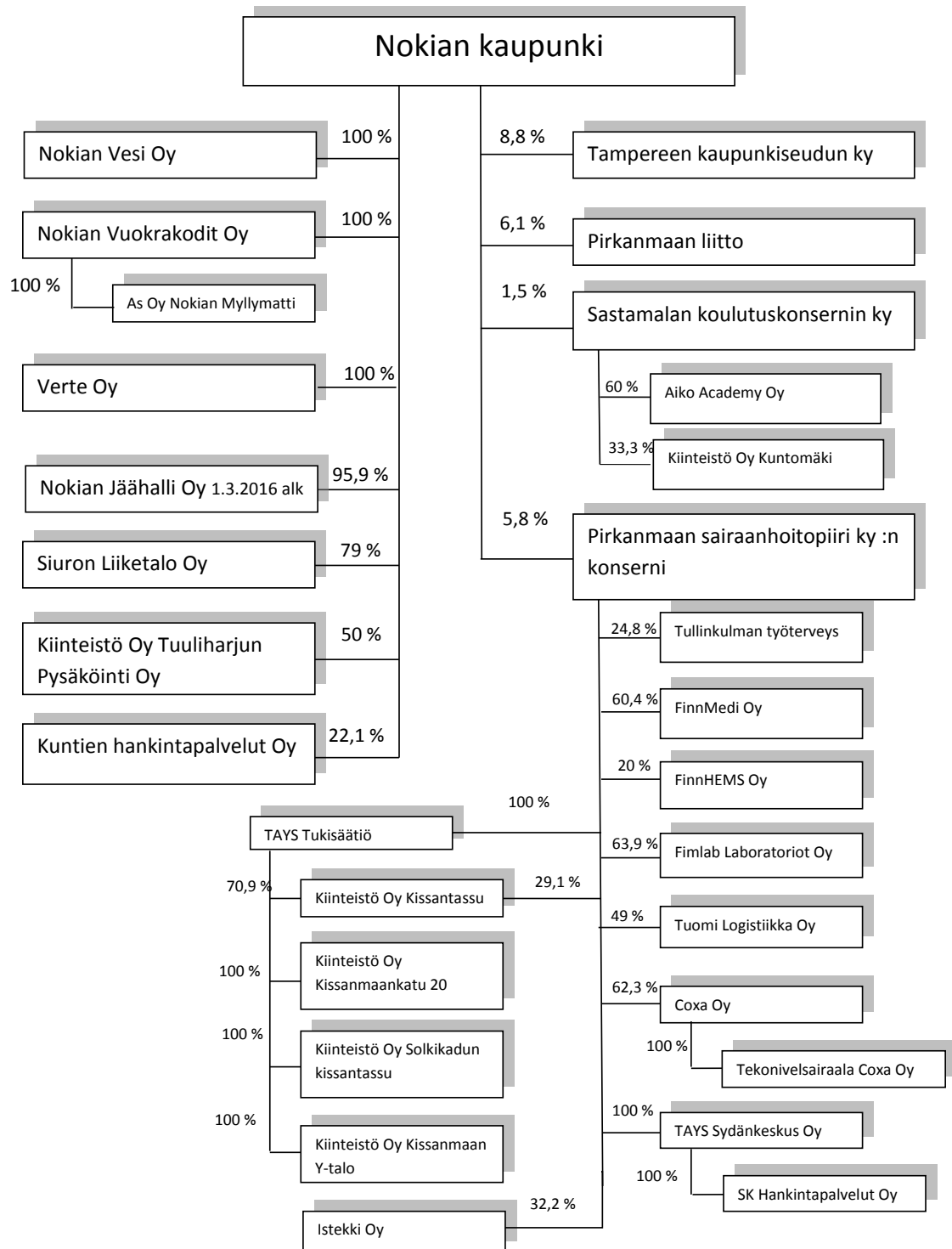
KOKONAISTULOT JA -MENOT 2017

TULOT		MENOT	
	1 000 €		1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	25 957	Toimintakulut	188 406
Verotulot	130 076	- Valmistus omaan käyttöön	-1 923
Valtionosuudet	38 939	Korkokulut	942
Korkotuotot	202	Muut rahoituskulut	11
Muut rahoitustuotot	1 764	Satunnaiset kulut	0
Satunnaiset tuotot	0	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		- Pakollisten varausten muutos	0
- Pysyvien vast.hyödykkeiden luovutusvoitot	-2 157	- Pysyvien vast.hyödykkeiden luovutustappiot	-58
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	Investoinnit	14 156
Pysyvien vast.hyödykkeiden luovutustulot	2 854	Pysyvien vast.hyödykkeiden luovutustappiot	0
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	812	Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	10 825
Kokonaistulot yhteensä	215 447	Kokonaismenot yhteensä	212 359

Kaupunkikonsernin talous ja toiminta

Nokian kaupunkikonserniin kuuluu kuusi tytäryhtiötä (yli 50 % määräysvalta): Nokian Vesi Oy, Nokian Vuokratodit Oy, As Oy Nokian Myllymatti, Verte Oy, Nokian Jäähalli Oy ja Siuron Liiketalo Oy. Muut konserniin yhdisteltävät yksiköt ovat Kiinteistö Oy Tuuliharjun Pysäköinti Oy, Kuntien hankintapalvelut Oy, Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä, Pirkanmaan liitto, Sastamalan koulutuskonsernin ky ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ky:n konserni.

Nokian kaupungin konsernikaavio

Talous

Konsernin tilinpäätös laaditaan siten, että konserniyhteisöjen tuloslaskelmat, taseet ja rahoituslaskelmat lasketaan yhteen. Tuloksesta vähennetään sisäiset erät ja katteet ja vähemmistöosakkaiden osuudet.

Konsernitulos

Nokian kaupunkikonsernin toimintatuotot kasvoivat 0,4 % vuonna 2017 edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintakulut puolestaan kasvoivat 2,9 %.

Verotulot ja valtionosuudet ovat emoyhteisön Nokian kaupungin tuloja. Verotuloista on vähennetty konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot. Konsernin vuosikate heikkeni noin 3,3 miljoonaa euroa 16,9 miljoonaan euroon. Poistojen määrä kasvoi 1,7 miljoonaa euroa. Kaupunkikonsernin tulos vuodelta 2017 oli 4 miljoonaa euroa tappiollinen. Edelliseen vuoteen verrattuna alijäämä kasvoi 2,2 miljoonaa euroa.

Toiminta

Nokian Vuokrakodit Oy rakennuttaa, ylläpitää ja vuokraa asuntoja Nokialla. Kiinteistöyhtiön tavoitteena on tarjota monipuolisia vuokra-asuntomahdollisuuksia nokialaisille sekä huolehtia omistamansa kiinteistömässän kunnosta ja arvosta.

Yhtiön omistuksessa on 1100 asunto, tytäryhtiö Asunto Oy Nokian Myllymatti mukaan lukien.

Asuntojen käyttöaste oli 95,61 % ja vuokralaisten vaihtuvuus keskimäärin 21,18 % vuoden aikana. Yhtiön liikevaihto oli 7,2 miljoonaa euroa ja tilikauden voitto 640.000 euroa, josta tehtiin 637.865 € asuintalovaraus. Tilikauden voitto oli varuksen jälkeen 2,5 tuhatta euroa.

Nokian Vesi Oy huolehtii Nokian kunnan alueella lakisäateisten vesihuoltopalveluiden tuottamisesta sekä huleveden viemäroinnistä. Yhtiöllä on oma pohjavedenotto Maatilanharjulla, jonka

Konsernin rahoituslaskelma

Konsernin nettoinvestoinnit olivat 22,9 miljoonaa euroa ja siitä kaupungin osuus 11,3 miljoonaa euroa. Nokian Jäähalli Oy:n investoinnit uuteen harjoitushalliin olivat 2,7 miljoonaa euroa ja Nokian Vesi Oy:n investoinnit 2,6 miljoonaa euroa. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin investoinneista Nokian kaupungin konsernin osuus oli 6,3 miljoonaa euroa.

Uutta lainaa konsernissa otettiin 18,6 miljoonaa euroa ja lainoja lyhennettiin 12,5 miljoonaa euroa.

Konsernitase

Konsernitaseen loppusumma 31.12.2017 on 268 miljoonaa euroa, jossa on vähennystä 5,3 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Konsernin omavaraisuusaste vuoden 2017 lopussa on 35,1 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 36,3 %. Lainakanta kasvoi noin 6,1 miljoonaa euroa.

Konsernin lainat asukasta kohti olivat 4 024 euroa. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 3 854 euroa.

lisäksi talousvettä hankintaan Hämeenkyrön Mi-harin vedenottamosta sekä Tampereelta. Nokian Vesi Oy:n toiminta-alueella on noin 30 000 asukasta.

Yhtiöllä on myös jätevedenpuhdistamot Kullaan-vuoressa ja Siurossa. Nämä puhdistamot tullaan korvaamaan Koukkujärvelle valmistuvalla uudella puhdistamolla, jonka rakennushankkeeseen liit-tävä ympäristövaikutusten arviointi (YVA) saatet-tiin loppuun vuoden 2017 aikana. Loppuvuonna 2017 tehtiin uuden jätevedenpuhdistamon pääprosessin teknologiavalinta sekä päätös purku-paikan sijainnista, jolle haetaan vesilain mukaista lupaa. Etäluettavien vesimittareiden asennusta jatkettiin Nokian alueella ja niitä oli käytössä vuo-den lopussa 2020 kpl.

Toiminta-alue	30 000 asukasta
Talousvettä verkostoon	2,03 Mm3
Vuotovesien osuus	16 %
Jätevesien käsittely	4,2 Mm3

Vuotovesien osuus	55 %
Vesijohto rak.	6986 m
Jätevesijohto rak.	5162 m
Hulevesijohto rak.	5179 m

Liikevaihto	8,43 M€
Investointimenot	3,35 M€
Pitkäaikaisia lainoja	13,86 M€

Verte Oy:n toiminta keskittyi ECO3 alueen kokonaisvaltaiseen kehittämiseen sekä Pitkänien sairaala-alueen hoitotehtäviin Pshp:n kanssa laaditun sopimuksen mukaisesti.

Konsernivalvonta

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupunkikonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Konserniyhteisöjä ohjataan sekä erillispäätöksin että ohjeiden kautta. Valtuusto hyväksyi Konserniohjeet 13.6.2016. Talousarviossa 2017 on määriteltäyttytyhtiöiden tehtävä ja toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan edellisessä kappaleessa. Kaupunginhallitus- ja valtuusto esittävät edustajansa valittaviksi niiden toimielimiin.

Talousarvion sitovuudessa määritetään tytäryhtiöiden raportoinnista. Kaupungin määräysvallassa olevat palveluyhtiöt raportoivat osavuositarkastuksen neljännesvuosittain. Raportointi sisältää toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seurannan.

Kaupunki hallinnoi konsernitiliä, johon sisältyvät kaikkien tytäryhteisöjen maksuliikenteen päätilit. Kaupunki takaa tytäryhteisöjensä lainoja. Konsernipalveluja ei ole käytössä vähäistä ICT-palvelua lukuun ottamatta.

Yhtiön liikevaihto 31.12.2017 päättyneellä tilikaudella oli 165 900 € ja tilikauden tappio oli 41 220,22 €.

Nokian Jäähalli Oy:n uusi harjoitushalli valmistui elokuussa 2017, jolloin yhtiön vuokraaman jääajan määrä kaksinkertaistui. Vuoden 2017 aikana myös vanhaa jäähallia kunnostettiin kiinteistötekniikan osalta ja asennettiin muun muassa uusi kaukalo sekä kaukalovalot.

Yhtiön tilikauden liikevaihto vuonna 2017 oli 0,53 miljoonaa euroa ja tilikauden tappio 198 tuhatta euroa.

1.6.2017 voimaan astuneen uuden hallintosäännön mukaan valtuusto määrittelee Nokian konsernin tavoitteet ja omistajapoliittiset keskeiset linjaukset. Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, talousjohtaja, perusturvajohtaja, kaupunkikehitysjohtaja ja sivistysjohtaja.

Kaupunginhallitus johtaa konsernia ja vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä hallintosäännön mukaisesti. Kaupunginhallituksen toimivaltaan kuuluu mm. vastata omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan organisoimisesta.

Kaupunginjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvonnasta.

Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Kaupunginhallituksen erikseen määrittämien viranhaltijoiden tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa heidän ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden tai yhteisöjen hallintoon ja toimintaan.

KONSERNIN TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2017	2016
	1000 €	1000 €
Toimintatuotot	88 813	88 473
Toimintakulut	-241 585	-234 781
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	147	44
Toimintakate	-152 625	-146 264
Verotulot	130 074	126 432
Valtionosuudet	39 435	41 284
Rahoitustuotot ja -kulut:	0	
Korkotuotot	58	83
Muut rahoitustuotot	1 588	546
Korkokulut	-1 383	-1 633
Muut rahoituskulut	-221	-272
Vuosikate	16 926	20 176
Poistot ja arvonalentumiset:		
Poistot	-20 303	-18 604
Omimstuksen eliminointierot	-4	
Arvonalentumiset	-2	-15
Satunnaiset erät	0	-2 878
Tilikauden tulos	-3 383	-1 321
Tilinpäätössiirrot	2	13
Tilikauden verot	-315	-148
Laskennalliset verot	-140	-212
Vähemmistöosuudet	-163	-141
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-3 999	-1 809

Konsernituloslaskelman tunnusluvut:

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	37	38
Vuosikate / Poistot, %	83	108
Vuosikate, euroa / as	508	608
Asukasmäärä	33 320	33 206

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2017	2016
	1000 €	1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	16 926	20 175
Satunnaiset erät		-2 878
Tilikauden verot	-315	-148
Tulorahoituksen korjauserä	-1 963	-7 955
Toiminnan rahavirta yhteensä	14 648	-9 195
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-26 831	-24 020
Rahoitusosuudet investointi menoihin	585	499
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	3 315	2 121
Investointien rahavirta yhteensä	-22 931	-21 401
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 283	-12 206
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-8	-105
Antolainojen vähennykset	9	10
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 643	35 799
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 524	-12 257
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-11	-294
Oman pääoman muutokset (korjaukset)	-966	2 397
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	92	99
Vaihtomaisuuden muutos	-59	502
Saamisten muutos	2 093	-4 391
Korottomien velkojen muutos	-6 582	2 904
Rahoituksen rahavirta yhteensä	687	24 663
RAHAVAROJEN MUUTOS	-7 597	12 457
Rahavarat 31.12	31 167	38 763
Rahavarat 1.1.	38 763	26 306
RAHAVAROJEN MUUTOS	-7 597	12 457
Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut:		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5	-50 401	-43 692
vuodelta €		
Investointien tulorahoitus, %	64,5	85,8
Lainahoitokate	1,32	1,57
Kassan riittävyys (pv)	40	52

Konsernitase

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2017	2016
	1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	106	1 001
Muut pitkävaikutteiset menot	780	553
Ennakkomaksut	2	0
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	888	1 554
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	23 896	24 348
Rakennukset	112 598	115 212
Kiinteät rakenteet ja laitteet	55 682	51 518
Koneet ja kalusto	4 147	4 413
Muut aineelliset hyödykkeet	80	83
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	14 643	10 565
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	211 047	206 139
Sijoitukset:		
Osakkuusyhtiöosuudet	773	660
Muut osakkeet ja osuudet	7 758	7 800
Muut lainasaamiset	73	80
Muut saamiset	338	332
Sijoitukset yhteensä	8 942	8 872
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	4	385
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	7	8
Muut toimeksiantojen varat	596	228
Toimeksiantojen varat yhteensä	607	621
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus:		
Aineet ja tarvikkeet	2 106	2 038
Keskeneräiset tuotteet	7	15
Muu vaihto-omaisuus	1	1
Vaihto-omaisuus yhteensä	2 114	2 054
SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset:		
Lainasaamiset	353	387
Laskennalliset verosaamiset	12	15
Muut saamiset	20	11
Siirtosaamiset	60	
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	7 794	7 718
Lainasaamiset	1	4 045
Muut saamiset	2 446	1 612
Siirtosaamiset	2 665	1 659
Saamiset yhteensä	13 351	15 446
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	29	29
Joukkovelkakirjalainasaamiset	205	199
Muut arvopaperit	7 312	7 257
Rahoitusarvopaperit yhteensä	7 546	7 485
Rahat ja pankkisaamiset	23 620	31 278
VASTAAVAA YHTEENSÄ	268 117	273 449

VASTATTAVAA	2017	2016
	1000 €	1000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	83 854	83 854
Yhdistysten ja säätiöiden pääomat	13	13
Arvonkorotusrahasto	19	19
Muut omat rahastot	80	81
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	13 179	15 909
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 999	-1 808
Oma pääoma yhteensä	93 145	98 068
VÄHEMMISTÖOSUUDET	878	895
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	2 025	2 159
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	78	23
Lahjoitusrahastojen pääomat	233	232
Muut toimeksiantojen pääomat	841	818
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	1 152	1 073
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen:		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	115 087	108 523
Lainat julkisyhteisöiltä	311	1 220
Lainat muilta luotonantajilta	5 876	5 881
Liittymismaksut ja muut velat	757	826
Laskennalliset verovelat	24	25
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	122 055	116 475
Lyhytaikainen:		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 869	11 227
Lainat julkisyhteisöiltä	909	1 109
Lainat muilta luotonantajilta	37	23
Saadut ennakot	569	555
Ostovelat	11 498	10 228
Liittymismaksut ja muut velat	3 114	10 116
Siirtovelat	19 189	19 983
Laskennalliset verovelat	1 676	1 538
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	48 861	54 779
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	268 117	273 449

Konsernitaseen tunnusluvut:		
Omavaraisuusaste, %	35,1	36,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	65,9	66,6
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	77,5	77,4
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	9 180	14 101
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	276	425
Konsernilainat, €/asukas	4 024	3 854
Konsernilainakanta 31.12., 1000 €	134 090	127 983
Konsernilainasaamiset 31.12., 1000 €	73	80
Kunnan asukasmäärä	33 320	33 206

Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallitus esittää, että tilikauden tulokseen - 4 492 009,44 euroa kirjataan poistoeron muutosta 67 207,96 euroa. Tämän jälkeen kertynyt alijäämä 4 424 801,48 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten vuosien ylijäämien vähennykseksi.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Tuloslaskelman toteutuminen

Tulos

Vuonna 2017 kaupunki alitti alkuperäisen talousarvion tavoitteen vuosikatteen osalta 2,5 miljoonalla eurolla. Kokonaisuutenaan tappiota kertyi 4,4 miljoonaa euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa tavoite oli 1,4 miljoonaa euroa ylijäämää.

Vuoden aikana lisämäärärahoja myönnettiin joukkoliikenteeseen 188 000 euroa ja autojen leasing-kuluihin 100 000 euroa. Nokianvirran, Tottijärven ja Emäkosken koulujen kosteus ja mikrobivaurioiden korjauksiin sekä väistötilakustannuksiin myönnettiin lisämäärärahoja 4,8 miljoonaa euroa. Lisämäärärahojen jälkeen talousarvion tavoitteeksi tuli 3,7 miljoonan euron alijäämän.

Tuotot

Toimintatuotot alittivat tavoitteet 0,8 miljoonaa euroa. Perusturvanpalveluiden asiakasmaksu- ja myyntituotot ylittivät budjetoidun 1,0 miljoonalla eurolla, kun taas varhaiskasvatuksen asiakasmaksut jäivät 0,4 miljoonaa euroa budjetoidusta. Maanmyyntitulot ja maankäyttömaksut jäivät budjetoidusta tavoitteesta 1,9 miljoonaa euroa ja toisaalta hulevesimaksut ja rakennusvalvonnan rakennuslupamaksut ylittivät budjetoidut tulot yhteensä 0,5 miljoonalla eurolla.

Verotulojen kertymä ylitti 3,3 miljoonaa euroa talousarvion tavoitteen ja valtionosuuksia kertyi 0,5

miljoonaa euroa vähemmän kuin talousarviossa oli arvioitu.

Rahoitustuotot toteutuivat 1,1 miljoonaa budjetoitua enemmän johtuen siitä, että Pirkanmaan sairaanhoitopiiri palautti jäsenkunnilleen 15 miljoonaa euroa kertyneitä ylijäämiä ja kaupunki sai arvioitua enemmän osinkotuottoja. Sairaanhoitopiirin ylijäämien palautuksesta Nokian osuus oli 875 400 euroa.

Kulut

Henkilöstökuluissa saavutettiin 0,5 miljoonan euron alitus budjetoituun. Vaikka palvelujen ostot ylittivät talousarvion 1,2 miljoonalla eurolla, ylittivät toimintamenot vain 0,4 miljoonaa euroa. Muissa toimintakuluissa säästö oli 0,3 miljoonaa euroa talousarvioon verrattuna.

Korkotason alhaisuus vaikutti lainasalkun korkokustannuksiin, jotka toteutuivat budjetoidusti.

Poistot toteutuivat 14 miljoonan euron suuruksina, mikä oli 3,4 miljoonaa tavoitetta enemmän. Pääsyy tähän olivat purkupoistot.

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	55 138 817	0	55 138 817	54 442 941	695 876
Myyntituotot	19 668 368	0	19 668 368	18 875 166	793 202
Maksutuotot	12 335 461	0	12 335 461	12 371 076	-35 615
Tuet ja avustukset	1 679 548	0	1 679 548	1 687 211	-7 663
Muut toimintatuotot	21 455 440	0	21 455 440	21 509 488	-54 048
Valmistus omaan käyttöön	1 943 000	0	1 943 000	1 922 621	20 379
Toimintakulut	-211 363 941	-5 104 000	-216 467 941	-216 892 062	424 121
Henkilöstökulut	-86 071 919	-390 000	-86 380 919	-84 676 654	-1 704 265
Palkat ja palkkiot	-68 088 190	-197 564	-68 285 754	-66 630 021	-1 655 733
Henkilösivukulut	-17 983 729	-111 436	-18 095 165	-18 046 634	-48 531
Eläkekulut	-14 630 729	-70 000	-14 700 729	-15 022 731	322 002
Muut henkilösivukulut	-3 353 000	-41 436	-3 394 436	-3 023 903	-370 533
Palvelujen ostot	-82 926 241	-4 439 000	-87 365 241	-89 852 527	2 487 286
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 493 003	-316 000	-11 809 003	-11 520 850	-288 153
Avustukset	-11 161 954	100 000	-11 061 954	-9 821 231	-1 240 723
Muut toimintakulut	-19 710 824	-140 000	-19 850 824	-21 020 800	1 169 976
Toimintakate	-154 282 124	-5 104 000	-159 386 124	-160 526 500	1 140 376
Verotulot	126 791 500	0	126 791 500	130 076 133	-3 284 633
Valtionosuudet	39 484 034	0	39 484 034	38 939 384	544 650
Rahoitustuotot ja -kulut	-18 800	0	-18 800	1 012 187	-1 030 987
Korkotuotot	260 000	0	260 000	202 077	57 923
Muut rahoitustuotot	692 800	0	692 800	1 763 808	-1 071 008
Korkokulut	-946 600	0	-946 600	-942 422	-4 178
Muut rahoituskulut	-25 000	0	-25 000	-11 275	-13 725
Vuosikate	11 974 610	-5 104 000	6 870 610	9 501 205	-2 630 595
Poistot ja arvonalentumiset	-10 626 751	0	-10 626 751	-13 993 214	3 366 463
Suunnitelman muk. poistot	-10 626 751	0	-10 626 751	-13 993 214	3 366 463
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	1 347 859	-5 104 000	-3 756 141	-4 492 009	735 868
Poistoeron muutos	67 200	0	67 200	67 208	-8
Tilikauden ylijäämä (alij.)	1 415 059	-5 104 000	-3 688 941	-4 424 801	735 860

Investointien toteutuminen

Talousarvion 2017 mukaan nettoinvestoinneille varattiin 11,38 miljoonaa euroa. Vuoden aikana nettoinvestointeja toteutui 11,3 miljoonaa euroa.

Energiatehokkuusinvestointeina toteutettiin Varikorakennuksen vesikaton lisälämmöneristystöitä, Lähdekorven päiväkodin käyttövesijärjestelmän muutostöitä, Lukion valaisinmuutoksia.

Sisätilaongelmiin varatuilla määrärahoilla hankittiin Menkalan päiväkodille uusi ilmanvaihtokone ja parannettiin Emäkosken koulun ilmanvaihtoa.

Kiinteistöjen turvajärjestelmiä parannettiin Viholan koululla ja Nokian lukiolla.

Kaupungintalon pysäköintialueen laajennus toteutettiin kesällä ja ensimmäisen kerroksen ikkunat uusittiin joulukuussa.

Vihnukselan peruskorjauksesta luovuttiin, koska toiminnan järjestämistä seudullisesti ryhdyttiin selvittämään.

Alhoniityn koulun vanhan osan tuloilmamuutos toteutettiin niin ikään koulujen kesätauolla.

Tilapalvelun investointihankkeista 2017 merkittävimpinä oli Harjuniityn liikuntahallin rakentaminen, jonka rakentaminen aloitettiin syksyllä 2016.

Kartanon päiväkodin keittiön lattian korjaukset toteutettiin kesäsulun aikana.

Uuden pääkirjaston rakentamisen valmistelu keskeytettiin ja tilaohjelmaa supistettiin kustannusten pienentämiseksi. Supistetut suunnitelmat valmisuivat marraskuussa 2017. Samassa yhteydessä tutkittiin kirjaston muutkin sijoittamisvaihtoehdot.

Lauttalan päiväkodin aita-urakka jäi kesken urakoitsijan aikatauluvaikeuksien vuoksi.

Linnavuoren koulun vesikatto uusittiin kesätauon aikana.

Nokia-salin muutokset toteutettiin niin ikään kesätauon aikana.

Päiväkotien ja koulujen piha-alueiden peruskorjauksista oli tällä kertaa vuorossa Viholan koulun ja päiväkodin piha-alueiden peruskorjaukset, jotka toteutettiin kesäsulun aikana.

Koulujen 10 vuoden suunnitelman määrärahoilla parannettiin Nokian koulun jättöalueen turvallisuutta ja Viholan koulun perustuksien vedenpaineeristyksiä ja salaoja- ja sadevesijärjestelmiä.

Infrainvestointien osalta vuoden 2017 aikana menot olivat 10 319 176 €. Investointimäärärahat käytettiin varattujen määrärahojen puitteissa. Kuitenkin joidenkin investointi kohteiden osalta määräraha ylittyi mutta osa hankkeista alitti varatut määrärahat. Investointien osalta vuoden 2017 aikana maanrakennuksen kustannukset lähtivät nousemaan alueen rakentamisen kiihtymisen myötä.

Harjuniityn kaava-alueen investointi ylitti määräraha varauksen. Ylitys johtui siitä, että alueella tehtiin enemmän töitä kuin investointimäärärahaa varattaessa oli varauduttu. Alueen lisääntyneen rakentamisen myötä saatiin kuitenkin tontteja myyntiin enemmän. Teollisuusalueiden osalta pääpaino rakentamisessa oli 3Kulman alueella. Tämän hankkeen osalta määräraha ylittyi mutta alueelta saatiin merkittäviä alueita myyntiin. Alueen investoinnilla saatiin merkittävä alue valmiiksi ja sitä kautta alueen kalliit saatiin murskauksen kautta hyötykäyttöön muissa kaupungin rakentamisen kohteissa.

Urheilukentän katsomon rakentaminen päästiin toteuttamaan vuoden 2017 aikana. Rakentamisen kustannukset jäivät alle määräraha varauksen. Tällä kuitenkin saatiin liikuntapaikkojen osalta merkittävä hanke toteutettua laadukkaasti ja tarpeita vastaavaksi. Vuoden 2017 aikana varauduttiin määrärahoissa Koskenmäen alueen valaistuksen uusimiseen yhteistyössä muiden kaapelioperaattorien kanssa. Työn suurin kustannusvaraus oli varattu vuodelle 2017. Hanke ei kuitenkaan toteutunut suunnitellusti.

Talousarvion investointiosan toteutumisvertailu

Maa- ja vesialueet	TA2017	Talousarvio muutokset	Toteuma	Poikeama
Maa-alueiden hankinta	500 000		297 264,70	202 735,30
Pienet kiinteistöjärjestelyt	35 000		0	35 000,00
- rahoitusosuus	6 800 000		-2 768 561,00	-4 031 439,00
Yhteensä	535 000		297 264,70	237 735,30
Netto	-6 265 000		-2 471 296,30	-3 793 703,70

Sijoitukset	TA2017	Talousarvio muutokset	Toteuma	Poikeama
Osakkeet ja osuudet	100 000	2 500	136 007,40	-33 507,40
Yhteensä	100 000	2 500	136 007,40	-33 507,40
Netto	100 000	2 500	136 007,00	-33 507,00

Tilapalvelut (kiinteistöt, kiinteistöjen laitteet)	TA2017	Talousarvio muutokset	Toteuma	Poikeama
TILAPALVELUT	285 000		134 205,68	150 794,32
Energiatehokkuustoimenpiteet	75 000		73 156,57	1 843,43
Sisäilmaongelmat	75 000		15 120,00	59 880,00
Kiinteistöjen turvajärjestelmät	40 000		15 127,08	24 872,92
Kaupungintalon ikkunat (1k)	45 000		22 374,72	22 625,28
Kaupungintalon pysäköinti	50 000		8 427,31	41 572,69
PERUSTURVA	50 000		0	50 000,00
Vihnukselan peruskorjaus	50 000		0	50 000,00
SIVISTYSPALVELU	6 190 000		3 233 616,37	2 956 383,63
Alhoniityn koulu vanhan osan tuloilmamuutos	30 000		15 577,37	14 422,63
Harjuniityn liikuntahalli	3 100 000		1 940 548,45	1 159 451,55
Kartanon pk keittiön lattia	65 000		35 907,03	29 092,97
Kirjaston uudisrakennus	3 100 000		186 075,92	2 913 924,08
- rahoitusosuus	-1 000 000		0,00	-1 000 000,00
Lauttalan päiväkodin aita	50 000		10 031,66	39 968,34
Linnavuoren koulu vesikaton uusiminen	90 000		92 044,48	-2 044,48
Tottijärven koulun salaojitus			80 782,93	-80 782,93
Nokianvirran koulun salaojitus			298 705,36	-298 705,36
Nokia-salin lattialuukut	25 000		31 688,02	-6 688,02
Viholan koulun piha	190 000		248 183,89	-58 183,89
Viholan päiväkodin piha	190 000		172 758,50	17 241,50
Koulujen 10 vuoden suunnitelman kunnostukset	350 000		121 312,76	228 687,24
YHTEENSÄ	7 525 000		3 367 822,05	4 157 177,95
Yhteensä netto	6 525 000		3 367 822,05	3 157 177,95

Koneet ja kalusto	TA2017	Talousarvio muutokset	Toteuma	Poikeama
Kalusto				
Harjuniityn liikuntahalli, ensikert. ka	70 000		35 513,69	34 486,31

Infrapalvelut	TA2017	Talousarvio muutokset	Toteuma	Poikeama
KAAVA-ALUEET	1 500 000		1 924 076,82	-424 076,82
Harjuniityn kaava-alue	1 000 000		1 356 242,62	-356 242,62
Hallitien alueen katu	500 000		567 834,20	-67 834,20
3KULMAN ALUE	2 400 000		3 251 667,29	-851 667,29
Kunnallistekniikan rakentaminen	2 400 000		3 251 667,29	-851 667,29
KATUJEN SANEERAUS JA PÄÄLLYSTÄMINEN	3 090 000		2 380 834,20	709 165,80
Katujen saneeraukset. Nimeämättömät kohteet. Työohjelma määritellään myöhemmin.	1 000 000		746 264,17	253 735,83
Katujen päällystäminen. Nimeämättömät kohteet. Työohjelma määritellään myöhemmin.	700 000		761 036,80	-61 036,80
Viimeistelytyöt	90 000		78 380,32	11 619,68
Erilliskohteet:				0,00
Nokianvaltatien saneeraus	700 000		404 118,00	295 882,00
Alumiinitie	600 000		391 034,91	208 965,09
KEVYENLIIKENTEEEN KUNNOSTUSKOhteet	100 000		0,00	100 000,00
Kevyenliikenteen väylien kunnostaminen	100 000		0,00	100 000,00
KATUVALAISTUS	300 000		123 228,84	176 771,16
Katuvalojen saneeraukset	300 000		123 228,84	176 771,16
RAKENTAMISKOhteet (erillishankkeet)	2 480 000		1 756 006,92	723 993,08
Tehdassaaren pato	50 000		12 385,49	37 614,51
Emäkosken silta	500 000		144 321,04	355 678,96
Liikenneturvallisuusjärjestelyt	80 000		4 032,10	75 967,90
Siltainvestoinnit	100 000		0,00	100 000,00
Yrittäjäkadun alue	1 500 000		1 437 494,69	62 505,31
Joukkoliikenne-edellytysten parantaminen	50 000		19 079,13	30 920,87
Sorvantien liittymän parantaminen	200 000		138 694,47	61 305,53
PUISTORAKENTAMINEN	210 000		205 318,90	4 681,10
Keskusleikkipaikkojen, lähileikkipaikkojen ja monitoimipuistojen rakentaminen	160 000		132 930,86	27 069,14
Puistojen ja viheralueiden rakentaminen	50 000		72 388,04	-22 388,04
ULKOLIIKUNTAPAIKAT	780 000		678 043,17	101 956,83
Ulkoliikunta-alueiden parantaminen /rakentaminen	70 000		82 038,79	-12 038,79
Sarpatin ulkoalue: suunnittelu ja aloitus	20 000		23 046,38	-3 046,38
Keskusurheilukentän saneeraustyöt (katsomo)	690 000		572 958,00	117 042,00
Yhteensä	10 860 000		10 319 176,14	540 823,86

Rahoitusosan toteutuminen

Toiminnan rahavirta poikkesi alkuperäisestä ja muutos talousarviosta. Vuosikate heikkeni talousarviomuutosten vuoksi 5,1 miljoonaa euroa. Se jäi kuitenkin 2,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota paremmaksi. Maa-alueiden myyntituloja toteutui 2,9 miljoonaa euroa, kun tavoite oli 3,4 miljoonaa euroa. Toteutuneet myyntivoitot 2,1 miljoonaa euroa on siirretty investointien rahavirtaan luovutustuloihin.

Investointien rahavirta toteutui 3,5 miljoonaa euroa alle talousarvion. Investoinnit toteutuivat

suunniteltua pienempinä ja toisaalta luovutustuloja saatiin budjetoitua vähemmän. Rahoitusosuu-
det investointeihin ei toteutunut, koska pääkirjas-
toa ei vielä ryhdytty rakentamaan.

Lainakannan muutokset toteutuivat budjetoidusti.

Toteutuneet rahavirratt jäivät 7,2 miljoonaa muu-
toksien jälkeistä talousarviota paremmaksi.

Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	11 974 610	-5 104 000	6 870 610	9 501 204,50	-2 630 595
Satunnaiset erät	0	0	0	0,00	0
Tulorahoituksen korjauserät	-3 400 000	0	-3 400 000	-2 098 162,02	-1 301 838
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-19 180 000	-2 500	-19 182 500	-14 155 783,98	-5 026 716
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 000 000	0	1 000 000	0,00	1 000 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 400 000	0	3 400 000	2 853 890,16	546 110
Toiminta ja investoinnit netto	-6 205 390	-5 106 500	-11 311 890	-3 898 851,34	-7 413 039
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0,00	0
Antolainasaamisten vähennykset	740 400	0	740 400	811 902,71	-71 503
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 000 000	0	17 000 000	17 000 000,00	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 580 000	0	-10 580 000	-10 825 362,87	245 363
Vaikutus maksuvalmiuteen	955 010	-5 106 500	-4 151 490	3 087 688,50	-7 239 179

Verotulot ja valtionosuudet

	Tuloveroprosentti	Verotettavat tulot milj. €	Muutos% ed.vuoteen
2017	20,00 %		
2016	19,75 %	730	1,9
2015	19,75 %	717	1,6
2014	19,75 %	706	2,6
2013	19,75 %	689	2,1
2012	19,75 %	675	5,4
2011	19,75 %	641	6,3
2010	19,75 %	605	3,3
2009	19,00 %	584	-1,6

Verotulot (1000 €)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousar- vio muu- tosten jäl- keen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	112 524	0	112 524	114 222	-1 698
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 538	0	5 538	7 240	-1 702
Kiinteistövero	8 730	0	8 730	8 614	116
Yhteensä	126 792	0	126 792	130 076	-3 284

Valtionosuudet (1000 €)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousar- vio muu- tosten jäl- keen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan ja peruspalv.valt.osuus	39 200	0	39 200	39 139	61
Verotul perust valtionos.tasaus	2 153	0	2 153	2 088	65
Opet.-ja kult.toimen muut valtionosuudet	-1 869	0	-1 869	-2 288	419
Yhteensä	39 484	0	39 484	38 939	545

Kaupungin strategisten tavoitteiden toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian paino- piste/tavoite 2016	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutumi- nen
Palvelut	Palvelutuotannon monipuolisuus	Palvelusetelit, ostopalvelu: tuotteistus, hinnoittelu	
	Työllisyyden hoito	Aktivointitoimenpiteitä lisätään	
	Asiakastyytyväisyyden parantaminen	Asiakastyytyväisyyttä mitataan kattavasti, jatkuva parantaminen	
	Vuorovaikutuksen lisääminen nokialaisten kanssa	Säännölliset yleisötilaisuudet, kuulemiset, palautekanava	
Talous	Tarkka talous	Tehostamishjelma toteutettu, tiukka kk-seuranta arvioinnein	
	Tilankäytön tehostaminen	Tarvekartoitus, tiivistäminen	
	Palvelutoimintaa tukevat tilat ja infra	Palvelutuotannon tarvekartoitus, toiminnallinen ja tekninen arviointi: PTS ja kiinteistöstrategia	
Rohkea uudistuminen	Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen	3Kulman liiketoimintakonseptin toteuttaminen, yhdyskunta-rakenteen toteuttaminen	
	Hyvinvointia tukevien toimintatapojen kehittäminen	1-3 uutta kohdetta	
	Työyhteisön ja organisaation kehittäminen	Organisaatiouudistuksen läpivienti, henkilöstöstrategia	
	Kannustava palkitseminen 2017	Palkitsemiskäytäntöjen määrittäminen	
	Digitaalisten palvelujen käyttöönotto	1-3 uutta palvelua	

vihreä = toteutui keltainen = kesken punainen = ei toteutunut

Tilankäytön tehostaminen, tarvekartoitus, tiivistäminen: tavoite ei täysin toteutunut vuoden aikana tilapalveluiden resurssien kiinnittyessä kiinteistöjen välttämättömiin korjauksiin ja väistötilojen järjestämiseen. Vuoden aikana kuitenkin kartoitettiin hyvin laajasti koulukiinteistöjen tilatarpeita sekä hyvinvointikeskuksen tilaohjelmaa ja valmisteltiin kirjaston suunnitelmat. Tarpeettoman kiinteistöomaisuuden realisointia jatketaan tulevina vuosina kiinteistöohjelman mukaisesti.

TOTEUTUMAT PALVELUALUEITTAIN

DEMOKRATIA

1000 Demokratia	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma-%
Toimintatuotot	0	0	0	310	-310	*****
Toimintakulut	-878 057	0	-878 057	-955 298	77 241	108,8
Henkilöstökulut	-463 765	0	-463 765	-559 951	96 186	120,7
Muut	-414 292	0	-414 292	-395 347	-18 945	95,4
Toimintakate	-878 057	0	-878 057	-954 988	76 931	108,8
Poistot	0	0	0	0	0	0
Netto	-878 057	0	-878 057	-954 988	76 931	108,8

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutuminen
Rohkea uudistuminen	yli valtuustokausien ulottuva strateginen suunnittelu	strategia "2027" valmis	
	päätösten vaikutusten laaja-alainen arviointi	yritysvaikutusten arviointi osaksi EVA -arviointia	
	uuden johtamisjärjestelmän kehittäminen	johtamisen roolien ja päätöksenteon kuvaaminen (hallintosääntö) sekä koulutus uuteen järjestelmään	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Kunnallisvaalilain (8.5.2015/563) muutoksesta johtuen kunnallisvaalit käytiin huhtikuussa 2017. Edellisissä vaaleissa valitun valtuuston toimikausi jatkui toukokuun loppuun saakka ja uusi valtuusto aloitti toimikautensa 1.6. alkaen.

Kunnallisvaaleissa äänestysaktiivisuus oli 59,9 %. Valtuustoon valittiin edelleen 51 valtuutettua, koska edellinen valtuusto oli päättänyt, että valtuutettujen määrää ei vähennetä. Valtuutetuista vaihtui 35 %. Uuden valtuuston keski-ikä oli valintahetkellä 50 vuotta, ja valituista miehiä oli 61 % ja naisia 39 %.

Uuden valtuustoon paikkajakauma puolueittain muodostui seuraavaksi:

- VIHR 11 valtuutettua
- KOK 11 valtuutettua
- SDP 10 valtuutettua
- VAS 9 valtuutettua
- PS 4 valtuutettua
- KESK 3 valtuutettua
- KD 2 valtuutettua
- SKP 1 valtuutettu.

Loppuvuonna valtuustoryhmien koossa tapahtui muutos kun yksi keskustan valtuustoryhmään kuulunut valtuutettu siirtyi kokoomuksen valtuustoryhmään.

Kaupunginvaltuusto valitsi luottamushenkilöt kesäkuun ensimmäisessä kokouksessaan kaupunginhallitukseen, lautakuntiin ja muihin toimielimiin.

Kaikille uusille luottamushenkilöille järjestettiin koulutusta ja tukea luottamustehtävän hoitamiseksi.

Uudesta kaupungin strategiasta päätettiin lokakuussa. Strategia ulottuu 10 vuoden päähän eli vuoteen 2027. Strategiassa asetettu visio on olla vuonna 2027 elinvoimainen ja ekologinen. Strategiassa on määritelty toimintaa ohjaavat periaatteet ja keinot vision saavuttamiseksi. Strategiassa on lisäksi määritelty neljä kärkihankekokonaisuutta.

Päätösten vaikutusten arvioinnin yhdeksi sisällöksi oli tavoitteena ottaa yritysvaikutusten arviointi. Tästä arvioinnin käyttöönotosta ei vielä tehty päätöksiä. Kaupunginhallitus linjanee EVA -arvioinnin sisältöjä (ml. yritysvaikutusten arviointi) keväällä 2018.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Toimielinten työn itsearviointimittari		kehitetty	arviointiin 100 % kattavuus	67	Kokousten kesto alle 2 ½ tuntia %, valtuusto	86	71	90	67
Palvelulupaus					Kokousten kesto alle 2 ½, hallitus	69	53	90	58
Aloitteiden käsittelyaika alle 6 kk, %		80	90	0	Kokousten kesto alle 2 ½, Lautakunnat	80	91	90	90
Henkilöstö					Luottamushenkilöstö				
Henkilöstömäärä	2	2	1	1	Kokousten lukumäärä, valtuusto	7	7	9	9
Henkilötyövuodet, HTV	2	2	1	1	Kokousten lukumäärä, hallitus	32	34	38	36
					Kokousten lukumäärä, lautakunnat yht.	64	49	65	56
					Varsinaisten jäsenten osallistumis-%, valtuusto	94	90	95	95
					Varsinaisten jäsenten osallistumis-%, hallitus	91	92	90	91
					Varsinaisten jäsenten osallistumis-%, lautakunnat	70-94	86	85-95	88

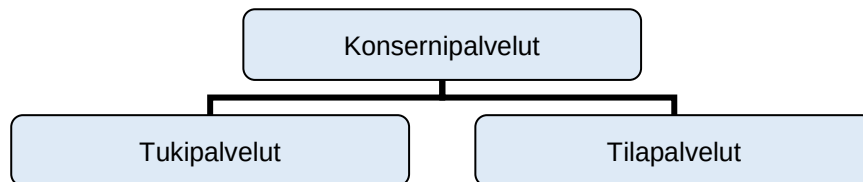
Yhteistoimintaosuudet

1200 Yhteistoimintaosuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-3 931 616	0	-3 931 616	-3 853 595	-78 021	98
Henkilöstökulut	-8 890	0	-8 890	-10 346	1 456	116,4
Muut	-3 922 726	0	-3 922 726	-3 843 249	-79 477	98
Toimintakate	-3 931 616	0	-3 931 616	-3 853 595	-78 021	98
Poistot	0	0	0	0	0	0
Netto	-3 931 616	0	-3 931 616	-3 853 595	-78 021	98

KONSERNIPALVELUT

20 Konsernipalvelut yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma-%
Toimintatuotot	28 576 568	0	28 576 568	28 170 864	405 704	99
Toimintakulut	-24 498 571	-4 916 000	-29 414 571	-29 828 456	413 886	101,4
Henkilöstökulut	-9 101 673	-309 000	-9 410 673	-9 228 815	-181 858	98,1
Muut	-15 596 898	-4 607 000	-20 203 898	-20 709 534	505 636	102,5
Toimintakate	4 077 997	-4 916 000	-838 003	-1 657 592	819 589	197,8
Poistot	-5 114 662	0	-5 114 662	-9 132 485	4 017 823	179
Tulos	-1 036 665	-4 916 000	-5 952 665	-10 790 077	4 837 413	181,3

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Mikko Koskela

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutuminen
Palvelut	Palvelut käden ulottuville	Mukautuva, joustava verkkopalvelu, mobiiliapplikaatio	
	Asiakaspalvelun kehittäminen	Asiakaslähtöinen palvelulupaus ja -kuvaus käytössä, kyselyiden tulokset hyödynnetään	
		Asiakaspalvelun jatkuvuus turvataan myös häiriötilanteissa	
	Palvelutuotannon monipuolisuus	Ostopalveluita monipuolistetaan	
Talous	Tarkka talous	Tehostamisohjelman toteutus jatkuu	
		Energiankulutuksen vähentäminen	
	Hankintaprosessien kehittäminen	Uusittu hankintojen ohjeistus ja varastointiperiaatteet	
	Merkittävät säästöt ICT-peruspalveluissa	Toimittajaseuranta, prosessien valvonta	

	Omistuksessa vain toiminnassa tarvittavia tiloja	Tarpeettomien tilojen myynti salkutukseen pohjautuen	
Rohkea uudistuminen	Digitaalisten palvelujen parantaminen	Kiinteistön hallintajärjestelmien parempi hyödynnettävyys, olosuhdevalvonnan lisääminen	
		Sähköisten tilausprosessien käyttöönotto, omavalvontajärjestelmän laajentaminen	
		suomi.fi -käyttöönotto: Nokian kaupungin palvelut	
	Käyttäjät mukaan digitalisaation suunnitteluun	Digi-ryhmän perustaminen, digitaalisten palvelujen tiekartta	
	Työn ja toiminnan laadun kehittäminen	Henkilöstöohjelman jalkautus ja työyhteisötaidot	
	Yhtenäinen Nokian kaupungin johtamiskulttuuri	Esimiesvalmennus toteutettu, esimiespäivät, jatkuva tiedotus	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Strategiasta johdettujen tavoitteiden toteutumien on selvitetty tulosalueiden omissa osioissa.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Konsernipalvelut toteuttivat vuodelle 2017 asetetut tavoitteet pääsääntöisesti. Kaikista konsernipalveluiden alaisista palveluista laadittiin palvelukuvaukset ja sisäisen laskutuksen perusteet kuvattiin. Sisäinen asiakastytyväisyys kasvoi lähes kaikissa palveluissa mikä motivoi positiivisesti panostamaan edelleen asiakaspalvelun laatuun ja toimitusvarmuuteen. Kaupungin verkkopalvelut uusittiin vuonna 2017. Sivujen rakenne nykyaikaistettiin ja ulkoasu modernisoitiin. Uudet sivut ovat päätelaite riippumattomat eli ne toimivat hyvin myös mobiilissa. Sivujen rakenteesta on saatu hyvää palautetta. Uudistuksen yhteydessä kaupungin tarjoamista palveluista laadittiin palvelukortit, jotka integroitiin kaikille kansalaisille tarkoitettuun suomi.fi-palvelutietovarantoon.

Kaupungin palveluiden digitalisointi eteni. Uusia kuntalaisille tarkoitettuja digitaalisia palveluita on käyttöönotettu jokaisella palvelualueella. Näistä mainittakoon ajantasainen latupalvelu, kiireettömien lääkäriaikojen varauspalvelu, kirjaston verkkomaksaminen sekä verkkopankkimaksujen tunnistamispalveluiden uusiminen. Digitaalisten palveluiden käyttöönotossa erityisenä huomiona tulee jatkossa olla sisäisen palveluprosessin eli työn tekemisen tavan uudistaminen vastaamaan uusia välineitä/digitaalisia menetelmiä. Muussa tapauksessa on riskinä, että vanhat toimintamallit jäävät elämään uusien rinnalle mikä ei tuo toivottua palvelunparannusta ja toiminnan tehostumista.

Vuonna 2015 kilpailutettiin tietohallinnon kaksi merkittävintä sopimusta: perustietotekniikka- ja integraatiopalvelusopimus sekä tietoliikennesopimus. Perustietotekniikkapalveluiden siirto toimittajalta saatiin päätökseen heinäkuussa 2017. Tämän jälkeen huomio on ollut palvelutason vakiinnuttamisessa sekä palveluiden kehittämisessä. Palvelutaso onkin parantunut loppuvuotta kohden. Uusien sopimusten ansiosta voitiin tietohallinnon sisäistä palveluveloitusta laskea noin 30% verrattuna edellisvuoteen.

Vuoden aikana palvelusuunnitelman toteuttaminen täydessä laajuudessa kuitenkin häiriintyi kiinteistöissä ilmenneiden vakavien vaurioiden vuoksi. Tilapalveluissa toimintaa jouduttiin priorisoimaan vahvasti perus-

palveluiden häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi. Vuoden aikana toteutettiin mittavat korjaukset Nokianvirran ja Tottijärven kouluille. Kiinteistöjen ongelmista huolimatta toimintaa kehitettiin ja monta uudistusta palveluihin saatiin toteutettua.

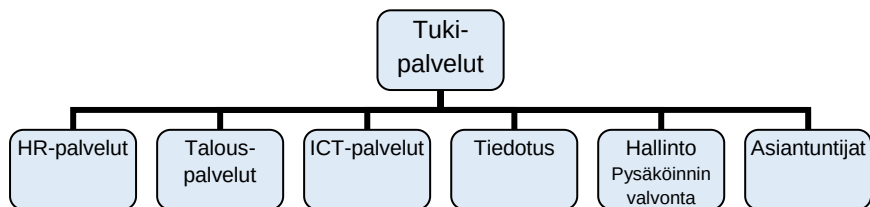
Konsernipalveluiden taloudessa oli merkittäviä poikkeamia alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Tilapalvelu teetti alkuvuoden ja kevään 2017 aikana FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy:llä kuntotutkimuksia Nokianvirran, Tottijärven ja Emäkosken koulurakennuksiin sekä Lukiorakennukseen. Vuoden aikana kiinteistöjen korjauksiin jouduttiin hakemaan valtuustolta lisämäärärahaa elokuussa ja lokakuussa. Tilapalveluiden käyttötalousmenoihin myönnettiin yhteensä 4,9 m€ lisämäärärahaa korjauskustannusten arvioiden perusteella. Vesikriisin liittyviä kustannuksia kertyi vuonna 2017 yhteensä 115 514,32 euroa.

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastytyväisyys (1-5)		3,3	3,5	3,6	Tukipalvelut/kaikki toimin- tamenot	2,33%	1,98 %	2,05 %	1,93 %
Investoinnit milj.€	7,6	4,5	7,3	3,3	Kiinteistönhoito m2/tunti		5,58	5,07	5,24
Hyötym2	162000	160763	165000	164750	Ateria €/kpl	2,79	2,71	2,80	2,38
Ateriat, milj. kpl	1,82	1,81	1,84	2,04	Siivous m2/tunti	183	192	189	193
Palvelussuhteet kpl	11100	10400	10000	8688	Henkilöstö				
Ostolaskut kpl	37000	37000	37000	38769	Henkilöstömäärä		247	227	247
					Henkilötyövuosi HTV	235	230	230	230
					Sairauspoissaolot pv		15,9	14	21,36

Tukipalvelut

1400 Tukipalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	3 446 621	0	3 446 621	3 406 943	39 678	99
Toimintakulut	-4 284 070	0	-4 284 070	-4 256 944	-27 126	99,4
Henkilöstökulut	-2 111 325	0	-2 111 325	-2 084 065	-27 260	98,7
Muut	-2 172 745	0	-2 172 745	-2 172 879	134	100
Toimintakate	-837 449	0	-837 449	-850 000	12 552	101,5
Poistot	0	0	0	0	0	0
Tulos	-837 449	0	-837 449	-850 000	12 552	101,5

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Mikko Koskela

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian paino- piste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutu- minen
Palvelut	Palvelut käden ulottuville	Skaalautuva verkkopalvelu, palvelukortit, mobiiliapplikaatio	
	Asiakaspalveluprosessien kehitys	Asiakaspalvelun jatkuvuuden hallinta häiriötilanteissa	
		Palvelulupaus ja -kuvaus käytössä, asiakastyytyväisyysmittausten tuloksiin reagoitu	
Talous	Merkittävät säästöt uusien ICT-sopimusten myötä	Toimittajaseuranta, prosessien valvonta	
	Hankintaprosessin tehostaminen	Uudistettu hankintojen ohjeistus	
	Tarkka talous	Tehostamisohjelman toteutus jatkuu	

Rohkea uudistuminen	Digitalisointi - sähköisten palvelujen parantaminen	suomi.fi käyttöönotto: Nokian kaupungin palvelut	
		Sähköisten maksutapojen laajentaminen kunnan palveluissa	
		Hyvä Asukas -tiedotelehti myös sähköisenä	
	Digi-ryhmän käynnistys	Digitaalisten palvelujen tiekartta, käyttäjät mukaan suunnitteluun	
	Raportoinnin ja suunnittelun kehittäminen	Datan sähköisen käsittelyn parempi hyödyntäminen	
	Työn ja toiminnan laadun kehittäminen	Henkilöstöohjelman jalkautus ja työhyönteisötaidot, esimiesvalmennus toteutettu	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Palvelut

Kaupungin verkkopalvelut uusittiin vuonna 2017. Sivujen rakenne nykyaikaistettiin ja ulkoasu modernisoitiin. Uudet sivut ovat päätelaite riippumattomat eli ne toimivat hyvin myös mobiilissa. Sivujen rakenteesta on saatu hyvää palautetta. Uudistuksen yhteydessä kaupungin tarjoamista palveluista laadittiin palvelukortit, jotka integroitiin suomi.fi-palvelutietovarantoon.

Asiakaspalvelun jatkuvuudenhallintaa selvitettiin, ja todettiin tarve vahvistaa asiakaspalvelun toimivuutta erilaisten sähkö- verkko yms. häiriöiden aikana. Työ asian parissa jatkuu vuonna 2018.

Tulosalueella on käytössä palvelulupaukset ja vuodesta 2016 mitatun sisäisen asiakaspalvelutyytyväisyyden arvosana on nostettu luvusta 3,27 lukuun 3,52. Asteikko 1-5. Tulokset on käyty läpi konsernipalveluiden johtoryhmässä ja kehityskohteet on annettu tehtäväksi tulossyksiköiden esimiehille.

Rohkea uudistuminen

Nokian kaupungin verkkosivuilla on liittymä kansalliseen suomi.fi-palveluun, joten tietoja kunnan palveluiden sisällöstä ei tarvitse ylläpitää kahdessa eri järjestelmässä. Suomi.fi-palvelut ovat kansalaisten portaali sekä valtion että kunnan tarjoamiin lakisääteisiin palveluihin. Uusia suomi.fi-palveluita käyttöönotetaan vuonna 2018. Uudet palvelut mahdollistavat luotettavan viestinvaihdon kuntalaisten ja viranomaisten välillä suomi.fi-viestipalvelun avulla. Tämän odotetaan vähentävän paperipostin määrää merkittävästi.

Kaupungin palveluiden digitalisointi eteni. Uusia kuntalaisille tarkoitettuja digitaalisia palveluita on käyttöönotettu jokaisella palvelualueella. Näistä mainittakoon latupalvelu, kiireettömien lääkäriaikojen varauspalvelun, kirjaston verkkomaksaminen sekä verkkomaksun tunnistamispalveluiden uusiminen. Hyvä Asukas-lehti ilmestyy sähköisenä kaupungin verkkosivuilla.

Sähköinen maksutapa on ollut käytössä useita vuosia Pirkan opiston kurssi-ilmoittautumisten yhteydessä. Vuonna 2017 kirjasto otti käyttöön verkkomaksamisen ja keskusteluja on käyty mm. vapaa-aikapalvelujen kanssa mahdollisuudesta ottaa käyttöön verkkomaksaminen erilaisten ilmoittautumisten yhteydessä. Käyttöön otimme maksamisessa suomi.fi-tunnistautumispalvelun. Tämä maksuton palvelu korvasi aiemmin käytössä olleen Vetuma-tunnistautumisen ja toi palveluun piiriin kaikki suomalaiset pankit.

Esimiesvalmennuksen ensimmäinen vaihe päättyi toukokuussa 2017 ja toinen vaihe käynnistyi elokuussa 2017. Työyhteisökoulutus toteutettiin kuuden koulutustilaisuuden sarjana. Henkilöstöohjelman jalkautus jatkuu vuonna 2018 osana uuden kaupunkistrategian käsittelyä työyksiköissä.

Talous

Vuonna 2015 kilpailutettiin tietohallinnon kaksi merkittävintä sopimusta: perustietotekniikka- ja integraatio-palvelusopimus sekä tietoliikennesopimus. Perustietotekniikkapalveluiden siirto toimittajalta saatiin päätökseen heinäkuussa 2017. Tämän jälkeen huomio on ollut palvelutason vakiinnuttamisessa sekä palveluiden kehittämisessä. Palvelutaso onkin parantunut loppuvuotta kohden. Uusien sopimusten ansiosta voitiin tietohallinnon sisäistä palveluveloitusta laskea noin 30%. Syksyllä 2017 käynnistettiin projekti työtilapalvelun uudistamiseksi sekä toimistotyövälineiden modernisoimiseksi. Projekti päättyi tammikuussa 2018.

Talouden toteutumia on seurattu kuukausittain johtoryhmissä sekä neljännesvuosittaisilla osavuosikatsauksilla. Syksyn loppupuolella ilmoitettiin hankintakiellosta, koska suuret kertaluonteiset kiinteistökorjaukset aiheuttivat painetta talouden tasapainottamiseen.

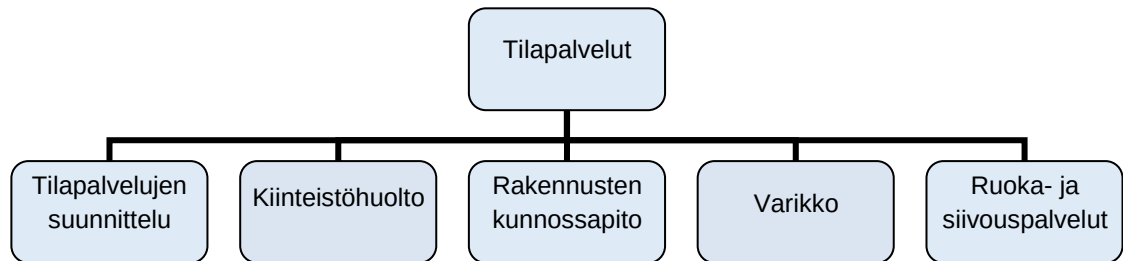
Hankintojen ohjeistuksen uudistaminen on kesken johtuen Kuntien hankintapalvelut KuHa Oy:n myöhästyneestä hankintaohjeiden päivityksestä.

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys (1-5)		3,4	3,5	3,5	ostolasku/€	4,51	4,13	4,47	4,15
Pääsuoritteet					sähköiset ostolaskut	64 %	73,5 %	73 %	78,9 %
Päätteitä	2000	TA 2300	2000	2139	sähköiset myyntilaskut	107000/ 11%	113593/ 17,4 %	107500/ 14 %	106445/
Palkkalaskelmia kpl/verkkolaskelmia	33600/ 40 %	TA 32000/ 50 %	31700/ 60 %	33318/ 56 %	tulosraportointi	17. pv	10. pv	10. pv	10. pv
Palvelussuhteita kpl	11000	TA 10400	10000	8688	Henkilöstö				
Ostolaskut kpl	37500	37943	37000	38769	Henkilöstömäärä	36	30	33	34
					Henkilötyövuosi HTV	34	31	31	32
					Sairauspoissaolot pv/hlö	6,5	6,7	5	9,6

Tilapalvelut

6200 Tilapalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	25 129 947	0	25 129 947	24 763 921	366 026	99
Toimintakulut	-20 214 501	-4 916 000	-25 130 501	-25 571 512	441 012	101,8
Henkilöstökulut	-6 990 348	-309 000	-7 299 348	-7 144 750	-154 598	97,9
Muut	-13 424 153	-4 607 000	-18 031 153	-18 536 654	505 502	102,8
Toimintakate	4 915 446	-4 916 000	-554	-807 591	807 038	****
Poistot	-5 114 662	0	-5 114 662	-9 132 485	4 017 823	179
Tulos	-199 216	-4 916 000	-5 115 216	-9 940 077	4 824 861	194,3

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: tilapalvelupäällikkö Jari Lehtonen

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutuminen
Palvelut	Asiakastyytyväisyyden parantaminen	Asiakastyytyväisyyttä mitataan asiakaskyselyillä	
	Tasalaatuiset palvelut ja niiden turvaaminen	Henkilöstön säännöllinen suunnittelu, kierto ja kouluttaminen	
	Yhteistyön lisääminen ja tiedonkulun parantaminen	Yhteiset pelisäännöt, palveluprosessien kehittäminen	
	Palvelutuotannon monipuolisuus	Ostopalveluita monipuolistetaan lisäämällä kumppanuus-sopimuksia	

Talous	Tarkka talous	Energiankulutuksen vähentäminen, talouden seurannan tehostaminen, toimintaohjeiden noudattaminen	
	Tehostamisohjelman toimenpiteet käytössä	Henkilöstömitoitustarkistukset tehty, kiinteistöhoiton mitoitus käynnistetty	
	Palvelutoimintaa tukevat tilat	Kuntoarviot ja PTS:ät keskeisimpiin kiinteistöihin (päiväkodit), vaihtoehtoiset ratkaisut tilojen hankinnan ja omistamisen osalta.	
	Toimitilaohjelma ja kiinteistösalakutus	Toiminnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myynti	
	Varikon palvelun kehittäminen	Prosessien arviointi ja uudistaminen	
	Koneiden ja laitteiden kunnossapitosuunnitelmat	Säännölliset vuosihuollot ja elinkaaren arviointi	
Rohkea uudistuminen	Työyhteisön ja organisaation kehittäminen	Avoin ja oikea-aikainen tiedottaminen toiminnasta	
	Digitaalisten palvelujen käyttöönotto	Kiinteistötietojärjestelmän täydentäminen, RES-huoltojärjestelmän laajentaminen koskemaan kaikkia kiinteistöjä, Rakennusten olosuhdevalvontayhteistyö, pysyvät olosuhdemittauslaitteistot	
	Sähköisten tilausten kehittäminen	Käyttöönotto ja kouluttaminen	
	Sähköinen omavalvontajärjestelmä koko keittiöverkostoon	Laajennetaan nykyistä OVATERM-järjestelmää	
	Keskusvaraston toiminnan kehittäminen	Varastointiperiaatteen muutokset ”läpikulkuvarastointi”	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Asiakastyytyväisyys parani edellisestä vuodesta ja henkilöstön suunniteltu kierto toteutui suurimmaksi osaksi. Arkkitehti- ja erikoissuunnittelun sekä kunnossapidon kumppanuussopimukset uusittiin alkuvuodesta 2017. Kosteus- ja mikrobivaurioituneiden kiinteistöjen tiivistyskorjaukset aiheuttivat yli 5 milj. € ylitykset. Lisäksi lähitulevaisuudessa käytöstä poistettavien kiinteistöjen lisäpoistot aiheuttivat yli 2 milj. poistomenojen ylityksen.

Kostea ja viileä vuosi nostivat energiakustannuksia. Kiinteistönhoidon mitoitus on käynnistetty huolto-ohjelmien laatimistyöllä. Resurssit eivät riittäneet vuoden aikana ilmenneiden korjauskohteiden priorisoinnin vuoksi kuntoarvioiden ja PTS:ien laatimiseen. Miharintie 9 asuinkiinteistö myytiin ja Kirkkosaaren kiinteistö asetettiin myyntiin. Varikon palvelujen kehittämistyö jatkuu vuodelle 2018.

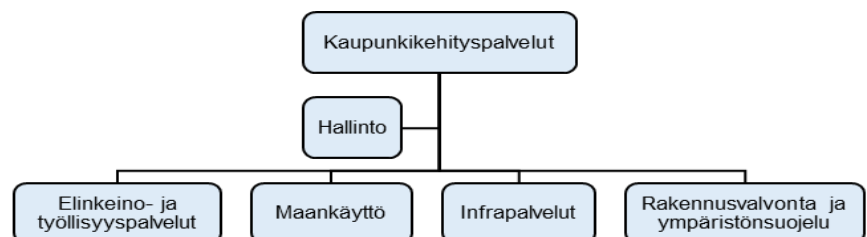
Digitaalisia palveluja on lisätty mm. pysyvät olosuhdemittauslaitteistot asennettiin Harjuniityn liikuntahalliin. Ovaterm- järjestelmää laajennettiin ja läpikulkuvarastointi toteutui.

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys (1-5)		3,51	3,5	3,72	Kiinteistönhoito €/m ² /kk		1,03	0,77	0,91
Kiinteistöjä/rakennuksia		73/111	69/143	68/142	Kunnossapito €/m ² /kk		0,93	1,22	2,89
Kiinteistöjen laajuus, omat, hym ²		160763	165000	164750	Varhaiskasvatuksen tilat, vuokra €/m ² /kk		11,89	10,0	10,44
Siivottava pinta-ala m ²	98179	98813	104525	101293	Opetustilat, vuokra €/m ² /kk		6,90	6,03	6,33
Ateriamäärä milj.kpl/vuosi	1,80	1,81	1,84	2,0388	Perusturvan tilat €/m ² /kk		12,32	6,87	6,87
Valmistuskeittiöiden määrä	8	8	8	8	Kulttuurin ja liikunnan tilat	-	-	8,60	10,85
Ruokakuljetusten määrä milj.kpl/vuosi		0,9	0,9	1,04	Siivous, m ² / tunti	183	192	189	193
Työllisyys/valmennusyksikön asiakkaat, hlöä/vuosi		210	100	140	Ateriat, €/suorite	2,79	2,71	2,80	2,38
					Kaluston huoltota-pahtumat, kpl/viikko	20	22	20	30
					Varaston kiertonopeus / vuosi		11,11	7	25,3
					Kiinteistönhoito, m ² /h		5,58	5,07	5,27
					Henkilöstö				
					Henkilöstömäärä	199	217	197	213
					Henkilötyövuosi HTV	201	198,57	198,7	197,4
					Sairauspoissaolot pv	20,1	17,38	16	23,33

KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	8 595 026	0	8 595 026	7 853 983	741 043	91
Toimintakulut	-12 458 541	-188 000	-12 646 541	-13 119 614	473 072	103,7
Henkilöstökulut	-5 320 611	0	-5 320 611	-5 306 869	-13 742	99,7
Muut	-8 880 930	-188 000	-9 068 930	-9 625 474	556 544	106,1
Toimintakate	-3 863 515	-188 000	-4 051 515	-5 265 631	1 214 115	130
Poistot	-4 978 182	0	-4 978 182	-4 229 261	-748 921	85
Tulos	-8 841 697	-188 000	-9 029 697	-9 494 892	465 195	105,2

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuhenkilö: kaupunkikehitysjohtaja Mikko Nieminen

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian paino- piste/tavoite 2017	Vastualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutu- minen
Palvelut	Palvelutuotannon asiakaslähtöi- syys ja tehokkuus	Palvelualueen toimintatapojen ja pal- veluprosessin jatkuva kehittäminen	
Talous	Toiminnan taloudellisuus ja suun- nitelmallisuus	Sähköisten palvelumenetelmien kehit- täminen	
		Työmenetelmien kehittäminen	
		Seutuyhteistyössä saatujen hyvien käytäntöjen jalkauttaminen	

Rohkea uudistuminen	Kaupungin markkinoinnin ja viestinnän vahvistaminen	Markkinoinnin ja viestinnän toimintojen organisointi ja resursointi	
		Markkinointi- ja viestintäsuunnitelman laatiminen	
	Yritystoiminnan edellytysten aktiivinen kehittäminen	Elinkeinopalveluiden toimintatapojen uudistaminen ja palveluiden kehittäminen	
		Vanhan kaupunginvarikon alueen kehittäminen	
		Potentiaalisten yritystonttien (tai alueiden) kartoittaminen ja mahdollisten kaavamuuotosten valmistelu ja käynnistäminen	
	Keskustan kehittäminen	Aikataulutetun suunnitelman laatiminen keskustan kehittämistyön jatkoteutukseen	
		Eri toimijoiden ja sidosryhmien osallistaminen keskustan kehittämiseen (tilausuudet ja tiedottaminen)	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Palvelualueen yhteiset tavoitteet toteutuivat pääosin tavoitteiden mukaisesti. Vanhan kaupunginvarikon alueen kehittämistä jatketaan. Keskustan kehittämistyössä toteutetaan kattavampi suunnitelma vuoden 2018 aikana, jossa myös osallistetaan aktiivisesti eri toimijoita ja sidosryhmiä keskustan kehittämistyöhön.

Palvelualueen talousarvion osalta tavoitellusta toimintakatteesta on noin 1,2 miljoonan ylitys, joka johtuu pääosin maankäytön myyntitulojen arvioitua pienemmästä toteutumisesta.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Vuoden 2017 aikana on ollut tavoitteena kehittää ja vakiinnuttaa edelleen uuden toimintamallin mukaista palvelukokonaisuutta ja -konseptia. Tavoitteena on ollut toiminnan kehittäminen edelleen niin, että palvelualueen toiminnoista saadaan yhtenäinen, asiakasta mahdollisimman joustavasti ja tehokkaasti palveleva kokonaisuus. Tätä työtä on viety hyvin eteenpäin.

Vuoden 2017 aikana painopistealueena on ollut edelleen 3Kulman alueen kaavoituksen ja kunnallistekniikan rakentaminen. Myös nämä investoinnit ovat toteutuneet. 3Kulman alueelle valmisteltua bio- ja kiertotalouden sekä cleantech -liiketoiminnan (Eco3) konseptointia on saatu vietyä hyvin eteenpäin. Tavoitteena on, että Nokialle muodostuu tämän alan kansallisesti merkittävä klusterialue.

Vuoden 2017 aikana on vahvistettu kaupungin markkinointia ja viestintää. Tähän liittyen kaupunkikehityspalveluihin perustettiin markkinointi- ja viestintäkoordinaattorin toimi. Markkinointi ja viestintä on hoidettu koordinoitusti kaupunkikehityspalveluiden hallinnon kautta yhteistyössä kaupunkikehityspalveluiden tulosalueiden sekä kaupungin kokonaismarkkinoinnin osalta konsernipalveluiden kanssa.

Vuoden 2017 aikana on myös kehitetty lisäksi elinkeinopalveluiden toimintaa tukemaan nykyistä paremmin kilpailukyvyyn ja elinvoiman vahvistamista. Tässä työssä on edistytty hyvin. Kaupunki on osallistunut aktiivisesti myös maankäytön seudulliseen kehittämistyöhön. Seudullisesti tärkeitä asioita ovat mm. raideliikenteen säilyttäminen ja kehittäminen sekä joukkoliikenteen palvelut.

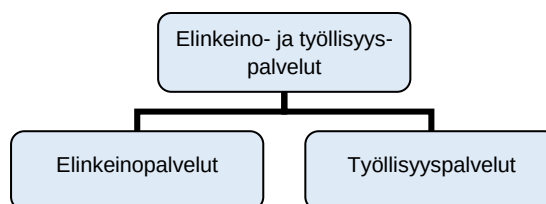
AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys	-	3	3,5	-	Katujen hoitokustannus / km	6550	6300	6350	6280
Ylläpidettävät kadut / km	245	248	250	249	Rakennuspaikan merkintä / pv	3	3	3	3
Työttömyysaste %	14,6	14,5	14	11,3 %	MRL:n mukaisten lupien käsittely-aika / vk	4	4	3	4
Yritysten lukumäärä (toimipaikat)	1800	1840	1840	1786	Henkilöstö				
Tonttien luovutuksia	45	46	50	71	Henkilöstömäärä	98	97	95	93
Myönnetty MRL:n mukaiset luvat	400	406	400	447	Henkilötyövuosi HTV	107	104,42	101	109,51
					Sairauspoissaolot pv		15,27	11	10,24

Asiakastyytyväisyydessä on huomioitu työllisyyspalveluiden asiakastyytyväisyys vuonna 2016 ja TA 2017. Seudullisen työllisyyskokeilun myötä asiakastyytyväisyyden seuranta on muutettu.

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

1500 Elinkeino ja työllisyyspalv.	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	408 600	0	408 600	469 351	-60 751	115
Toimintakulut	-4 240 681	0	-4 240 681	-3 874 927	-365 754	91,4
Henkilöstökulut	-1 019 717	0	-1 019 717	-844 561	-175 156	82,8
Muut	-3 220 964	0	-3 220 964	-3 030 366	-190 598	94,1
Toimintakate	-3 832 081	0	-3 832 081	-3 405 576	-426 505	88,9
Poistot	0	0	0	0	0	0
Tulos	-3 832 081	0	-3 832 081	-3 405 576	-426 505	88,9

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: elinkeinopäällikkö Tiina Laakkonen

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian paino- piste/tavoite 2017	Vastualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutumi- nen
Palvelut	Elinkeinopalveluiden tunnettavuuden lisääminen	Tiedottaminen elinkeinopalveluista yrityksiin	
	Elinkeinopalveluiden aktiivinen vuorovaikutus yrittäjien ja yritysten kanssa	Yhteisten tapaamisten ja tilaisuuksien järjestäminen	
	Yritysten sijoittumispalvelun kehittäminen	Yritystonttien ja toimitilojen markkinointi	
		Potentiaalisten sijoittuvien yritysten kartoittaminen ja kontaktointi	
	Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvien asiakkaiden osaamisen kehittämisen mahdollistaminen	Ammatilliset polut osana asiakasprosessia	
	Toiminta- ja työkykyarviointipalveluiden vakiinnuttaminen osaksi kuntoutusvaiheen työllisyyspalveluita	Arviointimenetelmät osana asiakasprosessia	

Talous	Työmarkkinatuen kuntarahoitusosuu- den (kasvun) hallinta	Aktivointitoimien ja työllistymistä edis- tävien palveluiden vakiinnuttaminen	
	Kunnallistekniikalla varustettuja yri- tystontteja on myyty tai vuokrattu	Yritystonttien markkinointi ja myynti	
Rohkea uudistu- minen	Kokeilukulttuurin mahdollistaminen työllisyyden ja kunnan elinvoiman edistämiseksi	Tampereen kaupunkiseudun yritys ja työvoimapalveluiden alueellinen ko- keilu	
	Parannetaan tonttimyynnin palveluita ja hallintaa	Tonttien markkinoinnin ja myynnin työnjaon selkeyttäminen ja päällekkäi- syyksien karsiminen	
	Osaavan työvoiman saannin varmis- taminen	Yhteistyö oppilaitosten ja koulutuksen järjestäjien kanssa	
	3Kulman Eco3-alueen kehittäminen maan johtavaksi bio- ja kiertotalou- den sekä cleantech - yritysalueeksi	Alueen markkinointi	
		Tonttitarjonnan lisääminen ja kunnallis- tekniikan rakentaminen Juhansuon alu- eelle	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Strategiset tavoitteet toteutuneet suunnitellulla tavalla.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikutavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys 1)	-	3	3,5	*	Aktivointi- aste 2)	44,3%	41%	50%	38,5%*
Yritystonttien luovu- tus lkm	6	16	15	15	Henkilöstö				
Yritystonttien luovu- tus m²	35357	171238	100000	122808	Henkilöstön määrä	15	15	14	14
Myönnetyt rak.luvat yritystiloihin m²	4019	37610	15000	17927	Henkilötyö- vuosi HTV 3)	17,56	22,45	15,67	21,7*
Rakennetut yritystilat m²	3265	6515	15000	34602	Sairauspois- saolot pv	13,2	15,32	12	6,36
Yritysten lukumäärä (toimipaikat)	1800	1840	1840	1786					
Aloittaneet yritykset	117	100	140	147					
Työllisyyspalvelut									
Työttömyysaste %	14,0	14,5	14,0	11,3%					
Asiakkaita palvelussa	535	416	550	612					

1) Asiakastyytyväisyys mitataan työllisyyspalveluiden kokeilun sopimuksen mukaisesti (NPS tavoitteena vihreä, yli + 50 %, viimeisin tilinpäätöskauden mittaus + 58,33%)

2) Kuntakokeilun asiakaskohderyhmässä

3) HTV sisältää tulosalueella myös velvoite- ja palkkatukityöllistettyjen henkilötyövuodet

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelut, osana kaupunkikehityspalveluiden kokonaisuutta, tuottaa elinkeinoelämän kehityspalveluita, joilla luodaan toimintaedellytyksiä yritystoiminnan kehittymiselle Nokialla. Palveluista tiedottamiseen panostettiin aktiivimalla mm. some-tiedotusta sekä käynnistämällä Business Nokia ja Visit Nokia -sivujen suunnittelu.

Elinkeinopalvelut tuottaa neuvontaa ja kehittämisspalveluita sekä alkaville että toimiville yrityksille. Alkavien yritysten neuvontapalvelut tuotetaan yhteistyössä Ensimetrin kanssa. Tarkasteluvuonna yritysperustanta oli vilkasta ja yrityskannassa tapahtui nettolisäystä. Toimivien yritysten kehityspalveluita ja sijoittumispalveluita kaupunki tuottaa omana palveluna sekä tekee yhteistyötä Verte Oy:n sekä Business Tampere Oy:n kanssa. Maaseutuhallinnon palvelut tuotetaan yhteistyösopimuksella Lempäälän kunnan kanssa.

Elinkeinopalvelut vastaa tontti- ja toimitilamarkkinoinnista sekä edistää yritysten sijoittumista Nokialle. Kuluneelle vuodelle leimallinen talouden elpyminen piti tontti- ja toimitilakysynnän hyvällä tasolla. ECO3 -alueella tonttivaranto alkaa tämän johdosta olla niukka. Juhansuon alueelta luovutettiin ensimmäiset tontit syksyllä 2017.

Elinkeinopalvelut osallistuvat aktiivisesti Kolmenkulman ja Eco3 -alueen sekä Nokian keskustan kehittämiseen. Keskustan kehittämiseen tuotettiin kuluneen vuoden aikana kiinteistöjen kehittämisselvitys tulevan keskustan kehittämissuunnitelman ja vision laatimisen pohjaksi.

Koulutuksen ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi tehdään yhteistyötä Tredun kanssa mahdollistamalla puolipäiväisen yrityskoordinaattorin toiminta. Nokian Yrittäjät ry:n kanssa tehtiin sekä aktiivista yhteistyötä ja järjestettiin yhteisiä tapahtumia.

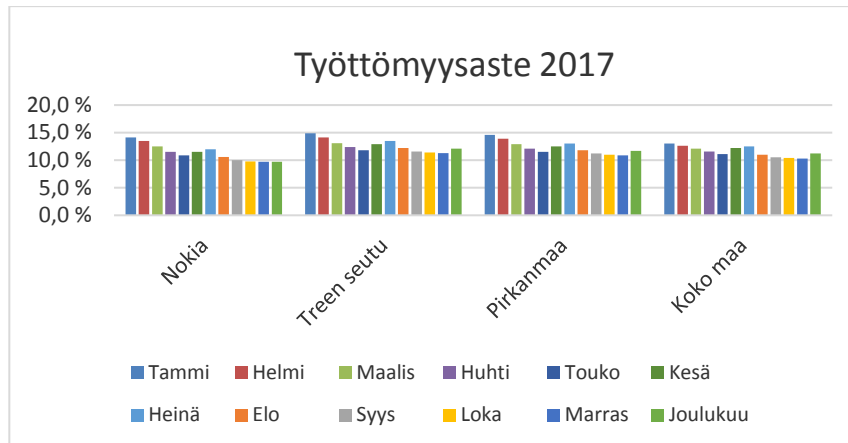
Työllisyyspalvelut

Nokian kaupunki on järjestänyt 1.8.2017 alkaen työllisyyspalvelut nokialaisille työttömille henkilöille, jotka saavat Kelan työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa. Kaupunki on palvellut kokeilun aikana myös alueen työnantajia. Kyseessä on kokeilu, joka jatkuu vuoden 2018 loppuun saakka. Taustalla on laki julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden alueellista tarjoamista ja työelämäkokeilua koskevasta kokeilusta (505/2017).

Työllisyyskokeilun tarkoituksena on ollut asiakkaiden työllistymisen edistäminen ja paikallisten, laadukkaiden sekä asiakaslähtöisten lähipalveluiden tuottaminen ja kehittäminen.

Kokeilua ovat Pirkanmaan alueella toteuttaneet Tampereen kaupunki, Kangasalan kunta, Lempäälän kunta, Nokian kaupunki, Oriveden kaupunki, Pirkkalan kunta, Vesilahden kunta, Ylöjärven kaupunki, Sastamalan kaupunki ja Punkalaitumen kunta.

Työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan vuoden 2017 aikana työllisyystilanteessa on ollut nähtävissä muutos parempaan: työttömien työhakijoiden määrä on vähentynyt kausivaihtelu huomioiden niin valtakunnallisesti kuin paikallisestikin. Vuositasolla nokialaisten työttömien työhakijoiden määrä on vähentynyt 33 % (TEM,12/2017). Nokialla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta joulukuussa 2017 oli 9,7 %.

Vuonna 2017 työllisyyspalveluiden asiakkaila on ollut mahdollisuus suorittaa ammatillisia osatutkintoja työllistymistä edistävien palveluiden (kuntouttava työtoiminta) aikana. Opinnollistamista on toteutettu mm. Varikon valmennusyksikössä. Näiden ammatillisten polkujen tavoitteena on ollut asiakkaiden työllistymisvalmiuksien ja -edellytysten vahvistaminen ja lisääminen.

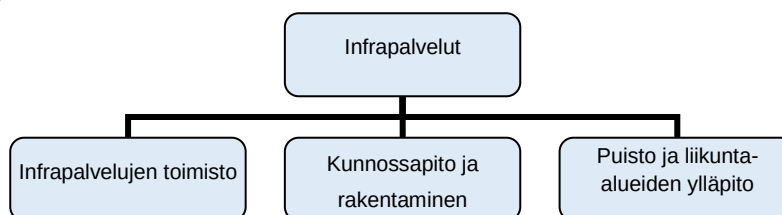
Vuoden 2017 aikana työllisyyspalveluihin osallistuvien asiakkaiden mahdollisuuksia osallistua työ- ja toimintakyvyn arviointiin lisättiin mm. mahdollistamalla osalle työhönvalmentajista em. arviointiin liittyvien arviointimenetelmien (MELBA/IMBA) suorittaminen sekä työkykykoordinaattorikoulutus.

Vuosina 2014–2016 Nokialla toteutettiin työllisyyspalveluiden kehittämisprojekti, jolla pyrittiin vastaamaan työmarkkinatuen kuntarahoitusosuuden kustannuksiin. Kehittämisprojektin tavoitteena oli vaikuttavien palveluiden kehittäminen ja palveluihin liittyvien tarvittavien resurssien määrittäminen. Vuoden 2017 aikana työllisyyspalveluiden toimintamalli, palvelut ja palveluihin tarvittavat resurssit voitiin vakiinnuttaa. Työllisyyspalveluihin perustettiin kahdeksan (8) työhönvalmentajan vakanssia. Työvoima- ja yrityspalveluiden alueellisen kokeilun lähipalvelut on Nokialla toteutettu em. palvelumallin mukaisesti.

Infrapalvelut

6300 Infrapalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	1 307 850	0	1 307 850	1 914 895	-607 045	146
Toimintakulut	-5 165 218	0	-5 165 218	-5 840 896	675 678	113,1
Henkilöstökulut	-2 468 237	0	-2 468 237	-2 681 425	213 188	108,6
Muut	-4 344 980	0	-4 344 980	-4 950 752	605 772	113,9
Toimintakate	-3 857 368	0	-3 857 368	-3 926 001	68 633	101,8
Poistot	-4 968 880	0	-4 968 880	-4 219 959	-748 921	85
Tulos	-8 826 248	0	-8 826 248	-8 145 960	-680 288	92,3

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: yhdyskuntatekniikan päällikkö Jouni Saranpää

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutuminen
Palvelut	Sähköisten palveluiden parantaminen. Sähköisten palveluiden lisääminen.	Palautekanavan tehokas käyttöön ottaminen. Vastaamisen seuranta järjestelmästä. Palveluiden luonti sähköisissä järjestelmissä, esim. lupahakemukset	
	Palvelutason säilyttäminen ylläpitokohteissa	Selvitetään eri palvelujen taso vastaamaan nykyistä tarvetta. Palvelukokonaisuuksien luominen. Laaditaan/päivitetään kunnossapitoluokitukset eri palveluille.	
Talous	Taloudellisten suunnitelmien laadinta rakentamisen ja kunnossapidon näkökulmasta	Parannetaan tuotemallispohjaisen suunnittelun hyödyntämistä. Kehitetään suunnitteluohjelmien valmiuksia tuotemallipohjaiseen suunnitteluun.	
	Kustannusseurannan parantaminen, projektihallinnan tehostaminen, vertailtavuuden parantaminen	Tuotteistamisen mukainen kustannusseurannan kehittäminen ja käyttöönotto, hankkeiden osalta projektihallintaohjelman käyttöön ottaminen	

	Toiminnallisten säästöjen hake- minen	Tehtävien kehittäminen, kalustokehittä- minen. Valaistussäästöt ohjaus-järjestel- mien parantamisella sekä tehonlaskuilla. Säästöt ylläpidossa sekä sähkön kustan- nuksissa.	
Rohkea uudistumi- nen	Kevytliikenne huomioidaan pal- veluissa	Suunnittelussa, rakentamisessa sekä yl- läpidossa huomioidaan kevytliikenne. Kevyenliikenteen reittien yleissuunnitel- man laadinta keskusta-alueelle. Pirkka- laistoria kunnostetaan välttämättömyiltä osin käyttötalousrahoista	
	Palvelutarpeiden muutokset	Selvitetään tarpeelliset palvelut sekä määritellään miten palvelut tuotetaan, ulkoistaminen, alueurakointi, kaupunki	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Strategian osalta infrapalvelut pystyi vuoden aikana toteuttamaan tavoitteensa.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Palvelujen osalta sähköisten järjestelmiä otettiin käyttöön. Infrapalvelujen lupapalveluiden järjestelmää tehostettiin aineistojen sähköisen arkistoinnin sekä karttasovellusten avulla. Työn dokumentoinnin palvelujen parantaminen joka päiväisessä työssä tehostui. Tästä hyvänä esimerkkinä on latujen sekä luistelukenttien kunnossapito tiedon sähköinen palvelu joka voitiin avata kuntalaisten käyttöön. Kunnossapito luokitukset käytiin läpi koko tulosalueella sekä osallistuttiin aktiivisesti seudulliseen tuotteistamis projektiin.

Suunnittelun osalta strategian mukaista malli pohjaista suunnittelua kehitettiin. Tätä työtä on kuitenkin jatettava aktiivisesti, jotta tulevaisuudessa päästäisiin omaisuuden hallinnassa sekä suunnittelussa hyödyntämään tehokkaasti tietoa omaisuuden elinkaaresta. Talouden ja tuottavuuden seurannan osalta yleisten alueiden kunnossapidon tuotteistaminen otettiin vuoden aikana käyttöön. Tuotteistaminen muiden yleisten alueiden kunnossapidon osalta jatkuu yhdessä seutukuntien kanssa. Toiminnan tehostaminen eteni kalustokehityksen kautta. Vuoden aikana saatiin kehitettyä toimintoja siten, että oman kaluston käyttö astetta pystyttiin kohottamaan.

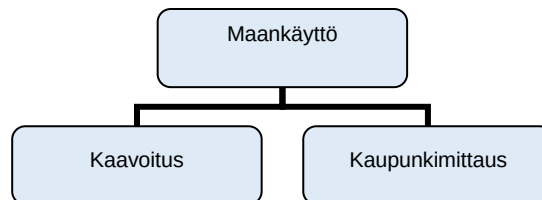
Palveluiden osalta on vuoden aikana kiinnitetty huomiota kunnossapidon osalta jalankulun ja pyöräilyn reitteihin. Seutukunnalla on otettu käyttöön laatumääritykset pääreitistöjen osalta. Tätä määritystä on noudatettu myös kaupungin alueella luokituksen mukaisilla käytävillä. Palvelujen tuottamisen osalta tehtävä kokonaisuuksia on määritelty tarkemmin. Palvelun tuottajan määrittelyä tulee jatkaa sekä samalla kehittää oman tuotannon tehtäviä siten, että kalustoa ja henkilökuntaa käytetään tehokkaasti.

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys			mittari laadittu Q3, mittaus käynnissä Q4		katujen hoitokustannus/km	6455	6300	6350	6280
Ylläpidettävät kadut/ km	246	248	250	249	työlupien läpivienti aika pv	9	8	8	8
Hoidettavat viheralueet/ha	120	120	120	120	Ulkoilureittien hoitokustannus/km	1200	1100	1180	1151
Hoidettavat ulkoilureitit	92	91	93	92	Sähkön kulutus € /valaisin	46,30	45,10	45,90	43,72
Katuvalaistimien määrä	8900	8910	9000	8980					
Kevyenliikenteen väylien määrä (km)	123	122	125	125	Henkilöstö				
					Henkilöstömäärä	48	47	45	47
					Henkilötyövuosi HTV	54,4	54,22	52,4	53,79
					Sairauspoissaolot pv	13,4	18,22	11,1	12,96

Maankäyttö

6400 Maankäyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	6 340 300	0	6 340 300	4 765 245	1 575 055	75
Toimintakulut	-1 316 783	0	-1 316 783	-1 511 843	195 060	114,8
Henkilöstökulut	-932 815	0	-932 815	-942 153	9 338	101
Muut	-418 968	0	-418 968	-591 138	172 170	141,1
Toimintakate	5 023 517	0	5 023 517	3 253 402	1 770 115	64,8
Poistot	-7 500	0	-7 500	-7 500	0	100
Tulos	5 016 017	0	5 016 017	3 245 902	1 770 115	64,7

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: kaavoitusjohtaja Jorma Hakola

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian paino- piste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutu- minen
Palvelut	Huolehditaan tulosalueen palvelutasosta ja kehitetään sitä vahvistamalla kaavoituksen ja varmistamalla kaupunkimittauksen resursseja.	Palkataan uusi kaavoittaja alkuvuodesta.	
		Hyödynnetään kaavoituksessa ostopalveluna hankittavaa asiantuntijakonsultointia.	
		Palkataan kiinteistöhallintaan uusi henkilö eläköitymisen takia.	
	Yksinkertaistetaan maankäytön tulosalueen toimintatapoja.	Yksinkertaistetaan tontin varauksen ja luovutuksen palvelutapa ja maksuliikenne.	

Talous	Toimitaan palvelualueen tulostavoitteen mukaisesti.	Painotetaan kaavoitusohjelma kaupungin talouden ja strategian kannalta suotuisimpiin hankkeisiin.	
	Riittävä kaava- ja tonttivaranto halutun laajuista tarjontaa varten.	Tehostetaan raakamaan hankintaa tärkeissä kohteissa.	
		Tehostetaan toimitilatonttien kaavoitusta.	
Rohkea uudistuminen	Nokian maankäytön strategian laatiminen.	Aloitetaan selvitykset keskustaajaman ja kaavojen ulkopuolisen alueen maankäytön kehittämistavoitteiden ja -kohteiden kartoittamiseksi.	
		Laaditaan maaseutumaisen alueen rakentamisen mitoitusperiaatteet.	
		Selvitetään keskustaajaman alueelta mahdolliset uudet kohteet toimitilarakentamiselle ja aloitetaan niiden valmistelu.	
	Terävöitetään maaomaisuudenjalostamista ja hallintaa sekä ulospäin että konsernin sisäisesti tasapuolisin periaattein.	Määritellään kaupungin omille kiinteistöille sisäinen maanvuokrahinnoittelu ja valmistellaan sen käyttöönotto.	
		Selkeytetään maaomaisuuden kehittämisen, markkinoinnin ja myymisen työnjako ja karsitaan päällekkäisyydet.	
		Hyödynnetään tonttien markkinoinnissa paikkatietoa.	
	Edistetään kaupungin kärkihankkeita (3kulma, keskusta, Harjuniitty).	Aloitetaan matkakeskusalueen kaavoitus tehdyn selvityksen pohjalta.	
		Käydään Poutuntie 2-8 tontinluovutus-kilpailu ja aloitetaan kaavavalmistelu.	
		Valmistellaan 3kulman keskialueen ja jäteveden puhdistamon alueen kaavaehdotukset.	
		Selvitetään Harjuniityssä rivitalotarjonnan laajentamista ja aloitetaan mahdollinen valmistelu.	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Elinkeinopalvelujen ja maankäytön sekä Verte Oy:n yhteistyötä jatkui tiiviinä. Yhteistyön tuloksena tarkistettiin Kolmenkulman maankäytön tavoitteet ja tarkennettiin toimitila-alueiden tavoitteita.

Kolmenkulman itäpäähän tehtiin 2017 aikana tonttimyyntiä edistäviä kaavamuutoksia. Keskialueen asemakaavan aikataulua on tarkistettu alueella tapahtuvan kallioaineksen louhinnan mukaan. Koukkujärven jäteenkäsittelyalueen ja uuden jätevedenpuhdistamon asemakaavan eteneminen sidottiin viranomaisten pyynnöstä hankkeiden YVA-menettelyyn. Tästä johtuen kaavan hyväksyminen siirtyi vuodelle 2018.

Maanmyyntitulojen toteutumisedellytykset olivat markkinoinnin ansiosta hyvät ja tonttien menekki ylitti odotukset. Taloudellinen tulos jäi kuitenkin talousarviota pienemmäksi koska kaksi suurta kauppaa jäi toteutumatta. Metsänhoitoyhdistyksen kauppa siirtyi vuodelle 2018, kunnes kaupan edellytyksenä oleva yleiskaavoitus saadaan hyväksyttyä. Avain asunnot Oy:n kaupat eivät toteutuneet, koska ARA antoi heidän hankkeelle kielteisen päätöksen. Tontteja myytiin kaikkiaan 38 kpl joista yrityksille 5. Vuokratontteina luovutettiin 33 kpl.

Poutuntien kerrostalojen suunnittelukilpailu käynnistyi loppu vuodesta 2017. Merkittävimmät työ alla olevat asemakaavan muutokset ovat Sahanrannan alue Nokian kartanon vieressä ja Tanhuankadun alue vanhan Upofloorin tehtaan ympäristössä. Niihin on suunnitteilla asuinalueet yhteensä noin 2000 asukkaalle.

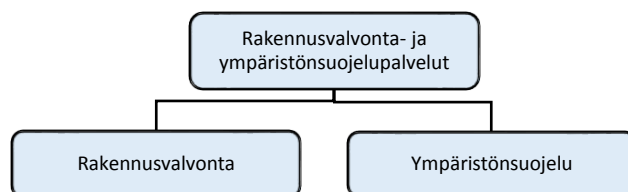
Merkittävimmät poikkeamat toiminnassa ja taloudessa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna olivat lykääntyneet tontti kaupat joiden takia tontinmyyntitulot jäivät noin 2 M€ pienemmäksi kuin muuten olisi tulut. Maanhankinnassa jäi rahaa käyttämättä koska talousarviossa ei ollut enää riittävästi rahaa jäljellä sovitua kauppaa varten, joten se siirtyi seuraavalle vuodelle.

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys			mittari laadittu Q3/2017, mitaus käynnistetty Q4		toimintamenot €/asukas	33,6	33,5	40,6	45,4
Tonttien rekisteröintejä	90	162	80	121	rakennuspai- kan mer- kintä, pv	3	3	3	3
Tonttien luovutuksia	17	74	50	71	tontin lohko- minen, kk	3	3	3	3
Valmisteltuja suunnittelutarveratkaisuja ja poikkeamislupia	13+33	17+23	20+30	10+44	Henkilöstö				
Rakennuspaikkojen merkintöjä	112	137	160	154	Henkilöstömäärä	18	16,5	18	17
Sijaintikatselmuksia	179	213	250	225	Henkilötyövuosi HTV	18	15,64	17,6	17,2
Asemakaava-alue, ha	2918	3105	3550	3115	Sairauspoissaolot pv	7	14,7	6,8	8,7

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

7200 Rakennusvalvonta ja ympäristö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	473 809	0	473 809	703 407	-229 598	149
Toimintakulut	-704 577	0	-704 577	-691 155	-13 422	98,1
Henkilöstökulut	-576 626	0	-576 626	-536 237	-40 389	93
Muut	-127 951	0	-127 951	-154 918	26 967	121,1
Toimintakate	-230 768	0	-230 768	12 253	-243 021	-5,3
Poistot	0	0	0	0	0	0
Tulos	-230 768	0	-230 768	12 253	-243 021	-5,3

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: rakennustarkastaja

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutuminen
Palvelut	Rahu rekisterin ylläpito	Rekisterin ylläpito ja korjaus	
	Lupapisteen käytön edistäminen	Sähköisten lupien määrän kasvattaminen	
	Ympäristökasvatuksen lisääminen	Yhteistyön lisääminen opettajien kanssa	
Talous	tehostettu RAKI-projekti	Vuosittaisen tarkastettujen rakennuksien määrän kasvattaminen	
	Jatkuvan valvonnan tehostaminen	Luvattomien rakennusten luvittaminen	
	Koulutuksen lisääminen kuluja lisäämättä	Koulutuksiin osallistuminen etäyhteydellä	
Rohkea uudistuminen	Valmistautua kokonaan sähköiseen lupakäsittelyyn.	Sähköisen lupakäsittelyn prosessikuvaus.	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Strategiasta johdetut tulosalueen tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti. Kesken jäivät ne, joiden toteutumisen tiedettiin jatkuvan seuraavina vuosina.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Rakennusten tietojen korjausprojekti, RAKI-projekti jatkui suunnitelmien mukaisesti. Vuonna 2017 tarkastettiin/korjattiin noin 3500 rakennuksen tiedot. Vuoden 2017 alusta siirryttiin kokonaan sähköiseen lupapalveluun lupapiste.fi palvelun avulla ja samalla otettiin käyttöön lupapisteen sähköinen pysyväisarkisto. Uusi rakennusvalvontataksa tuli voimaan 1.2.2017.

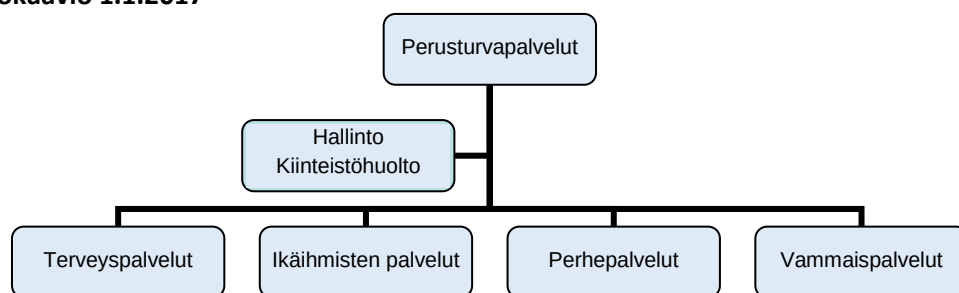
Ympäristönsuojeluyksikkö jatkoi vuonna 2017 normaalia lupa- ja valvontatyötä. Lupa-asiat liittyivät kaikki maa-aineksiin tai jätemateriaalien kierrätykseen. Ympäristökasvatustyössä järjestettiin Nokian ensimmäinen ympäristökasvatusviikko ja jatkettiin yhteistyötä koulujen kanssa. Ylikunnallisen Kolmen Helmen Joet-hankkeen ensimmäinen osa saatiin valmiiksi ja jatkoa varten haettiin EU:lta LIFE-hankerahaa. Kynniojan ja muiden virtavesien osalta kunnostustarpeet arvioidaan tulevassa VIRTa-hankkeessa. Yksikkö teetti lisäksi suunnitelman mukaisesti ilman laatuun liittyvän bioindikaattoriselvityksen sekä toteutti suunnitelman mukaisesti haja-asutuksen lietteitä koskevan valvontaprojektin.

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys					MRL:n mukaisen lupien käsittelyaika / vk		4	3	4
myönnetty MRL:n mukaiset luvat	340	406	430	447	Henkilöstö				
MRL:N mukaiset katselmukset	823	770	900	917	Henkilöstömäärä	8	9	10	10
RAKI- korjaukset /rak.		1850	4000	3500	Henkilötyövuosi HTV	8	9	10	10,39
Ympäristönsuojelutoimialan luvat ja rekisteröinnit	11	4	8	8	Sairauspoissaolot pv	20	3,22	12	5,19
Ympäristönsuojelutoimialan maksulliset tarkastukset		12	17	11					
Ympäristönsuojelutoimialan muut tarkastukset	108	111	100	96					

PERUSTURVAPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	10 003 581	0	10 003 581	11 024 195	-1 020 614	110
Toimintakulut	-97 527 635	0	-97 527 635	-98 793 219	1 265 584	101,3
Henkilöstökulut	-30 821 987	0	-30 821 987	-29 893 820	-928 167	97
Muut	-66 705 648	0	-66 705 648	-68 899 399	2 193 751	103,3
Toimintakate	-87 524 054	0	-87 524 054	-87 769 024	244 970	100,3
Poistot	-106 559	0	-106 559	-106 311	-248	100
Tulos	-87 630 613	0	-87 630 613	-87 875 335	244 722	100,3

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: Vs. perusturvajohtaja Katja Uitus-Mäntylä

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian paino- piste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutu- minen
Palvelut	Kuntalaisten palvelutarpeen mukaiset riittävät arjen pärjäämistä tukevat palvelut	Monituottajamalli: palvelusetelien käytön laajentaminen, oman ja ostopalvelutuotannon tarkoituksenmukainen tasapaino	
		Palautteiden ja palvelukokemus-mittariston tulosten arviointi ja hyödyntäminen palvelujen kehittämistyössä	
	Asiakastyytyväisyys	Palveluaikojen laajentaminen virka-ajan ulkopuolelle	

Talous	Palvelujen kokonaistaloudellisuus	Jatkuva seuranta ja raportointi, nopea reagointi poikkeamiin	
	Palvelutoimintaa tukevat toimitilat	Palvelutuotannon oikea porrastus, painopisteenä peruspalvelut	
		Uuden terveyskeskuksen tiloja korvaavan hyvinvointikeskuksen suunnittelu ottaen mukaan kaupungin asukkaita	
Rohkea uudistuminen	Digitaaliset palvelut	Sosiaalipuolen oma-palveluiden käyttöönotto vaiheittain	
		Kansalaisen ajanvarauksen laajentaminen mahdollisuuksien mukaan	
	Uudet palvelut / toimintatavat	Perhehoidon laajentaminen ikäihmisten palveluihin, palvelusetelin hyödyntäminen omaishoidossa	
		Osallistutaan seudullisiin palvelutuotantoa kehittäviin hankkeisiin	
		Hyödynnetään henkilöstölähtöisiä innovaatioita	
	Organisaatioin kehittäminen	Osallistuminen kaupungin omaan esimiesvalmennukseen	
		Henkilöstörakenteen muutosten toteuttaminen, vastuiden selkiyttäminen	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Perusturvapalveluiden strategiset tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena hyvin. Hyvinvointikeskuksen suunnittelussa ei kuitenkaan päästy täysin talousarvion tavoitteeseen. Suunnittelutyö aloitettiin vuonna 2017, mutta tilasuunnittelu ja rakennushankkeen toteutus ovat edelleen kesken. Myöskään asiakas- ja potilastietojärjestelmän päivytystä eikä kaikkia talousarvioon sisältyneitä uusia sähköisiä palveluita saatu käyttöön. Pääasiallisena syynä oli tietoteknisistä syistä johtuvat viivästymiset.

Vuonna 2017 perusturvapalveluissa osallistuttiin aktiivisesti sote-uudistuksen valmisteluun ja yhtenäisiä palveluprosesseja kehitettiin esimerkiksi LAPE- ja Ikäneuvo-hankkeissa. Perusturvapalveluiden erityisenä haasteena talousarviovuoden aikana olivat terveyskeskuksen sisäilmaongelmat sekä vammaispalveluiden asiakkaiden ja palveluiden käytön lisääntyminen. Asiakkaiden palvelutarpeen ja hoidon järjestämisen näkökulmasta haastetta toi myös ikäihmisten palveluiden odotusaikojen pidentyminen ympärivuorokautisessa hoidossa. Pitkittyneet hoitoajat ruuhkauttivat oman terveyskeskussairaalan osastopaikat ja potilaita jouduttiin ohjaamaan jatkohoitoon muiden kuntien terveyskeskuksiin.

Perusturvapalveluiden talousarvio toteutui kokonaisuutena melko hyvin toimintakatteen ollessa 100,3%. Toimintatuotot (109,6%) ylittyivät merkittävästi. Tulokertymään vaikuttivat kertaluonteisena tuloeränä Valtiokonttorilta saatava lisäkorvaus sotainvalidien palveluista sekä lastenkodin arvioitua suuremmat myyntituotot. Myös maksutuottoja saatiin arvioitua enemmän perusterveydenhuollon laitoshoidosta ja avohoidon lääkäripalveluista. Lisäksi työterveydenhuollon KELA-korvaukset olivat suuremmat.

Toimintakulut (101,3%) toteutuivat hieman talousarviota suurempana. Ylitystä syntyi erityisesti terveystalveluiden asiakaspalveluiden ostoissa. Talousarvioon tehty määrärahavaraus sairaanhoitopiiriin ostopalveluihin ei vastannut tilausta, ja vaikka palveluiden käyttö alittiinkin, niin kokonaisuutena erikoissairaanhoidon kustannukset ylittivät määrärahan. Asiakaspalveluiden ostoihin suunnattujen määrärahojen ylittymiseen vaikutti lisäksi se, että terveyskeskussairaalan palveluita jouduttiin ostamaan enenevässä määrin muiden kuntien terveyskeskuksista. Myös ikäihmisten palveluissa jouduttiin hoivakotipaikkoja ostamaan arvioitua enemmän. Subjektiivisten vammaispalveluiden asiakasmäärä ja palveluiden käyttö lisääntyivät vuoden 2017 aikana ja edellä mainitun johdosta myös varatut määrärahat ylittyivät. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostossa ylitystä syntyi erityisesti hoitotarvikkeiden hankinnoissa. Vastaavasti määrärahaa säästy merkittävästi ICT-palveluiden hankinnasta, kun uuden Effica Lifecaren käyttöön otto viivästyi ohjelmiston teknisten ongelmien vuoksi. Myös perhepalveluissa lasten sijaishuollosta ja toimeentulotuesta säästy määrärahaa ja talousarviovuoden aikana siirrettiin määrärahaa käytettäväksi ikäihmisten ympärivuorokautiseen hoivaan sekä vammaispalveluihin.

Perusturvapalveluiden talousarviossa oli tavoitteena sairauspoissaolojen vähentäminen. Tämä tavoite ei toteutunut, vaan sairaslomien määrä suhteessa henkilötövuosiin pysyi kokonaisuutena lähellä vuoden 2016 tasoa. Sairauspoissaolojen määrä nousi ikäihmisten palveluissa. Muilla tulosalueilla muutos oli vähäistä. Kokonaisuutena perusturvapalveluiden henkilöstömenoissa pysyttiin lähes talousarviossa (100,5%), vaikka sijaistövoimaa jouduttiin ikäihmisten ja vammaisten palveluissa käyttämään arvioitua enemmän

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

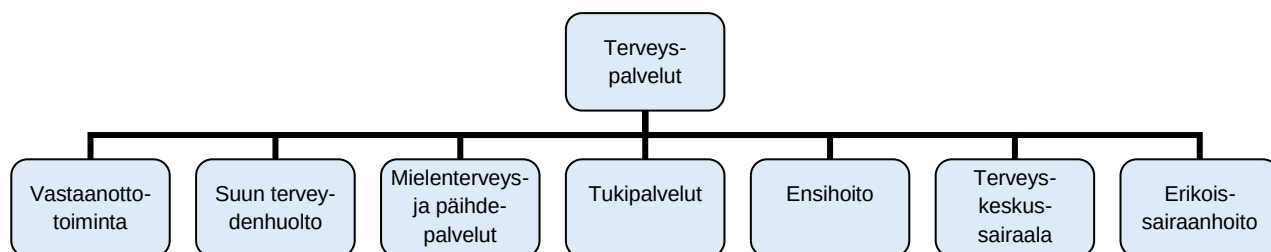
AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys 1)	-	4,55	> 4	4,33	peruspalvelut € / asukas	2713	2638	2627	2638
Vastaanottotoiminnan peittävyys %	62,5	64,8	62	61,8	Henkilöstö				
Kotona asuvat > 75 v. %	91,5	91,7	92	91,4	Henkilöstömäärä 1)	619	604	606,1	606,1
Lastensuojelun sijais- huollon perhehoidon osuus %	71	73,1	74,6	74,2	Henkilötö- vuosi HTV	675	635,9	651	644
Palvelulupaus					Sairauspoissa- olot pv	16,8	16,46	14,3	16,69
Peruspalveluiden la- kisääteiset määrääjat toteutuvat %	-	99,9	100	99					

1) TA 2017 luku henkilöstömäärän osalta on ollut TA:ssa virheellinen. TA:n luvut korjattu oikeaksi TP:n yhteydessä.

Terveyspalvelut

3000 Terveyspalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	2 721 590	0	2 721 590	3 032 012	-310 422	111
Toimintakulut	-56 065 237	0	-56 065 237	-57 175 494	1 110 257	102
Henkilöstökulut	-12 088 015	0	-12 088 015	-11 637 019	-450 996	96,3
Muut	-43 977 222	0	-43 977 222	-45 538 476	1 561 253	103,6
Toimintakate	-53 343 647	0	-53 343 647	-54 143 482	799 835	101,5
Poistot	-80 218	0	-80 218	-80 218	0	100
Tulos	-53 423 865	0	-53 423 865	-54 223 700	799 835	101,5

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: johtava ylläkäri Mauri Jokinen

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian paino- piste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutu- minen
Palvelut	Palvelulupaus: Hoitojonot pysyvät lakisääteisinä	Hoidon porrastus on oikea ja työntekijäresurssi riittävä	
	Asiakastyytyväisyyden mittaaminen ja parantaminen	Potilaskokemusmittari on säännöllisessä käytössä ja tuloksia seurataan	
	Palvelutuotannon monipuolisuus	Erikoissairaanhoidon ja suun terveydenhuollon palvelusetelit sähköisiä ja käyttö on vakiintunut. Jalkojenhoitoon otetaan palveluseteli käyttöön.	
	Ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin edistäminen	Kansansairauksien prevention ja riskitekijöiden hyvän hoidon korostaminen. Keinoina liikunta- ja ravitsemusohjaus sekä hoidon laadunarvioinnin kehittäminen. Rokotuskampanjointi.	

Talous	Tulojen lisääminen	Asiakasmaksut korotettu, ilman korotustakin asetuksen mukaisia	
	Ennakointi	Erikoissairaanhoidon toteuma vaikuttaa merkittävästi kokonaisuuteen. Tiivis yhteistyö sairaanhoitopiirin ja yksityissektorin kanssa sekä kustannustehokkaiden toimintatapojen hyödyntäminen	
Rohkea uudistuminen	Johtamisjärjestelmän kehittäminen	Muutokset vastaanottotoiminnassa ja terveyskeskussairaalassa	
	Digitaaliset palvelut: Lisätään hallitusti	Kansalaisen ajanvaraus ja E-esitietolomakkeen käyttö on vakiintunut. Uusia mahdollisuuksia kartoitetaan	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

E-esitietolomakkeen käyttöönotto siirtyi edelleen tietojärjestelmätuottajasta johtuvista syistä, uusi aikataulu on keväällä 2018, kun potilastietojärjestelmä päivitetään Lifecare versioon. Muut tavoitteet toteutuivat.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Terveyskeskuksen kosteusvauriot ja niistä seuranneet väistötilojen järjestelyt hankaloittivat toimintaa myös vuoden 2017 aikana. Vastaanottotoiminnassa yksittäisiä työntekijöitä siirrettiin Maununkatu 10:n tiloihin ja terveyskeskussairaalan alakerran osasto siirtyi loppuvuodesta väistötiloihin Lempäälän terveyskeskukseen.

Ongelmia aiheutti myös uusi seudullisesti valittu puhelinoperaattori, jonka takaisinsoittojärjestelmä ei toiminut luvattulla tavalla. Järjestelmän toimimattomuudesta seurasi suuria ongelmia ajanvarauksessa. Ongelmista huolimatta hoitojonot pysyivät lakisääteisinä kaikissa tulosyksiköissä ja asiakastytyytyisyys pysyi hyvällä tasolla. Johtamisjärjestelmää selkeytettiin suunnitelmien mukaisesti ja kehittämisosaamista lisättiin.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tiivis yhteistyö sairaanhoitopiirin kanssa oikean hoitopaikan valinnassa jatkui ja aikuispsykiatrian ostot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 200 000 €. Lisäksi kotiin tuotettavia palveluita lisättiin ja käynnistettiin etähoitokokeilu päihdeongelmaisten asiakkaiden seurannassa.

Röntgenin aikaisemmin sovittu siirtyminen osaksi Alueellista kuvantamislaitosta ei toteutunut, koska sairaanhoitopiiri ei tässä vaiheessa halunnutkaan liittää uusia kuntia mukaan.

Terveyskeskussairaalan osalta talousarvio ylittyi, koska pitkäaikaishoivapaikkaa odottavat ruuhkauttivat osastot ja siksi nokialaisia osastohoitoa tarvitsevia jouduttiin hoitamaan muiden kuntien osastoilla. Tästä hoitoprosessin toimimattomuudesta aiheutui terveyspalveluiden maksettavaksi ylimääräistä menoa noin 470 000 €. Kokonaiskustannusten kannalta hoivapaikan vuorokausihinta olisi noin kolme kertaa halvempi kuin terveyskeskussairaalan hinta. Tämän lisäksi potilaita jäi myös vielä kalliimmille paikalle sairaanhoitopiiriin ylimääräisiksi päiviksi.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin erikoissairaanhoidon tuotekohtainen laskutus jäi 639 000 € pienemmäksi kuin edellisenä vuotena ja tilaus alittui 813 000 €. Koska talousarvioon oli tiukan talousraamin vuoksi varattu peräti 1,75 miljoonaa € pienempi ostopalvelun rahavaraus, niin talousarvio sen vuoksi ylittyi. Lisäksi edellisinä vuosina saatua merkittävää palautusta kalliin hoidon osalta (2016: -958 000 €) ei nyt saatu, vaan Nokia oli nettomaksaja (2017: +286 000 €). Ennakolaskutukseen verrattuna erikoissairaanhoidon palautus oli -529 000 €.

Tulosaluetasolla toimintatuotot ylittyivät 300 000 €. Henkilöstökulut pysyivät budjetissa, kun otetaan huomioon myös työvoiman vuokraus, vaikka varhemaksuja oli 119 000 € enemmän, kuin oli ennakoitu. Toimintakulut ylittyivät 1 100 000 € (102 %), suurimpana syynä edellä selvitetty Pirkanmaan sairaanhoitopiirin rahavaraus, joka oli merkittävästi pienempi kuin sovittu tilaussumma. Terveyspalvelujen toimintakate ylittyi 800 000 € (101,5 %).

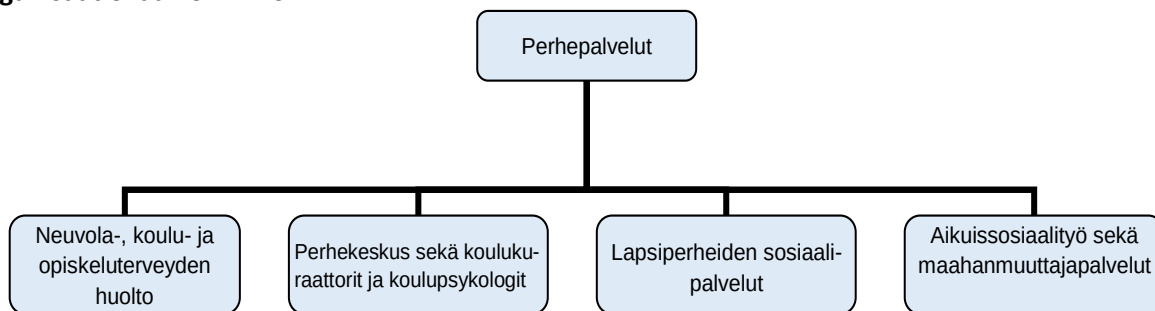
AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys 1)	x	4,47	4	4,3	Perusterveydenh. vastaanottotoiminta €/asukas	178,0	173,4	169,6	159,0
Lääkäreiden vastaanottokäynnit	61657	58423	60700	60124	Suun terveydenhuolto €/asukas	58,4	62,1	63,1	55,5
Sairaanhoitajien vastaanottokäynnit	31627	36322	33000	36041	Erikoissairaanhoito €/asukas 3)	1095	1086,7	1096	1102,8
Suun terveydenhuollon käynnit	30516	32969	31200	30920	Terveyskesk.sair. keskimääräinen hoitopäivä	10,4	10,4	10	9,9
Terveyskeskussairaalan hoitopäivät 2)	24577	21474	21400	21550	Henkilöstö				
Vastaanottotoiminnan peittävyys %	62,5	64,8	62	61,8	Henkilöstömäärä	214,6	209,1	208,1	208,1
Suun terveydenhuollon peittävyys %	36,4	37,6	37	36,9	Henkilötyövuosi HTV 4)	214,0	202,7	218,3	214,6
					Sairauspoissaolot pv	13,9	11,8	13,3	13,8

- 1) palvelukokemusmittari käyttöön vuodesta 2016 alkaen
- 2) 2015 käytössä oli suurempi osastopaikkamäärä
- 3) taulukon erikoissairaanhoito sisältää kustannuspaikat 3314, 3013, 3012, 3030.
- 4) 2016 ja 2017 HTV lukuihin on lisätty työvoiman vuokrauksen osuudet

Perhepalvelut

3100 Perhepalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	720 778	0	720 778	1 097 880	-377 102	152
Toimintakulut	-9 418 160	170 000	-9 248 160	-8 751 266	-496 894	94,6
Henkilöstökulut	-4 293 415	0	-4 293 415	-4 297 292	3 877	100,1
Muut	-5 124 745	170 000	-4 954 745	-4 453 975	-500 770	89,9
Toimintakate	-8 697 382	170 000	-8 527 382	-7 653 386	-873 996	89,8
Poistot	-18 296	0	-18 296	-18 295	-1	100
Tulos	-8 715 678	170 000	-8 545 678	-7 671 682	-873 996	89,8

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuhenkilö: sosiaalityönjohtaja Erja Kovalainen

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutuminen
Palvelut	Asiakslähtöisyyden ja asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen	Asiakkaille järjestetään vastaanottoaikoja kokeiluluonteisesti myös virka-ajan ulkopuolella Asiakkaat mukaan palvelujen kehittämiseen/asiakaskyselyt, asiakasraatitoiminta ja esittelytilaisuudet Omahoito-ohjelmat tutuiksi työntekijöille ja niiden neuvonta asiakkaille	
Talous	Varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevän työn vahvistaminen	Palvelusetelin käytön vahvistaminen lapsiperheiden kotipalvelussa, matalan kynnyksen "kysyä neuvoa" puhelinpalvelun aloittaminen	
Rohkea uudistuminen	Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Sähköisen ajanvarauksen laajentaminen sekä sähköisen perhevalmennuksen kehittäminen	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Perhepalveluiden tulosalueen tehtävä on edistää kuntalaisten terveyttä, omatoimisuutta, toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia ja osallisuutta. Yhtenä keskeisenä tavoitteena on eriarvoisuuden vähentäminen.

Perhepalveluiden ammattilaiset osallistuivat aktiivisesti Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) mukaiseen työskentelyyn yhdessä sivistyspalveluiden, Mannerheimin lastensuojeluliiton (MLL) Nokian osaston ja seurakunnan kanssa. Hankkeen tärkeänä tavoitteena on painopisteen siirtäminen korjaavista palveluista ehkäiseviin palveluihin lapsi- ja perhelähtöisesti. LAPE:n tuella tehdään sisältöä ja rakenteita tulevaan sosiaali- ja terveystieteiden (sote) uudistukseen ja vahvistetaan yhdyspintoja soten ja sivistystoimen kanssa.

Asiakkaiden kuulemisen ja osallisuuden vahvistamista tarvitaan vaikuttavien palveluiden kehittämiseksi. Perheillä on ollut mahdollisuus vastata muun muassa Vaikuta lasten ja perheiden palveluihin! -kyselyyn. Lisäksi aikuissosiaalityön asiakkaat ja ammattilaiset kokoontuivat vuonna 2017 säännöllisesti asiakasraadeissa ja LAPE-hankkeen tuella järjestettiin erilaisia tilaisuuksia. Kesällä 2017 tarjoutui mahdollisuus vuokrata uudesta kauppakeskuksesta tilaa hyvinvointikioskille, mikä mahdollistaa kuntalaisten kohtaamista heidän arjessaan, kauppareissuilla. Hyvinvointikioski NOSTE aloitti toimintansa marraskuussa. Päävastuu jaettiin perhe- ja terveystieteiden kesken tavoitteena matalan kynnyksen ohjannan ja tuen tarjoaminen myös virka-ajan ulkopuolella ja lauantaisin. Uusi toiminta on lisännyt ja mahdollistanut yhteistyötä myös eri hyvinvointia tukevien järjestöjen kanssa.

Perheiden avun saamisen helpottamiseksi vuoden 2017 aikana otettiin käyttöön myös muitakin uusia palvelumuotoja. Perhekeskuksen päivystyspuhelin maanantaista perjantaihin klo 10-14 välisenä aikana käynnistyi heti alkuvuodesta 2017. Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa kehitettiin monenlaisia matalan kynnyksen toi-

mintoja kuten perhe-ohjausta nopean avun varmistamiseksi. Tavoitteena oli järjestää myös kokeilu vastaanottoaikojen laajentamiseksi, minkä mukaisesti neuvolassa ja perhekeskuksessa vastaanottoaikoja on tarvittaessa järjestetty myös virka-ajan ulkopuolella.

Perheillä on ollut mahdollista saada lapsiperheiden kotipalvelua joko kaupungin tuottamana tai palvelusetelillä itse valitsemaltaan palveluntuottajalta. Palvelun käytössä oli noin 30 %:n kasvu.

Uusia sähköisiä palveluita otettiin käyttöön. iPana-sähköinen äitiysneivolakortti, neuvolan sähköinen ajanvaraus ja sähköinen toimeentulotukihakemus täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta mahdollistavat asiointia kaikkina vuorokauden aikoina. Neuvolan nettisivuille on liitetty myös linkkejä, joista löytyy kattavasti perhevalmennusmateriaalia, synnytysvalmennusvideoita, imetysvideoita ja muuta materiaalia. Neuvolassa järjestetään lisäksi asetuksen mukaista ryhmämuotoista perhevalmennusta.

Lakisääteiset käsittelyajat toteutuivat pääsääntöisesti. Lastensuojelun lakisääteiset käsittelyajat toteutuivat tavoitteiden mukaisesti, ja toimeentulotuen käsittelyajat toteutuivat pääsääntöisesti lukuun ottamatta yksittäisiä ylityksiä. Perustoimeentulotuen käsittely siirtyi vuoden 2017 alussa Kansaneläkelaitoksen (Kelan) hoidettavaksi ja siirtymävaiheen ongelmilla oli vaikutusta näihin ylityksiin. Aikuissosiaalityön painopisteenä oli vuonna 2017 erityisesti nuorten aikuisten ja heikoimmassa asemassa olevien asiakkaiden tukeminen koulutukseen, kuntoutukseen tai työelämään.

Nokialaiset lapset ja nuoret saivat vuonna 2017 lakisääteiset koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut. Ensitapaamiset 1-3 päivän sisällä toteutuivat pääosin, mutta pidemmissä asiakkuuksissa tapaamisten välit ovat voineet pitkittyä. Työntekijäkohtaiset oppilasmäärät tasoittuivat lähemmäksi työntekijäkohtaisia suosituksia, mutta kehitettävää vielä on. Osalla koulukuraattoreista on vastuullaan liian monta koulua, mikä hankaloittaa kokonaisuuden hallintaa ja vähentää oppilaiden mahdollisuutta tavata tarvittaessa koulukuraattoria.

Tulosaluetasolla toimintatuotot ylittyivät noin 380 000 €. Lastenkodin myyntituotot ylittyivät arvioidusta noin 200 000 €. Arvio perustui oletettuun sijaishuoltopaikkojen vähäisempään myyntiin, koska sijaishuoltopaikkoja vähennettiin 10 paikasta seitsemään (7) osastopaikkaan. Nokian kaupungin oma tarve kiireelliseen sijaishuoltoon oli kuitenkin arvioitua pienempi, joten paikkoja myytiin enemmän (52 % kokonaispaikoista) kuin tarvittiin omaan käyttöön (48 %). Kokonaiskäyttöaste oli 92,4 %. Maahanmuuttajapalveluissa kertyi tuloja ennakoitua enemmän johtuen lisääntyneistä muutoista Nokialle. Lastensuojelun sijaishuollon kustannusten korvauksia perhehoidossa tuloutui oletettua enemmän. Aikuissosiaalityön noin 90 000 €:n valtionavustusta ei ole huomioitu TA:ssa, koska päätöksestä ei tuolloin vielä tietoa, myöskään menoihin ei huomioitu ylimääräistä ohjaajan työpanosta.

Perustoimeentulotuen siirtyessä vuoden 2017 alusta Kelan hoidettavaksi, kuntia ohjeistettiin varaamaan 3 kk:n perustoimeentulotukea vastaava summa. Nokia varautui yhteen (1) kk:n, eikä sekään toteutunut, koska onnistuimme hyvissä ajoin ja tehokkaasti informoimaan asiakkaita tulevasta muutoksesta. Myös täydentävän toimeentulotuen menoissa oli säästöä. Uusi toimeentulotuen perusosa kattaa aiempaa laajemmin myös täydentävän toimeentulotuen menoja. Toimintamenoissa kustannuksia alensi myös ennakoitua pienempi sijaishuollon tarve. Lastensuojelussa vältyttiin ennakoiduilta erityisen kalliilta sijoituksilta ja sijoituksia päättyi myös ennakoitua enemmän. Matalankynnyksen palveluihin panostamisella on vaikutusta. Toimintakate tulosalueella alittui noin 870 000 € (89,8 %).

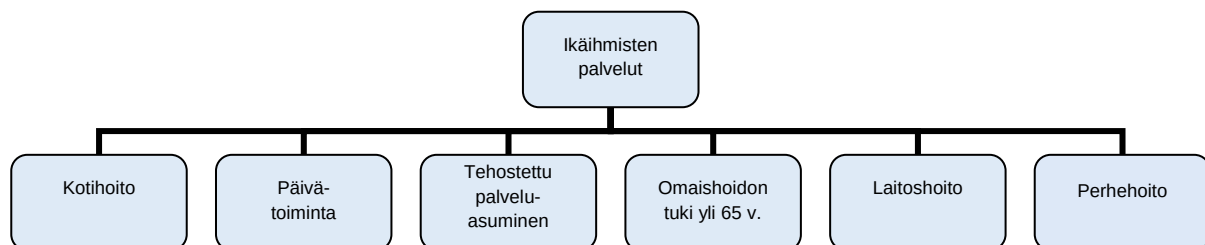
Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys		4,7	4,0	4,4	€/lastensuojelun laitoshoitovrk (oma)	310	420,48	436	436
Ryhmäneuvolan toteutuminen 6 kk:n ikäisille lapsille ja heidän perheille		100 %	100%	100 %	€/lastensuojelun laitoshoitovrk km. (osto)	291	280	300	305
Lapsiperheiden kotipalvelun asiakkaat	125	86	150	111	€/lastensuojelun perhehoitovrk km.	93	82,2	95	82,5
Lastensuojelun sijaishuollon hoitopv:t/oma lastenkoti/oma käyttö (osastop. max 4015 hp)	3178 yht.	2689/ 1602	2020/ 1100	2187/ 1050	Henkilöstö				
Lastensuojelun sijaishuollon hoitopvt:t/ostopalvelut	5963	5271	5100	4368	Henkilöstömäärä	87,6	91	92	92
Lastensuojelun sijaishuollon hoitopvt:t/perhehoito	14612	14340	15000	12 543	Henkilötyövuosi HTV	102,5	93	92,5	89
Toimeentulotuen kotitalouksien määrä *täydentävän ja ehkäisevän ttt kotitaloudet	1408	1361	*700	686/ 470/279	Sairauspoissaolot työpvm/hlötyövuosi	9,0	8,0	8,0	7,8
Palvelulupaus									
Asetuksen mukaiset laajat terveystarkas- kastukset toteutuvat		100 %	100 %	100 %					
Lastensuojelu- ja toimeentulotukiasioiden lakisääteiset käsittelymääräajat toteutuvat	100 %	99%/99%	100 %	100/99 %					
Nokialaiset lapset ja nuoret saavat tarvitse- mansa lakisääteiset koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut		90 %	90 %	100%					

Ikäihmisten palvelut

3200 Ikäihmisten palvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	4 310 850	0	4 310 850	4 560 998	-250 148	106
Toimintakulut	-20 760 877	-60 000	-20 820 877	-20 926 365	105 488	100,5
Henkilöstökulut	-10 055 494	0	-10 055 494	-9 695 490	-360 004	96,4
Muut	-10 705 382	-60 000	-10 765 382	-11 230 875	465 492	104,3
Toimintakate	-16 450 027	-60 000	-16 510 027	-16 365 367	-144 660	99,1
Poistot	-4 125	0	-4 125	-4 125	0	100
Tulos	-16 454 152	-60 000	-16 514 152	-16 369 493	-144 659	99,1

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: Vs. vanhustyön johtaja Hanna Haavisto

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutuminen
Palvelut	Juurrutetaan perhehoidon palvelukonsepti osaksi ikäihmisten palveluita.	Henkilöstön perehdyttäminen on toteutettu ja nokialaisten asiakkaiden käytössä olevien perhehoitajien kouluttaminen on aloitettu.	
Talous	Tuotetaan kotihoitoa tukevia palveluita kustannustehokkaammin.	Omana toimintana tuotettu päivätoimintapalvelu siirretään ostopalveluksi.	
Rohkea uudistuminen	Parannetaan kotihoitoon onnistumisedellytyksiä ikääntyneiden sairaalakotiutuksissa.	Tehostetun kotiutuksen mallit ja vaihtoehdot on selvitetty.	
	Kehitetään ympärivuorokautisen hoivan hoitotyötä.	Henkilöstörakenteen muutosten toteutus on aloitettu.	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Toimialojen omat kehittämis- ja toimenpideohjelmat tulee sitoa voimassa olevaan kaupunkistrategiaan. Nokian uusi strategia ”Elinvoimainen, ekologinen Nokia 2027” vahvistettiin valtuustossa lokakuussa. Kotoisa eh-
too- hyvinvointiohjelman päivitystä päästiin suunnittelemaan vasta tämän jälkeen loppuvuodesta 2017 ja
ohjelman varsinainen päivittäminen siirtyy vuoden 2018 puolelle.

Ikäihmisten kotiutusten onnistumisedellytysten parantamiseksi kotihoidon uutena toimintamuotona aloitet-
tiin syyskuussa kotiutustiimin toiminta. Ensimmäiset toimintakuukaudet ovat osoittaneet, että toiminta on
tarpeellista ja sillä voidaan vaikuttaa myönteisesti kotiutusten onnistumiseen. Osana Pirkanmaan laajuista
Ikäneuvo-hanketta asiakas- ja palveluohjauksen kehittämiseksi otettiin käyttöön kotihoidossa asiakasohjauk-
sen malli, jossa asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnista sekä palveluiden aloittamisesta ja seurannasta vastaa
keskitetty asiakasohjaus.

Ikäihmisten palveluissa kehitettiin myös matalan kynnyksen palveluja ja joulukuussa aloitti toimintansa ikäih-
misten lähitori. Maununkadulla sijaitseva Setori on nokialaisten ikäihmisten kohtaamispaikka, jossa ikäihmi-
set pääsevät osallistumaan omien mieltymysten mukaisiin tapahtumiin ja ryhmätoimintaan. Setorilta ikäih-
minen ja hänen läheisensä saa myös neuvontaa ja ohjausta arjen pulmatilanteissa sekä arkea helpottavien
palvelujen ja palvelun tuottajien valinnassa.

Henkilöstörakenteen muutoksen toteutus ympärivuorokautisessa hoivassa aloitettiin tavoitteiden mukai-
sesti, mutta Vihnuskodin uuden rakennuksen valmistumisen viivästymisen vuoksi rakennemuutos viedään
loppuun vasta vuoden 2018 aikana.

Hoivakodin rakennustöiden aloittaminen keväällä aikaisti kaupungin oman päiväkeskustoiminnan siirtämistä
ostopalveluksi ja huhtikuusta alkaen kaikki päivätoiminnan palvelut on tuotettu ostopalveluina.

Ikäihmisten palveluissa merkittävin haaste vuonna 2017 oli pitkäaikaisen hoivan palveluiden riittävyys, kun
talousarvio ei sisältänyt määrärahaa hoivapalveluiden lisäämiseen. Asiakastarpeen ja palveluiden oikea-ai-
kaisen porrastamisen vuoksi lisäpaikkoja jouduttiin kuitenkin ostamaan pääasiassa syksyn ja loppuvuoden
aikana. Tästä huolimatta odotusajat hoivapalveluihin kasvoivat varsinkin syksyllä.

Henkilöstön sairauspoissaoloja ei saatu vähennettyä suunnitellusti, vaan niiden määrä henkilötyövuosiin suh-
teutettuna lisääntyi vuodesta 2016. Lisääntyneet sairauspoissaolot vaikuttivat myös henkilöstökulujen ylitty-
miseen (101,4%), koska lähes kaikissa ikäihmisten palveluissa poissaolotilanteet edellyttivät sijaisten palk-
kaamista asiakaspalvelun jatkuvuuden varmistamiseksi. Henkilötyövuodet ikäihmisten palveluissa alittuivat
ja tähän vaikutti pääasiassa päivätoiminnan siirtyminen ostopalveluksi aiottua aiemmin.

Kokonaisuutena ikäihmisten talousarvio toteutui hyvin. Toimintatuotot (105,8%) ylittyivät merkittävässä ja
tähän vaikutti erityisesti sotainvalidien palveluista maksettava Valtiokonttorin lisäkorvaus (n. 122 400 €). Vas-
taavasti kuitenkin sotainvalidien ostopalveluihin käytettiin arvioitua enemmän määrärahoja. Toimintakulut
(100,5%) ylittyivät hieman, pääasiassa siksi, että ympärivuorokautisen hoivan palveluita jouduttiin ostamaan
talousarviossa määriteltä enemmän (+ 253 000 €). Ikäihmisten palvelujen toimintakate alittui 144 660 €
(99,1%).

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

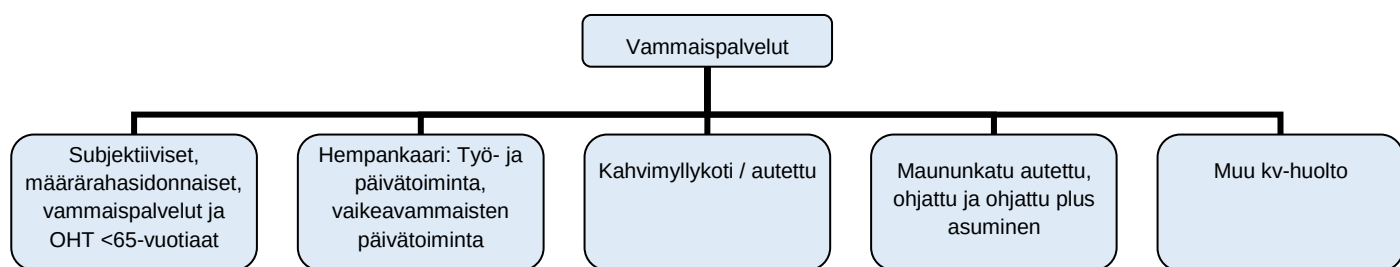
AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys (asteikko 4-10)	8,4	8,63	8,45	8,4	€/kotihoidon käynti	27,8	26,9	26,8	26,5
Kotihoidon käynnit	170508	177934	175000	179274	€/teh.palv. as. hoitovrk (oma)	117,1	113,9	120,4	120,2
Hoitopaikkoja/ lyhytaik.hoiva	25	25	30	26	€/teh.palv. as. hoitovrk (osto)	85,8	82,2	83,5	82,3
Hoitopaikkoja/pitkä- aik. hoiva (yht. oma+osto)	236	239	239	248	Odotusaika pitk.aik.hoiva/ ka. vrk	10	36	20	50
Omaishoidon tuki asiakkaita 31.12.	89	89	1) 95	89	Henkilöstö				
Toimintapvät päivätoi- minta (yht. oma+osto)	6217	6050	6310	5918	Henkilöstön määrä	231,5	212	209	209
Palvelulupaus: Palveluiden kattavuus 75 v. täyttäneistä (%)					Henkilötyö- vuosi HTV	262,3	233,1	234,5	233,4
-säänn.kotihoidon pii- rissä	11,5	13,7	13	13,8	Sairaus- poissaolot työpv/hlö- työvuosi	18,8	21	16,4	22,5
-omaishoidon tuen pii- rissä	3,1	3,0	3,0	3,0					
- tehostetussa palvelu- asumisessa	7,3	7,1	7,0	7,4					
-laitoshoidossa	1,2	1,2	1	1,2					

- 1) Kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen talousarvion mittarilukuja ei ole korjattu. Virhe pohjassa on alun perin jo vuodelta 2016. Omaishoidon tukien määrää ei ole lisätty vuosina 2016-2017.

Vammaispalvelut

3400 Vammaispalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	720 430	0	720 430	804 573	-84 143	112
Toimintakulut	-8 784 551	-110 000	-8 894 551	-9 530 395	635 844	107,1
Henkilöstökulut	-2 239 850	0	-2 239 850	-2 352 308	112 458	105
Muut	-6 544 701	-110 000	-6 654 701	-7 178 086	523 385	107,9
Toimintakate	-8 064 121	-110 000	-8 174 121	-8 725 821	551 700	106,7
Poistot	-3 920	0	-3 920	-3 672	-248	94
Tulos	-8 068 041	-110 000	-8 178 041	-8 729 493	551 452	106,7

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: vammaistyön johtaja Kirsi Lempiäinen-Pellinen

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutuminen
Palvelut	Palveluvalikon monipuolistaminen	Palvelusetelien käyttöönotto omaishoidontuessa ja henkilökohtaisessa avussa	
	Vammaispalvelu- ja kehitysvammahuoltolain sekä omaishoidontuen palveluiden oikea kohdentaminen ja kehittäminen tarvetta vastaavaksi	Palvelutarpeen arvioiminen ja palvelusuunnitelmien laatiminen asiakkaille	
	Kohdennetut asiakastyytyväisyyskyselyt vuosittain	Asiakastyytyväisyys kysely henkilökohtaisen avun asiakkaille	
Talous	Talouden säännöllinen seuranta	Tarkka talouden seuranta kuukausittain kustannuspaikoittain	
Rohkea uudistuminen	Sähköiset palvelut (Oma palvelut)	Sähköisten palveluiden käyttöönotto	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Vammaispalveluiden strategiset tavoitteet toteutuivat hyvin. Palveluseteli otettiin käyttöön sekä omaishoidontuessa että henkilökohtaisessa avussa. Etenkin henkilökohtaisen avun palvelusetelin käyttäminen kasvoi vuoden aikana tasaisesti ja sitä on hyödynnetty varsinkin pienissä avustajatuntimäärissä.

Henkilökohtaisen avun asiakkaille laadittiin asiakastytytyväisyyskysely. Kyselyn perusteella kehitettäviä kohteita ovat mm. palvelusetelikäytännön kehittäminen ja työntekijöiden koulutus. Vammaispalveluissa otettiin käyttöön sähköinen asiointi keväällä, mutta alkuvaiheessa sen käyttö on ollut vielä vähäistä.

Nokian vammaispalveluohjelma uusittiin vuonna 2017. Kaupunginvaltuuston 12.2.2018, § 4 hyväksymän Nokian vammaispalveluohjelman lähtökohtana vuosille 2017 - 2021 on kaupunkistrategian mukaiset painopisteet aktiivinen ja hyvinvoiva nokialainen sekä rohkeat uudet toimintamallit. Vammaispalveluohjelmassa on neljä tavoitetta: Itsenäisen elämänmahdollistaminen, esteettömyyden ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistäminen, asenteisiin vaikuttaminen ja palveluiden oikea kohdentaminen.

Vammaispalveluiden mukaiset päätökset tehtiin lain asettaman kolmen kuukauden määräajan puitteissa. Lähtökohtaisesti käsittelyajat alittuivat merkittävästi. Henkilötyövuodet kasvoivat vuodesta 2016 prosentin verran. Tavoitetta sairaspöissaolojen vähentämisestä ei saavutettu.

Vammaispalveluiden tuotot ylittyivät 112 % (84 143 €) ja tuottojen ylitys johtui pääasiassa subjektiivisten vammaispalveluiden tuotoista. Vammaispalveluiden kulut ylittyivät 107 % (551 158 €) suurin ylitys oli subjektiivisissa vammaispalveluissa 115 % (452 776 €) ja kehitysvammahuollossa 109% (147 317 €) johtuen os-topalveluista asumisen ja päivätoiminnan osalta. Vammaispalveluiden ylitys johtui pääasiassa henkilökohtaisen avun ylityksestä (167 729 €) ja palveluasumisen ylityksestä (125 867 €). Kyseiset palvelut ovat subjektiivisia oikeuksia ja asiakasmäärän todellista kasvua on vaikea ennustaa etukäteen.

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta alitti budjetin ja asumisyksiköiden ylitys oli arvioitua pienempi. Omaishoidontuen määräraha oli tarpeeseen nähden riittävä. Omaishoidontuen asiakasmäärä kasvoi vuodesta 2106 kahdeksalla asiakkaalla.

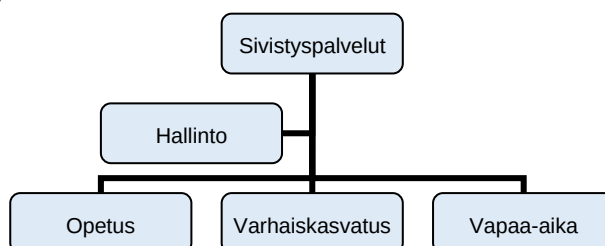
Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastytytyväisyys: asteikko 1-5		kehitteillä	3	2,4	€/suorite henkilökohtainen apu kustannukset asukasta kohden	12,5	18,5	16,9	22,5
Pääsuorite 1/määrä: Henkilökohtaisen avun asiakasmäärät	51	69	90	105	Vammaispalvelulain mukaisten päätösten tekeminen määräajan puitteissa (3kk)	100 %	100 %	100 %	100 %
Pääsuorite 2/määrä: Lyhytaikaispaikkojen käyttöpäivät (autettu ja ohjattu lah-paikat yhteensä)	127	55	160	159	Henkilöstö				
Palvelulupaus tot: Palvelusuunnitelman laatiminen omaishoidontuen, asumispalveluiden ja henkilökohtaisen avun asiakkaille	76 %	85 %	95 %	90 %	Henkilöstömäärä 1)	49	48	48	48
					Henkilötyövuosi HTV	53,5	52,7	52,4	53,4
					Sairauspoissaolot pv/työpäivät	19,8	18,1	16,0	16,5

SIVISTYSPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	7 963 642	0	7 963 642	7 393 588	570 054	93
Toimintakulut	-70 126 521	0	-70 126 521	-68 419 259	-1 707 262	97,6
Henkilöstökulut	-40 354 993	0	-40 354 993	-39 676 854	-678 139	98,3
Muut	-29 771 528	0	-29 771 528	-28 742 405	-1 029 123	96,5
Toimintakate	-62 162 879	0	-62 162 879	-61 025 671	-1 137 208	98,2
Poistot	-427 348	0	-427 348	-525 157	97 809	123
Tulos	-62 590 227	0	-62 590 227	-61 550 827	-1 039 400	98,3

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: Va. sivistysjohtaja Pauliina Pikka

Strategian toteutuminen

Strategiasta Hyvinvoiva Nokia johdetut tavoitteet			
Strategian paino- piste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutu- minen
Palvelut	Palvelutuotannon turvaami- nen terveissä ja toimivissa ti- loissa	Myllyhaan koulun ja Koskenmäen päiväkodin toimitilaratkaisut Kirjastopalveluiden toimitilaratkaisu Pedagogiset toimintaympäristöt	
	Asiakastyytyväisyyden mit- taus ja seuranta koko palvelu- alueella	Asiakaskyselyt toteutetaan kaikilla tulosalu- eilla. Tuloksia verrataan edellisten vuosien kyselyiden tuloksiin.	
Talous	Systemaattinen talouden seu- ranta ja raportointi	Kuukausittainen talouden seuranta palvelu- alueen johtoryhmässä ja esimieskokouksissa sekä välitön reagointi poikkeamiin.	

Rohkea uudistuminen	Hyvinvointia tukevien toimintatapojen kehittäminen	Jokaisella tulosalueella otetaan käyttöön vähintään yksi uusi asiakkaan hyvinvointia tukeva toimintamalli/-menetelmä	
	Sivistyspalvelut kuntalaisen hyvinvoinnin tuottajana matkalla uuteen kuntaan	Palvelualueen yhteinen toimintaohjelma tulevaisuuden suunnittelun pohjaksi	
		Hankkeet osaksi uudistuvaa toimintakulttuuria	
		Aktiivinen osallisuus Suomi 100 ja Nokia 80 -juhlavuodessa	
		Erityisopetuksen toimintamallin kehittäminen	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Sivistyspalvelualueella on toteutettu kuntastrategiaa talousarvion toiminnallisten tavoitteiden, koulujen/opilaitosten lukuvuosisuunnitelmien, varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman sekä vapaa-aikapalveluiden toimintasuunnitelman kautta. Sivistyspalvelualueen yhteiset tavoitteet saavutettiin melko hyvin talousarviovuonna 2017. Toteutumatta jäi palvelualueen yhteinen toimintaohjelma Nokian kaupungin uuden kuntastrategian pohjalta. Tämä toimintaohjelma valmistuu kevään 2018 aikana. Lisäksi päätöksentekoon ei tuotu vielä opetuksen tulosalueelle kohdistuvaa erityisopetuksen toimintamallin kehittämistä. Asia viedään niin ikään päätöksentekoon kevään 2018 aikana.

Sivistyspalvelualueen talous toteutui reilun miljoonan ylijäämäisenä vuonna 2017. Tämä johtuu ennen kaikkea varhaiskasvatuspalveluiden lapsimäärän vähenemisestä, minkä johdosta palvelurakennetta on supistettu, eikä vakansseja ole täytetty aiemmin suunnitellun mukaisesti. Lisäksi mm. kotihoitojen tuen avustusräahoja on jäänyt käyttämättä. Opetuksen ja vapaa-ajan tulosalueet alittivat talousarvionsa toimintakulujen osalta. Opetuksen tulosalueella toimintatuotot jäivät toteutumatta noin 300 000 euroa. Eniten tähän vaikutti se, että suurempia valtion avustuksia ei toimintaan saatu hankkeiden kautta edellisten vuosien tapaan.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Vuosi 2017 piti sisällään sivistyspalvelualueella paljon onnistumisia ja hyviä palvelukokemuksia, mutta myös suuria haasteita ennen kaikkea koulukiinteistöjen mittavista kosteus- ja sisäilmavaurioista johtuen. Kesän 2017 loppuun mennessä kuntotutkimukset osoittivat merkittäviä kosteusvaurioita neljässä perusopetuksen koulussa (Emäkosken koulu, Myllyhaan koulu, Nokianvirran koulu ja Tottijärven koulu) sekä Nokian lukiossa. Näihin tutkimustuloksiin liittyen palvelualueella tehtiin selvitystä koulukiinteistöjen tulevaisuudesta yhteistyössä tilapalveluiden ja kaavoituspalveluiden kanssa. Kouluinvestointiratkaisuista saatiin päätöksiä marraskuun ja joulukuun aikana ja Emäkosken koulun osalta uuden koulun suunnittelutyö aloitettiin välittömästi.

Kunnallisten varhaiskasvatuspalveluiden piirissä oli vuoden 2017 aikana keskimäärin 1 728 nokialaista lasta, mikä oli 95 lasta vähemmän kuin vuonna 2016. Perusopetuksen kouluissa opiskeli keskimäärin 4 076 oppilasta, mikä oli noin 122 enemmän kuin vuonna 2016. Nokian lukion oppilasmäärä oli syksyn 2017 tilastointipäivänä 322, mikä oli 15 vähemmän kuin vuonna 2016. Osaksi tämä selittyy sillä, että syksyllä 2016 aloittanut kaksoistutkintoyhteistyö Tredun Nokian toimipisteiden kanssa kasvatti opiskelijamääräänsä 25 opiskelijasta

48 opiskelijaan. Pirkan opiston tuntimäärä toteutui 619 tuntia arvioitua suurempana ja opisto tavoitti jälleen yhä uusia vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen opiskelijoita.

Suomen 100-vuotis ja Nokia 80-vuotis juhlavuosi piti sisällään runsaan määrän erilaisia tapahtumia ja teema-
viikkoja, joissa kaikki sivistyspalvelualueen alaiset yksiköt olivat aktiivisesti mukana. Uusi opetussuunnitelma
ulottui perusopetuksessa seitsemänteen vuosiluokkaan asti ja toisaalta varhaiskasvatuksessa otettiin käyt-
töön uusi lakisääteinen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka arvopohja on pitkälti samankaltainen perusope-
tuksen opetussuunnitelman kanssa.

Sivistyspalvelualueella otettiin käyttöön useita uusia toimintamalleja jokaisella tulosalueella mm.

- varhaiskasvatuksen tulosalue: uusi varhaiskasvatussuunnitelma (joka pitää sisällään useita uusia toi-
mintatapoja),
- perusopetus: resurssiopettajan käyttäminen perusopetuksessa, välituntitoiminnan aktivoiminen
sekä porrastetut välitunnit ja turvallisuuspäivän viettäminen,
- vapaa-aikapalvelut: liikuntaneuvonnan laajentaminen lapsiperheille ja kuudesluokkalaisten elämän-
hallintatunnit nuorisopalveluiden toimesta.

Jokaisella tulosalueella toteutettiin yksi tai useampia asiakastyytyväisyyskyselyitä vuoden aikana. Saatuja tu-
loksia on analysoitu ja niiden perusteella on laadittu tavoitteita ja toimintasuunnitelmia tulevaisuuteen. Joka
toinen vuosi toteutettava suuri kouluterveyskysely toi arvokasta tietoa koko kaupungin hyvinvointityötä ja -
tehtävää ajatellen ja sen tuloksia analysoidaan kaupungin eri sektoreilla ja etsitään sopivia toimintamalleja,
joilla siinä esiin tullessiin haasteisiin pystyttäisiin reagoimaan.

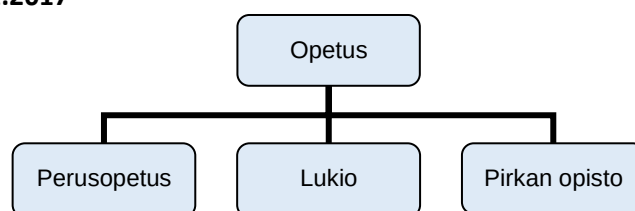
AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Palvelutyytyväisyys (Palvelualueen mittaus- tapa kehitetään vuoden 2017 aikana. Käytettävä asteikko 1-5*)			3,9	_*	Palvelukokeilut/ vuosi/ tulosalue		2-4	2	2-4
Palvelulupaus: EVA-me- nettely on ennakoivan palvelusuunnittelun toi- mintakäytäntönä Toteutunut: kyllä / ei		Kyllä	Kyllä	Kyllä	Asiakkaiden osallisuus palveluiden kehittämi- sessä: järjestetyt tilaisuudet ja kyselyt (kpl)		12	12	12
Palvelutuotannon it- searviointi toteutuu		Kyllä	Kyllä	Kyllä					
Sivistyspalveluiden nettokustannukset €/ asukas		1868	1823	1832	Henkilöstö				
					Henkilöstömäärä	953	959		954
					Henkilötyövuosi HTV	925	914	902	900
					Sairauspoissaolot pv		14,4	8,5	17,5

*Sivistyspalveluissa ei ole toteutettu yhtä yhteistä asiakaskyselyä vuoden 2017 aikana vaan tulosalueilla on
tehty useita asiakaskyselyjä vuoden 2017 aikana. Ne eivät ole keskenään yhteismitallisia (mm. perusopetuk-
sen huoltajille kyselyt koulun toiminnasta sekä perusopetuksen poissaolomallista, huoltajakysely varhaiskas-
vatuksen aloituksesta, Pirkan opiston asiakastyytyväisyyskysely, kulttuuripalveluiden asiakaskysely Ikävinkki-
messuilla).

Opetuspalvelut

4100 Opetuspalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	3 675 996	0	3 675 996	3 389 370	286 626	92
Toimintakulut	-38 061 383	0	-38 061 383	-37 888 460	-172 923	99,5
Henkilöstökulut	-23 804 209	0	-23 804 209	-23 719 719	-84 490	99,6
Muut	-14 257 174	0	-14 257 174	-14 168 741	-88 434	99,4
Toimintakate	-34 385 387	0	-34 385 387	-34 499 090	113 703	100,3
Poistot	-341 744	0	-341 744	-440 247	98 503	129
Tulos	-34 727 131	0	-34 727 131	-34 939 337	212 206	100,6

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: johtava rehtori Kari Lähde

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutuminen
Palvelut	Perusopetukseen liittyvien palveluiden tasa-arvon edistäminen Nokian kaupungissa	Palveluntarjontaan liittyvän toimintakulttuurin yhtenäistäminen.	
	Lukion ja Tredun yhteistyön tiivistäminen	Yhteisen toimipisteen suunnittelu alkaa	
	Opetustoimen asiakastyytyväisyyden arviointi	Sähköisen arviointityökalun kehittäminen ja asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen.	
Talous	Talouden seurantaan liittyvän vastuun lisääminen	Koulut seuraavat ja raportoivat talousarvion etenemistä kuukausittain	
	Koulukuljetusjärjestelmän uudistaminen	Lukujärjestysmuutosten ja logististen muutosten mahdollisuuden selvittäminen koulukuljetuksissa säästöjen aikaan saamiseksi	

Rohkea uudistuminen	Sähköisten lomakkeiden kehittäminen OPS:n mukaisen arvioinnin suorittamiseksi	Wilma-ohjelman hyödyntämisen laajentaminen sähköisenä arvioinnin apuvälineenä	
	OPS:n edellyttämien muutosten konkretisointi	Uuden opetussuunnitelman edellyttämien pedagogisten ratkaisujen kehittäminen	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Opetuksen tulosalueella talousarviovuosi 2017 sujui monessa mielessä hyvin. Asetetut talousarviotavoitteet saavutettiin pääosin, mutta haastavan vuodesta teki löydökset koulujen kuntokartoituksissa. Emäkosken, Myllyhaan, Nokianvirran ja Tottijärven koulut sekä lukio todettiin erittäin huonokuntoisiksi, jonka johdosta koulukiinteistöjen tulevaisuutta selvitettiin yhteistyössä tilapalvelujen kanssa. Kouluinvestointiratkaisuista saatiin päätöksen tekoon marras-joulukuun aikana.

Opetuksen tulosalueella toimintatuotot jäivät tavoitteesta noin 290 000 €. Tämä johtui pääosin hankerahoituksen vähentymisestä. Hankkeita oli haettavana vuonna 2017 arvioitua vähemmän. Opetuspalvelujen toimintakulujen toteuma oli 99,5 %.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Suomen 100-vuotis juhluvuosi ryhditti koulujen toimintaa vuonna 2017. Sata vuotiasta itsenäisyyttämme juhlittiin näytävästi kaikissa tulosalueen yksiköissä järjestetyissä juhlatilaisuuksissa loppuvuoden aikana.

Perusopetuksen oppilasmäärä syksyllä 2017 oli 4076, joka on yli 122 oppilasta enemmän kuin edellisenä toimintavuonna. Lukion opiskelijamäärä putosi 15 opiskelijalla ja oli syksyllä 322 opiskelijaa. Pirkan opiston tuntimäärä oli 619 tuntia arvioitua suurempi.

Opetuspalveluiden vuosittainen asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin keväällä 2017. Kyselyn perusteella huoltajat olivat yleisesti tyytyväisiä opetuspalveluihin. Huoltajat olivat tyytyväisiä turvalliseen kouluympäristöön ja koulumatkaan, laadukkaaseen opetukseen, hyödyllisiin arviointikeskusteluihin, koulukuljetusjärjestelmän toimivuuteen ja koulun käyttämään Wilma-viestintäjärjestelmään. Asioita, joissa voisi olla kehitettävää olivat koulujen kotisivut, kouluruokailut, oppimateriaalit ja käytetyt opetusmenetelmät.

Opetuksen tulosalueella uudistettiin toimintakulttuuria yhtenäistämällä toimintatapoja. Samoin koulujen sähköistä toimintakulttuuria kehitettiin kokonaisuudessaan. Lukio ja Tredu aloittivat kaksoistutkintoyhteistyön vuonna 2016. Yhteistyön tiivistämistä pohdittiin yhteisten tilojen näkökulmasta, mutta asia ei edennyt päätöksen tekoon.

Koulutuspalvelut osallistuivat aktiivisesti hankehakuihin. Merkittävin hankekokonaisuus vuonna 2017 liittyy opettajien tieto- ja viestintätaitojen parantamiseen ja sähköisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Tähän asiakokonaisuuteen liittyi kolme erillistä hanketta. Lisäksi oppilaiden osallisuutta, oppimista ja liikuttamista tavoitteleva liikkuva koulu -hanke sai jatkorahoituksen. Muita liikkeelle lähteneitä hankkeita vuonna 2017 olivat kielten opetuksen varhentamiseen liittyvä hanke, Joustava perusopetus -hanke, kerhotoiminnan kehittämishanke, kansainvälisyysuhanke ja tasa-arvohanke.

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys			4,1		€/suorite:	Perusopetus sisältää kaikki oppilaat (yleisopetus + erityisopetus)			
Perusop. huoltajat				1,47*	Perusopetus		7532	7488	7462
Perusop. oppilaat									
Lukio		3,6	3,7	4,0	Lukio		7347		7351
Pirkan opisto, otanta		4	4	4					
Tuntikehys perusopetus lukio		6951 527	6996 517	7230,5 508	€/opetustunti Pirkan opisto		76,8	76,0	77,0
Toteutuva tunti- määrä, Pirkan opisto		46020	45300	45919	prosessi/läpi- meno:				
					Lukion yli 3-vuo- tiset opp.		19	20	18
Opetusryhmän kes- kikoko: * perusopetuksessa * lukiossa pakollisten kurssien osalta		19,9 26,7	22 26,5	21 25,2	Lukion oppimäärän suorittaneet		95	100	105
					Pirkan opisto Suunnitellusta opetuksesta to- teutuu		91 %	92 %	92 %
Palvelulupaus, tot					Henkilöstö				
Perusopetus: Oppilaat, huoltajat ja henkilökunta osallistuvat uuden OPSin suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. kyllä/ei			kyllä	kyllä	Henkilöstömäärä		497		516
					Henkilötyövuodet, HTV		471,59		478,96
					Sairauspoissa- olot pv		11,41	8	13,62
Lukio: Kaikilla opiskelijoilla on lukiokoulutuk- sen aikana mahdollisuus kansainväli- seen opiskelijavaihtoon.			kyllä	kyllä					
Pirkan opisto: Kaikki suunnitellut kurssit toteutetaan opiskelijoiden minimimäärän ylittyessä.			kyllä	kyllä					
Pääsuoritteet 3-5: Opetusryhmän kes- kikoko: perusopetuksessa lukiossa pakollisten kurssien osalta		19,9 30	22 30	21,0 25,2					
Koulujen määrä, Peruskoulut 1 - 6 Peruskoulut 7 - 9 Yhtenäiskoulut		9,5 2 1	9 2 1	9 2 1					
Oppilasmäärä, pe- rusopetus									
Oppilasmäärä, lukiokoulutus									
		3954 337	4020 350	4076 322					

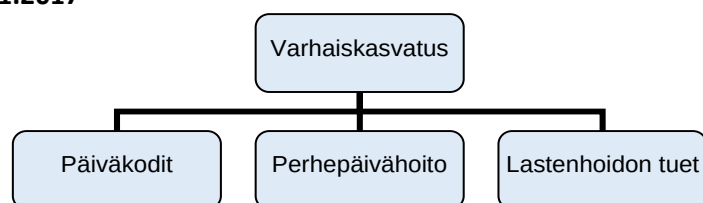
***Käänteinen arviointiasteikko:**

Samaa mieltä / arvio 1 Jonkin verran samaa mieltä / arvio 2 Erimieltä / arvio 3 Täysin erimieltä / arvio 4

Varhaiskasvatus

4400 Varhaiskasvatus	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	3 372 500	0	3 372 500	3 034 975	337 525	90
Toimintakulut	-25 330 813	0	-25 330 813	-23 920 581	-1 410 232	94,4
Henkilöstökulut	-14 217 748	0	-14 217 748	-13 643 789	-573 959	96
Muut	-11 113 065	0	-11 113 065	-10 276 792	-836 273	92,5
Toimintakate	-21 958 313	0	-21 958 313	-20 885 606	-1 072 707	95,1
Poistot	-82 336	0	-82 336	-82 336	0	100
Tulos	-22 040 649	0	-22 040 649	-20 967 942	-1 072 707	95,1

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatuksen johtaja Minna Sillanpää

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian paino- piste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteu- tuminen
Palvelut	Varhaiskasvatuspalvelut tuote- taan asiakkaiden tarpeita vastaa- vasti.	Palveluohjaus tavoittaa sitä tarvitsevat perheet. Toimivan palveluohjauksen avulla voidaan tarjota lapsen ja per- heen tarpeita vastaavaa palvelua (pal- velun laajuus, palvelumuoto ja si- jainti).	
Talous	Riittävän sekä oikea-aikaisen re- surssin takaaminen ja suhteutta- minen palvelutarpeeseen	Lapsen kehityksen ja oppimisen tuen toteuttaminen mahdollisimman var- haisessa vaiheessa.	
	Varhaiskasvatuspalveluiden tuot- taminen taloudellisesti.	Henkilöstön määrän suhteuttaminen palveluntarpeeseen.	
		Päiväkotihoidon kustannuksissa ta- voitteena seutukunnan keskitaso (- 756€/ lapsi/vuosi).	
		Yksityisen palvelutuotannon kehitty- minen kunnallisen palvelun rinnalla.	

Rohkea uudistuminen	Toimintakulttuurin kehittäminen vastaamaan uuden Varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita.	Henkilöstön kouluttaminen uuden vastun mukaiseen toimintakulttuuriin ja toimintakäytänteiden kehittäminen vastaamaan normin mukaisia tavoitteita.	
---------------------	---	---	--

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Nokian kaupungin strategiaa toteutetaan varhaiskasvatuksessa kaupungin strategiaan ja Nokian kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan pohjatualla toimintaohjelmalla. Toimintaohjelma konkretisoituu yksikön tasolla pedagogisessa toimintasuunnitelmassa ja lapsikohtaisissa varhaiskasvatussuunnitelmissa.

Vuodelle 2017 asetetut tavoitteet saavutettiin päiväkotihoidon kustannusten alentumista lukuun ottamatta. Syynä tähän on lasten määrän vähentyminen kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa. Seutukunnallisen kustannusvertailun 2016 mukaan päiväkotihoidon kustannukset alentuivat noin 3 %:lla verrattuna vuoteen 2015, kun vastaavasti lasten määrä vähentyi 8,5 % eli 147 lapsella. Vuoden 2017 aikana lapsimäärä jatkoi edelleen vähenemistään, johon ryhdyttiin reagoimaan palvelurakenteen muutokselle. Tämän tulisi näkyä jonkin verran vuoden 2017 seutukunnallisessa varhaiskasvatuksen vertailussa.

Varhaiskasvatuksessa toimintakate vuoden 2017 osalta toteutui ylijäämäisenä (95,1 %) 1 072 707 €. Vaikka maksutuotot eivät toteutuneet suunnitellusti (87,5 %) ja jäivät arvioidusta 379 812 €, vastaavasti toimintakulut toteutuivat ylijäämäisenä (94,4 %) 1 410 232 €. Merkittävimmät säästöt toimintakuluissa muodostuivat säästöistä henkilöstökuluissa 573 959 € (96 %) ja avustuksissa (91,4 %) 365 589 €.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

Varhaiskasvatuksen uusi asiakasmaksulaki tuli voimaan 1.3.2017. Tulorajojen korottamisen seurauksena osalla kaksi- ja kolmehenkisistä perheistä asiakasmaksut alentuivat. Myös sisaralennus laajennettiin koskemaan kaikkia perheitä. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja muutettiin uudelleen 1.1.2018 alkaen.

Normina toimiva ja varhaiskasvatustalakiin (2015) perustuva uusi varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017 alkaen. Nokian varhaiskasvatussuunnitelmassa on sekä paikallisesti että seutukunnallisessa yhteistyössä laadittuja osuuksia. Yhteistyötä tehtiin myös paikallisten opetuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa. Uutta varhaiskasvatussuunnitelmaa noudatetaan sekä kunnallisessa että yksityisessä palvelutuotannossa.

Vuonna 2017 toteutettiin vuosittain toistuva, uusille huoltajille kohdistettu kysely, johon vastasi 90 huoltajaa. Kyselyn perusteella huoltajat olivat varsin tyytyväisiä varhaiskasvatuspalveluiden aloittamiseen liittyviin käytäntöihin. 90 vastaajasta 82 oli melko samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että varhaiskasvatuksen aloitus kokonaisuudessaan sujui hyvin. 94 % vastaajista sai varhaiskasvatuspaikan kodin lähialueelta ja 98 % toivomastaan palvelumuodosta. Näin varhaiskasvatuksen palvelulupaus, lapsen sijoittumisesta huoltajien toiveiden mukaisesti kodin lähialueelle (80 %), toteutui. Kyselyn perusteella kehitettävää on tutustumisajasta kertomisessa sekä lapsen päivän kulun tapahtumien kuvaamisessa huoltajille. Kyselyn tuloksen perusteella kehitteillä on ABC -kirjanen uusille perheille jaettavaksi, jossa kuvataan varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyviä käytänteitä.

Lasten osallisuutta laadunarvioinnissa aletaan toteuttamaan Nokialla kehitetyn ja loppuvuodesta 2017 valmistuneen lasten laatupelin avulla. Pelin avulla kysytään lasten mielipiteitä Nokian kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman laatukriteereiden määrittämistä asioista. Varhaiskasvatuksen henkilökunta koulutetaan pelin käyttöön vuoden alkuvuodesta 2018.

Palveluntarjonta varhaiskasvatuksessa supistui vuoden 2017 aikana, kun Koskenmäen päiväkodin, Orelinkatu 6:ssa toimineiden ryhmien toiminta päättyi 31.5. Koskenmäen päiväkodin toiminta (40 laskennallista paikkaa) jatkuu kesään 2018 asti Pinsiöntie 26:n tiloissa. Pienentyneen palveluntarpeen vuoksi vakituisten vakanssien määrää talousarvion 2018 talousarvion yhteydessä suhteutettiin laskennallisiin paikkoihin ja vähennettiin yhteensä 27 vakanssilla. Vakanssien vähentäminen pystyttiin toteuttamaan ylimääräisiä avoimia vakanssia vähentämällä.

Kunnallisten varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten määrä laski vuoden 2017 aikana 130 lapsella ollen (12/2017) 1674 lasta. Palvelusetelin piirissä olevien lasten määrä kasvoi 56 lapsella ollen (20.9.) 248 lasta. Yksityisen hoidon tuen ja kuntalisän piirissä olevien lasten määrä yksityisessä perhepäivähoidossa pysyi lähes samana vuoden 2017 aikana ollen (11/ 2017) noin 140 lasta.

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Asiakastyytyväisyys tehdyn kyselyn perusteella		4,4	4	4	€ /suorite / lapsi/ vuosi*	10214 (2014)	10074 (2015)	9650	10 335 (2016)
Käyttöaste	89	89	90	93,8	Henkilöstö				
Lapsia esiopetuksessa ikäluokasta (%) 20.9. tilanteen mukaan	98	99	100	98	Henkilöstömäärä	442	428		399
Palvelulupaus tot.	100 %	100 %	100 %	100 %	Henkilötyövuosi HTV	405	403	391	381,8
Varhaiskasvatusyksiköt / laskennalliset paikat	12/ 1947	11/ 1863	11/ 1867	11/ 1790	Sairauspoissaolot pv	16,4	17,5**		22,92
Lapsia palvelusetelin piirissä 20.9.tilanteen mukaan	156	198	300	248					

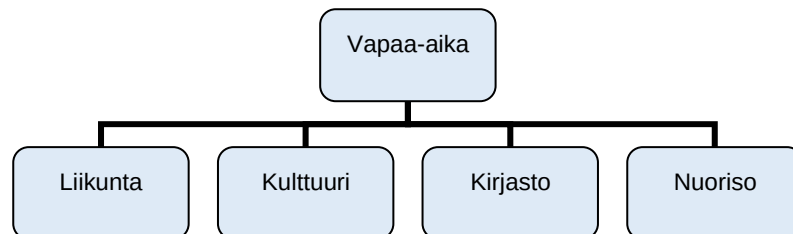
*Kustannus /lapsi päiväkotihoidossa seutukunnallisen kustannusvertailun mukaan.

**Henkilöstön sairauspoissaolot on laskettu vuonna 2015 henkilöstömäärän mukaan ja vuonna 2016 ja 2017 henkilötyövuosien mukaan.

Vapaa-aika

5000 Vapaa aika	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma- %
Toimintatuotot	924 230	0	924 230	963 776	-39 546	104
Toimintakulut	-6 060 366	0	-6 060 366	-5 957 624	-102 741	98,3
Henkilöstökulut	-1 781 081	0	-1 781 081	-1 770 279	-10 802	99,4
Muut	-4 279 285	0	-4 279 285	-4 187 345	-91 939	97,9
Toimintakate	-5 136 135	0	-5 136 135	-4 993 848	-142 287	97,2
Poistot	-3 268	0	-3 268	-2 574	-694	79
Tulos	-5 139 403	0	-5 139 403	-4 996 422	-142 982	97,2

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: vapaa-aikajohtaja Marko Ojala

Strategian toteutuminen

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian paino- piste/tavoite 2017	Vastualueen tavoite	Toiminta - teko	Toteutu- minen
Palvelut	Luodaan edellytyksiä asukkaiden omaehtoiselle aktiivisuudelle ja rakennetaan virikkeellistä kaupunkiympäristöä.	Suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa Suomi 100 ja Nokia 80 -juhlavuoden tapahtumatarjontaa.	
	Tuotetaan hyvinvointia ja liikuntaa edistäviä toimintoja eri ikäryhmät huomioiden.	Laajennetaan elintapaohjauksen hyviä käytäntöjä lasten ja perheiden pariin ja luodaan toiminnan muoto yksinäisten nuorten ja ikäihmisten kohtaamisille.	

Talous	Toiminnan tuottavuutta kehitetään monituottajamallilla ja yhteistoiminnalla.	Jatketaan vuonna 2016 aloitettua laaja-alaista yhteistuotantoa ja etsimällä aktiivisesti uusia kumppanuuk-sia palvelutuotantoon.	
	Tilojen yhteiskäytön ja omatoimi-käytön edistäminen kaikissa yksi-köissä.	Käytetään tiloja joustavasti eri toimi-joiden kesken ja mahdollistetaan omatoimi- ja itsepalvelukäyttö uusia ratkaisuja hyödyntäen.	
Rohkea uudistuminen	Hyödynnetään uutta teknologiaa ja otetaan käyttöön uusia sähköi-siä palveluluita.	Uudistetaan vapaa-aikapalveluiden il-moittautumisjärjestelmät ja tehdään verkkomaksaminen mahdolliseksi.	
	Uudistetaan prosesseja ja toimin-tatapoja paremman asiakaspalve-lukokemuksen aikaansaamiseksi.	Etsitään aktiivisesti uusia tapoja tehdä rutiinitöitä ja hyödynnetään saatua palautetta asiakaspalvelun ke-hittämisessä ja uudistetaan viestin-tää.	

vihreä = toteutui; keltainen = jäänyt kesken; punainen = ei toteutunut

Suomi 100 ja Nokia 80 -juhlavuoden tapahtumatarjonta oli monipuolista ja tasokasta. Nokian kaupunki, kymmenet yhdistykset ja muut toimijat järjestivät itsenäisesti ja yhteistyössä vuoden mittaan lukuisia tapahtumia. Vuoden loppuun mennessä Nokialla toteutettiin noin 80 tapahtumakalenteriin ilmoitettua yleisötilaisuutta tai tapahtumakokonaisuutta, joissa ajankohtaisten juhlavuosien teemat ovat esillä. Yhteensä eri toimijoiden järjestämät juhlavuoden tapahtumat keräsivät noin 59 000 kävijää. Tästä Nokian teatterin näytelmien katsojien osuu on noin 14 500. Juhlavuosi alkoi komeasti uuden vuoden ilotulituksella keskusurheilupuistossa, jossa oli noin 6000 kävijää. Sata vuotta työtä Nokialla ja Kasvun aika - Nokian teollista historiaa näyttelyt keräsivät yhteensä noin 3000 kävijää. Koko kylä soi -konserttiin Kerholassa osallistui 500 ihmistä, Unelmien liikuntapäivän tapahtumissa liikkui yli 500 nokialaista ja Avoimet kylät kesätorin avajaisissa Tottijärvellä oli noin 400 kävijää. Nokian syntymäpäiväviikon Karnevaali-teemaiseen ohjelmaan osallistui yhteensä 10 000 kävijää. Syksyn puolella Unelmien harrastustorilla oli yli tuhat kävijää, Heijastus -musiikki- ja tulispektaakkelia Yltä ja Alta -maataideteoksella oli katsomassa 1500 ihmistä. Mikael Gabrielin konsertissa palloiluhallilla oli 900 kuulijaa, Nokian musiikkiluokkien Suomi 100 -konsertissa 500, Hempan Pumpun Lucian-päivän konsertissa 450 ja juhlavuoden päättäneessä Sinivalkeisin sävelin -konsertissa Kerholassa 550.

Liikunta- ja elintapaohjauksen lähetekäytäntö laajennettiin koskemaan lapsia ja nuoria perheineen. Liikunta-neuvontaan osallistuneiden määrä nousi vuoden aikana jo yli 200. Yhteistyössä Tehdassaaren osuuskunnan kanssa toteutettiin Sata vuotta nuoruutta Nokialla - hanke, jossa mahdollistettiin ikäihmisten ja nuorten kohtaamisia taiteen keinoin. Hankeessa kehitettyä toimivia malleja, joita olisi mahdollista jatkossakin toteuttaa resurssitilanteen mukaan. Nuorisopalvelut järjestivät 6.luokkalaisten ”elämänhallintatunnit” kaikille Nokian 6.luokille ja aloittivat itsenäisen elämän -tunnit Tredun valmistuville opiskelijoille.

Vapaa-aikapalvelut jatkoivat tapahtumatuotannossa laaja-alaista yhteistuotantoa niin tulosalueen sisällä kuin muiden kaupungin toimijoiden ja yhdistysten kanssa. Nuorisokahvila Nuksussa järjestettiin teemailtoja, joissa on ollut kumppaneina erilaisia 3.sektorin toimijoita kuten Seta ry. Kulttuuripalvelut julkaisivat Kankaan-taan kantatalot -kulttuurireitin, joka oli valmisteltu yhdessä Nokia Seuran kanssa. Elokuussa avatun Harjunii-tyt liikuntahallin iltavälivonnasta tehtiin sopimus Nokian KRP:n, Nokian Torpedon ja FC Nokian kanssa. Per-heLiikkis -hankkeessa haettiin yhteistyössä seurojen kanssa erityisesti perheiden yhteiseen liikkumiseen so-pivaa toimintaa. Nokian kaupungille myönnettiin hieno tunnustus Suomen perheliikuntamyönteisimpänä kuntana. Myös lasten ja nuorten liikekalenteri perustuu liikuntapalvelujen ja seurojen kumppanuuteen ja yhteistyöhön.

Uuden kirjasto- ja kulttuuritalon jatkosuunnittelussa kantavana teemana oli tilojen yhteiskäyttö. Kolmeen kerrokseen sovitettu suunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa marraskuussa 2017. Suunnitelma mahdollistaa myös pääkirjaston omatoimikäytön tulevaisuudessa. Linnavuoren kirjaston omatoimikäyttö alkoi syyskuussa 2017. Asiakkaat pääsevät nyt mm. lainaamaan, palauttamaan ja lukemaan lehtiä niin iltaisin kuin viikonloppuisinkin. Harjuniityn liikuntahallin kaikki välineistö hankittiin koulun ja muiden toimijoiden yhteiseen käyttöön. Harjuniityn koululla nuorisotila on joustavasti sekä koulun että nuorisotyön käytössä päivän aikana: esim. laaja välituntitoiminta, luokkavierailut, pienluokkien toiminta. Harjuniityssä oleva järjestötila on myös laajasti käytössä, sillä sitä käyttää päivittäin sekä iltapäivätoiminta (yksityinen toimija) että kaksi partiojärjestöä. Koskenmäen nuorisotilan ulkopuolinen ja poikkihallinnollinen käyttö on myös laajentunut: käyttäjinä mm. partio, eskarit, perhepäivähoitajat ja lisäksi on myös luokkavierailuja.

Verkkomaksaminen on mahdollista PIKI-verkkokirjastossa, mutta muutoin asia ei ole vielä edennyt. Tarvetta verkkomaksamiselle olisi esimerkiksi liikuntapalvelujen ohjattuihin ryhmiin, nuorisopalvelujen leireille ilmoittautuessa sekä yksittäisten tilavarausten osalta. Sekä ilmoittautumisjärjestelmiin että verkkomaksamiseen haetaan asiakasystävällistä ja kustannustehokasta ratkaisua vuoden 2018 aikana.

NuortenNokian mobiiliversio julkaistiin kesäkuussa 2017. Erityisesti liikunta- ja nuorisopalveluissa kehitettiin sosiaalisen median käyttöä viestinnässä. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat käyttäneet mm. Facebookia tiedotuskanavana aktiivisesti jo pitkään. Kaupungin verkkosivujen uudistuksen yhteydessä otettiin käyttöön Aamulehden Menoinfo suorana tapahtumailmoitusten tallennuskanavana. Tämä nopeuttaa niin tapahtumailmoitusten käsittelyä kuin syöttämistäkin. Vapaa-aikapalvelujen tilojen keskitetty avainhallinta toimii erinomaisesti asiakkaiden kannalta. Monen tilan kulkuoikeuksien päivitys onnistuu etänä.

Avainmittareista palvelukäynnit lisääntyivät edellisestä vuodesta selvästi. Erityisesti kävijät lisääntyivät kirjastossa ja uimahallissa, myös koulunuorisotyötä tehtiin aikaisempaa laajemmin. Ohjatun toiminnan käyttäjämäärä lisääntyi myös. Liikunnanohjaukseen ja kulttuurikasvatukseen osallistui edellisiä vuosia enemmän asiakkaita. Vapaa-aikatielojen keskimääräinen käyttöaste prosentti jää pieneksi, vaikka monessa keskeisessä liikuntatilassa käyttöaste on hyvä. Pienemmissä koulusaleissa viikonloppukäyttö on vähäistä, samoin jotkin Kerholan tiloista ovat vähällä käytöllä. Tapahtumien kävijämäärä jäi hieman arviota pienemmäksi, mutta oli kuitenkin merkittävästi suurempi kuin vuonna 2016. Tapahtumakävijöihin on laskettu vapaa-aikapalvelujen itse päävastuullisesti järjestämät tapahtumat, Tapsan Tahtien kävijät ja Nokia viikon kokonaiskävijämäärä.

Palvelusuunnitelman 2017 toteutuminen

AVAINMITTARIT									
	2015	2016	TA 2017	TP 2017		2015	2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuus					Tehokkuus				
Palvelutyytyväisyys (Mittaustapa kehitetään vuoden 2016 aikana. Käytettävä asteikko 1-5)			3,7	3,8	Vapaa-aikapalveluiden nettokustannukset: - €/asukas Nuorisopalvelut: - €/asukas Kirjastopalvelut: - €/asukas Kulttuuripalvelut: - €/asukas Liikuntapalvelut: - €/asukas	149 € 16 € 36 € 26 € 71 €	139 € 16,5 € 43 € 21,5 € 58 €	148 € 19 € 40 € 18 € 55 €	150 € 18 € 38 € 22 € 55 €
Tapahtumien kävijä-määrä*	51499	37435	55000	50612	Vakiovuorohakemuksen käsittely / läpimeno vrk	1 / 55	1 / 36	1 / 30	1/33
Palvelulupaus: vuorohakemusten käsittelyaika- jen lyhentäminen. Toteu- tunut: kyllä / ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Vapaa-aikatoimien käyttö- aste**	30 %	40 %	45 %	43 %
Palvelukäynnit***	366946	188506	410000	441222	Henkilöstö				
Uusia kumppaneita pal- velutuotantoon	2	3	4	4	Henkilöstömäärä	42	39	39,5	39,5
Ohjatun toiminnan käyt- täjät****	32260	36781	35000	45753	Henkilötyövuosi HTV	46,2	43,32	44	44,15
					Sairauspoissaolot pv / hlö	18	17,2	8	14,04

* Vapaa-aikapalvelujen järjestämät tapahtumat (30 016), Tapsan tahdit (10 000), Nokia-viikko (10 000).

** Liikuntatilat (koulujen liikuntasalit ja muut liikuntatilat), Kulttuuritilat (Kerhola, Nokia-sali), Nuorisotilat (Harjuniitty, keskusta, Koskenmäki). Käyttöaste on laskettu käyttökausittain ulosvuokrattavissa tiloissa.

*** Palvelukäynnit: uimahallikäynnit (84 729), fyysiset käynnit (kirjasto 182 135), verkko- ja mobiilikäynnit (kirjasto 149 388), klubitoiminta (nuorisotilat), nuorten tilailat, koulunuorisotyöhön osallistuneet (yht 19 860).

**** Ohjattu toiminta: käyttäjäkoulutukset (kirjasto, 2480), kulttuurikasvatus (16 388), liikuntaneuvonta (220), liikunnanohjaus (23 357), ryhmätykset (nuorisotilat), etsivään nuorisotyöhön osallistuneet, erityisnuorisotyössä tavoitellut (yht. 3 308).

Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus 1)	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. talousarvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talousarvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUS											
Demokratia	N	4 809 673		4 809 673	4 808 583	1 090					
Demokratia	N	878 057		878 057	954 988	-76 931					
Yhteistoiminta	N	3 931 616		3 931 616	3 853 595	78 021					
Konsernipalvelut	N	4 916 000		838 003	1 657 592	-819 589	4 077 997				
Tukipalvelut	N	837 449		837 449	850 001	-12 552					
Tilapalvelut	N		4 916 000	554	807 591	-807 037	4 915 446				
Kaupunkikehityspalvelut yhteensä (sisältää tulosalueiden ja hallinnon määrärahat ja tuloarviot sekä niiden toteutumat)	B / N	8 803 815	188 000	8 991 815	9 745 017	-753 202	4 940 300		4 940 300	4 479 386	460 914
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	N	3 832 081		3 832 081	3 405 576	426 505					
Infrapalvelut	N	3 857 368		3 857 368	3 926 001	-68 633					
Maankäyttö	B	1 186 992		1 186 992	1 178 036	8 956	4 940 300		4 940 300	4 479 386	460 914
Rakennus- ja ympäristö	N	230 768		230 768	-12 252	243 020					
Perusturvapalvelut yhteensä (sisältää tulosalueiden ja hallinnon määrärahat ja tuloarviot sekä niiden toteutumat)	N	87 524 054		87 524 054	87 769 024	-244 970					
Terveyspalvelut	N	53 343 647		53 343 647	54 143 482	-799 835					
Perhepalvelut	N	8 697 382		8 527 382	7 653 386	873 996					
Vanhuspalvelut	N	16 450 027		16 510 027	16 365 367	144 660					
Vammaispalvelut	N	8 064 121		8 174 121	8 725 822	-551 701					
Sivistyspalvelut yhteensä (sisältää tulosalueiden ja hallinnon määrärahat ja tuloarviot sekä niiden toteutumat)	N	62 162 879		62 162 879	61 025 671	1 137 208					
Opetuspalvelut	N	34 385 387		34 385 387	34 499 090	-113 703					
Varhaiskasvatus	N	21 958 313		21 958 313	20 885 606	1 072 707					
Vapaa-aikapalvelut	N	5 136 136		5 136 136	4 993 848	142 288					
TULOSELÄKEMÄÄRÄ											
Verotulot	B						126 791 500		126 791 500	130 076 133	-3 284 633
Valtionosuudet	B						39 484 034		39 484 034	38 939 384	544 650
Korkotulot	B						260 000		260 000	202 077	57 923
Muut rahoitustulot	B						692 800		692 800	1 763 808	-1 071 008
Korkokulut	B	946 600		946 600	942 422	4 178					
Muut rahoituskulut	B	25 000		25 000	11 275	13 725					
Satunnaiset erät	B										
INVESTOINTIOSA											
Maa- ja vesialueet	B	535 000		535 000	297 265	237 735					
Tilatekniikka	B	7 525 000		7 525 000	3 395 939	4 129 061	1 000 000		1 000 000	75 500	924 500
Infrapalvelut	B	10 860 000		10 860 000	10 319 176	540 824					
Koneet ja kalusto	B	70 000		70 000	35 514	34 486					
Sijoitukset	B	100 000	2 500	102 500	107 891	-5 391					
RAHOITUSOSA											
Antolainuksen muutokset	N						740 400		740 400	811 903	-71 503
Lainakannan muutokset	N						6 420 000	0	6 420 000	6 174 637	245 363
Pakollisen varauksen purku	B										
Vaikutus maksuvalmiuteen	N	1 785 410				0		5 106 500	3 321 090	-3 219 363	6 540 453
YHTEENSÄ		185 147 431	5 106 500	184 390 524	180 115 368	4 275 156	185 147 431	5 106 500	184 390 524	180 115 368	4 275 156

1) N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B = sitovana eränä toimintamenojen yhteissumma

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

	2017		2016	
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITUTUOTOT	5 200 414,55		8 267 538,92	
MAKSUTUOTOT	12 277 716,39		12 380 983,11	
TUET JA AVUSTUKSET	1 679 967,24		2 967 661,51	
MUUT TOIMINTATUOTOT	6 798 940,21	25 957 038,39	6 180 888,95	29 797 072,49
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		1 922 621,25		2 113 636,76
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT				
PALKAT JA PALKKIOT	-66 630 020,56		-67 055 220,95	
HENKILÖSIVUKULUT				
ELÄKEKULUT	-15 022 730,90		-15 511 075,21	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 023 902,97		-4 279 411,40	
PALVELUJEN OSTOT	-76 668 099,27		-72 106 035,06	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 048 469,86		-11 226 373,61	
AVUSTUKSET	-9 820 730,15		-12 441 218,63	
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 192 206,22	-188 406 159,93	-4 819 684,41	-187 439 019,27
TOIMINTAKATE		-160 526 500,29		-155 528 310,02
VEROTULOT		130 076 133,38		126 598 485,84
VALTIONOSUUKSET		38 939 384,00		40 752 032,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
KORKOTUOTOT	202 076,89		248 331,57	
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 763 807,82		794 710,17	
KORKOKULUT	-942 422,39		-1 044 566,30	
MUUT RAHOITUSKULUT	-11 274,91	1 012 187,41	-47 686,97	-49 211,53
VUOSIKATE		9 501 204,50		11 772 996,29
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT		-13 993 213,94		-12 272 711,71
SATUNNAISET ERÄT				
SATUNNAISET TUOTOT	0,00		2 147 613,90	
SATUNNAISET KULUT	0,00	0,00	-3 014 625,69	-867 011,79
TILIKAUDEN TULOS		-4 492 009,44		-1 366 727,21
POISTOERON MUUTOS		67 207,96		67 207,96
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		-4 424 801,48		-1 299 519,25

	2017	2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	71 069,75	105 430,44
AINEETTOMAT OIKEUDET	0,00	0,00
MUUT PITKÄAJAISET MENOT	71 069,75	105 430,44
AINEELLISET HYÖDYKKEET	126 223 295,36	126 918 100,17
MAA- JA VESIALUEET	21 160 135,66	21 602 425,88
RAKENNUKSET	69 830 618,10	72 731 196,25
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	31 683 635,12	26 352 735,33
KONEET JA KALUSTO	1 126 111,58	2 020 713,68
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	50 984,55	50 984,55
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	2 371 810,35	4 160 044,48
SIJOITUKSET	51 045 921,49	51 721 816,80
OSAKKEET JA OSUUDET	37 349 205,36	37 213 197,96
MUUT LAINASAAMISET	13 460 057,18	14 271 959,89
MUUT SAAMISET	236 658,95	236 658,95
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	177 340 286,60	178 745 347,41
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	4 467,44	4 467,44
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	6 193,74	6 739,79
MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	235 945,06	228 141,63
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	246 606,24	239 348,86
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	1 209 455,80	1 159 119,66
AINEET JA TARVIKKEET	1 209 455,80	1 159 119,66
SAAMISET	7 817 602,85	7 254 948,13
PITKÄAJAISET SAAMISET	353 485,88	386 703,40
LAINASAAMISET	353 485,88	386 703,40
LYHYTAIKAISET SAAMISET	7 464 116,97	6 868 244,73
MYYNTISAAMISET	3 110 396,09	4 749 822,30
MUUT SAAMISET	2 163 123,99	995 140,14
SIIRTOSAAMISET	2 190 596,89	1 123 282,29
RAHOITUSARVOPAPERIT	7 271 726,83	7 240 466,08
OSAKKEET JA OSUUDET	29 197,86	29 197,86
MUUT ARVOPAPERIT	7 242 528,97	7 211 268,22
RAHAT JA PANKKISAAMISET	16 850 371,73	16 690 784,30
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	33 149 157,21	32 345 318,17
VASTAAVAA YHTEENSÄ	210 736 050,05	211 330 014,44

	2017	2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	83 853 598,46	83 853 598,46
EDELL. TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	11 546 464,57	12 845 983,82
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 424 801,48	-1 299 519,25
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	90 975 261,55	95 400 063,03
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKS		
POISTOERO	1 004 193,35	1 071 401,31
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKS YHTEENSÄ	1 004 193,35	1 071 401,31
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	78 248,08	23 127,42
LAHOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	6 212,84	6 758,89
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	479 008,25	435 946,95
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	563 469,17	465 833,26
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	77 535 073,74	71 640 768,84
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL.	77 250 000,00	70 450 000,00
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	285 073,74	1 190 768,84
LYHYTAIKAINEN	40 658 052,24	42 751 948,00
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	9 954 617,50	9 475 000,00
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	905 605,12	1 104 890,39
SAADUT ENNAKOT	352 657,13	342 408,95
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	7 221 451,05	7 284 060,36
MUUT VELAT	9 384 277,45	10 461 841,93
SIIRTOVELAT	12 839 443,99	14 083 746,37
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	118 193 125,98	114 392 716,84
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	210 736 050,05	211 330 014,44

Rahoituslaskelma

	2017		2016	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	9 501 204,50		11 772 996,29	
SATUNNAISET ERÄT	0,00		-867 011,79	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-2 098 162,02	7 403 042,48	-10 197 107,67	708 876,83
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
INVESTOINTIMENOT	-14 155 783,98		-13 716 557,35	
RAHOITUSOSUUKSET INVESTOINTIMENOIHIIN	0,00		272 000,00	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	2 853 890,16	-11 301 893,82	4 082 083,96	-9 362 473,39
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 898 851,34		-8 653 596,56	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINAUSAAMISTEN LISÄYS	0,00		-17 000,00	
ANTOLAINAUSAAMISTEN VÄHENNYS	811 902,71	811 902,71	764 907,83	747 907,83
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAikaisten Lainojen Lisäys	17 000 000,00		27 000 000,00	
PITKÄAikaisten Lainojen Vähennys	-10 825 362,87	6 174 637,13	-10 904 676,65	16 095 323,35
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	90 378,53		80 059,11	
VAIHTO-OMIAISUUDEN MUUTOS	-50 336,14		481 262,11	
SAAMISTEN MUUTOS	-562 654,72		-807 251,65	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-2 374 227,99	-2 896 840,32	-1 271 103,02	-1 517 033,45
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	4 089 699,52		15 326 197,73	
RAHAVAROJEN MUUTOS	190 848,18		6 672 601,17	
RAHAVARAT 31. 12.	24 122 098,56		23 931 250,38	
1. 1.	23 931 250,38	190 848,18	17 258 649,21	6 672 601,17

Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma

	2017	2016
Toimintatuotot	88 812 557,18	88 472 762,01
Toimintakulut	-241 584 822,90	-234 781 074,74
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	147 372,91	43 841,27
Toimintakate	-152 624 892,81	-146 264 471,46
Verotulot	130 073 755,87	126 432 188,05
Valtionosuudet	39 434 892,81	41 283 804,86
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	58 366,78	83 068,82
Muut rahoitustuotot	1 587 521,90	545 774,98
Korkokulut	-1 383 255,60	-1 632 621,69
Muut rahoituskulut	-220 549,09	-272 261,71
Vuosikate	16 925 839,84	20 175 481,84
Poistot ja arvonalentumiset:		
Poistot	-20 303 424,60	-18 603 846,47
Omistuksen eliminointierot	-3 618,90	-4,33
Arvonalentumiset	-1 968,05	-14 704,30
Satunnaiset erät	0,00	-2 877 732,07
Tilikauden tulos	-3 383 171,71	-1 320 805,33
Tilinpäätössiirrot	1 566,01	13 059,23
Tilikauden verot	-314 832,18	-147 661,52
Laskennalliset verot	-140 280,92	-211 559,91
Vähemmistöosuudet	-162 758,82	-141 204,29
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-3 999 477,62	-1 808 171,82

Konsernitase

VASTAAVAA	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	106 271,71	1 001 119,12
Muut pitkävaikutteiset menot	780 361,86	552 907,80
Ennakkomaksut	1 562,20	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	888 195,77	1 554 026,92
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	23 896 405,49	24 347 791,28
Rakennukset	112 598 374,02	115 211 971,42
Kiinteät rakenteet ja laitteet	55 682 056,27	51 517 838,05
Koneet ja kalusto	4 147 080,93	4 413 145,07
Muut aineelliset hyödykkeet	80 155,49	82 725,68
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	14 643 140,49	10 565 009,59
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	211 047 212,69	206 138 481,10
Sijoitukset:		
Osakusyhtiöosuudet	772 894,23	660 369,23
Muut osakkeet ja osuudet	7 758 390,00	7 800 445,70
Muut lainasaamiset	73 039,82	79 656,70
Muut saamiset	338 137,81	332 593,48
Sijoitukset yhteensä	8 942 461,86	8 873 065,11
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	4 467,44	384 819,98
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	6 932,79	7 502,75
Muut toimeksiantojen varat	596 053,84	228 141,63
Toimeksiantojen varat yhteensä	607 454,07	620 464,36
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus:		
Aineet ja tarvikkeet	2 106 370,48	2 038 331,46
Keskeneräiset tuotteet	6 723,87	15 461,33
Muu vaihto-omaisuus	655,41	662,43
Vaihto-omaisuus yhteensä	2 113 749,76	2 054 455,22
SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset:		
Lainasaamiset	353 485,88	386 703,40
Laskennalliset verosaamiset	11 951,90	14 539,75
Muut saamiset	19 562,36	11 028,41
Siirtosaamiset	59 644,27	
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	7 794 219,90	7 718 362,69
Lainasaamiset	1 327,56	4 044 540,39
Laskennalliset verosaamiset	0,00	116,71
Muut saamiset	2 445 766,66	1 611 769,26
Siirtosaamiset	2 665 277,56	1 658 594,38
Saamiset yhteensä	13 351 236,09	15 445 654,99
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	29 197,86	29 197,86
Joukkovelkakirjalainasaamiset	205 048,83	198 558,51
Muut arvopaperit	7 311 921,06	7 257 417,26
Rahoitusarvopaperit yhteensä	7 546 167,75	7 485 173,63
Rahat ja pankkisaamiset	23 620 497,37	31 278 164,67
VASTAAVAA YHTEENSÄ	268 116 975,35	273 449 486,00

VASTATTAVAA	2017	2016
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	83 853 598,46	83 853 598,46
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	12 992,67	12 992,67
Arvonkorotusrahasto	19 096,50	19 096,50
Muut omat rahastot	79 914,31	81 477,70
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	13 179 345,60	15 909 446,26
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 999 477,63	-1 808 171,82
Oma pääoma yhteensä	93 145 469,91	98 068 439,77
VÄHEMMISTÖOSUUDET	878 046,84	895 308,91
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	2 025 193,31	2 159 275,24
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	78 248,08	23 127,42
Lahjoitusrahastojen pääomat	232 626,86	231 888,89
Muut toimeksiantojen pääomat	841 327,67	817 956,90
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	1 152 202,61	1 072 973,21
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen:		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	115 087 119,05	108 523 225,80
Lainat julkisyhteisöiltä	310 899,80	1 219 976,88
Lainat muilta luotonantajilta	5 876 101,25	5 880 590,19
Liittymismaksut ja muut velat	756 633,27	826 021,84
Laskennalliset verovelat	24 037,24	24 732,76
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	122 054 790,61	116 474 547,47
Lyhytaikainen:		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 869 158,35	11 227 098,95
Lainat julkisyhteisöiltä	908 987,10	1 108 860,56
Lainat muilta luotonantajilta	37 473,59	22 798,18
Saadut ennakot	568 553,56	555 244,82
Ostovelat	11 497 828,33	10 228 372,83
Liittymismaksut ja muut velat	3 113 923,96	10 115 438,09
Siirtovelat	19 189 027,54	19 983 080,20
Laskennalliset verovelat	1 676 319,65	1 538 047,77
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	48 861 272,08	54 778 941,40
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	268 116 975,35	273 449 486,00

Konsernin rahoituslaskelma (1000 eur)

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	16 926	20 175
Satunnaiset erät		-2 878
Tilikauden verot	-315	-148
Tulorahoituksen korjauserä	-1 963	-7 955
Toiminnan rahavirta yhteensä	14 648	9 195
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-26 831	-24 020
Rahoitusosuudet investointi menoihin	585	499
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	3 315	2 121
Investointien rahavirta yhteensä	-22 931	-21 401
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 283	-12 206
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-8	
Antolainojen vähennykset	9	10
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 643	35 799
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 524	-12 257
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-11	-294
Oman pääoman muutokset (korjaukset)	-966	2 397
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	92	99
Vaihtomaisuuden muutos	-59	502
Saamisten muutos	2 093	-4 391
Korottomien velkojen muutos	-6 582	2 904
Rahoituksen rahavirta yhteensä	687	24 663
RAHAVAROJEN MUUTOS	-7 597	12 457
Rahavarat 31.12	31 167	38 763
Rahavarat 1.1.	38 763	26 306
RAHAVAROJEN MUUTOS	-7 597	12 457

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelmanmukaisten poistojen perusteet.

Kaupunginhallitus päätti 19.2.2018, että taseesta poistettiin lisäpoistoina kokonaan rakennus, joka ei ole enää kaupungin palvelutuotannossa

- Työväenopiston rakennus, lisäpoiston suuruus on 1 048,39 euroa

Lisäksi kaupunginhallitus päätti tehdä lisäpoistot ja muuttaa poistoaikoja vastaamaan sekä taloudellista että tosiasiallista käyttöikää niin että kaupungin taseesta poistetaan

- Kankaantaan koulun rakennus viimeistään 31.12.2021; lisäpoisto vuodelle 2017 on 57 000 euroa.
- Emäkosken koulun rakennus viimeistään 31.12.2019; lisäpoisto vuodelle 2017 on 1,9 miljoonaa euroa.
- Nokianvirran koulun rakennus viimeistään 31.12.2021; lisäpoisto vuodelle 2017 on 0,3 miljoonaa euroa.
- Vanhainkodin rakennus viimeistään 31.12.2021; lisäpoisto vuodelle 2017 on 0,4 miljoonaa euroa.

Nokianvirran ja Tottijärven koulujen sisätilojen tiivistyskorjauksilla vältyttiin huomattavilta väistötilakustannuksilta. Tottijärven koulun arvioitu ulkoinen vuokrameno olisi ollut noin 550 000 euroa/v ja Nokianvirran koulun vastaava noin 2 000 000 euroa/v. Korjaukset mahdollistavat koulukiinteistöjen täysipainoisen käytön usean vuoden ajan.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen hankintamenoon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt, osakkuus- ja yhteisyhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Nokian Vuokrakodit Oy:n ja Nokian Vesi Oy:n yhdistelyissä on käytetty allekirjoittamattomat tilinpäätöksiä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaisia sisäisiä katteita pysyvissä vastaavissa ei ole ollut.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Osakkuus- ja yhteisyhteisöt

Osakkuus- ja yhteisyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Nokian Vuokrakodit Oy:n rakennusten poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli-/alijäämän oikaisuksi.

Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden ylijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Demokratia	401,12	1 135,04	502 754	391 568
Konsernipalvelut	2 322 813,99	2 378 614,99	9 614 904	9 186 533
Kaupunkikehityspalvelut	7 241 585,62	9 243 575,89	6 274 364	8 229 537
Perusturvapalvelut	9 389 483,18	10 737 201,08	57 218 733	56 260 856
Sivistyspalvelut	7 002 754,48	7 436 545,49	7 247 881	7 617 090
Vesihuolto			7 953 921	6 787 179
Yhteensä	25 957 038,39	29 797 072,49	88 812 557	88 472 762

7) Verotulojen erittely		
	2017	2016
Kunnan tulovero	114 222 082,99	114 099 113,54
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 239 769,91	5 575 405,71
Kiinteistövero	8 614 280,48	6 923 966,59
Verotulot yhteensä	130 076 133,38	126 598 485,84

8) Valtionosuuksien erittely		
	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	39 138 857,00	42 374 661,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 088 264,00	1 517 668,00
Järjestelmämuutoksen tasaus	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 287 737,00	-3 140 317,00
Valtionosuudet yhteensä	38 939 384,00	40 752 012,00

9) Palvelujen ostojen erittely		
	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	50 203 845,59	47 844 008,68
Muiden palvelujen ostot	26 464 253,68	24 262 026,38
Palvelujen ostot yhteensä	76 668 099,27	72 106 035,06

11) Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista

Nokian kaupungin poistosuunnitelma

Kv 29.10.2012 § 116

OM AISUUSLAJI

Aineettomat hyödykkeet

- 1000 Aineettomat oikeudet
- 1005 Tietokoneohjelmistot
- 1010 Muut pitkävaikutteiset menot
 - Tutkimus- ja kehittämismenot
 - Liikearvo
 - Muut

Rakennukset

- 1110 Asuinrakennukset
 - 1115 Hallinto- ja laitosrakennukset
 - 1120 Tehdas- ja tuotantorakennukset
 - 1123 Muut rakennukset/talousrakennukset
 - Rakennusten perusparannukset/
 - vanhana ostetut rakennukset
- Hyödykkeen perusparannusmeno lisää hyödykkeen poistamattomaan hankintamenuun ja poistetaan jäljellä olevan poistoajan kuluessa, jollei erilliseen poistosuunnitelmaan ole erityistä syytä. Perusparannusmenon poikkeavaa poistoaikaa koskeva määrittely tehdään perusparannushankeen taloudelliseen merkitykseen perustuen hankesuunnitelman yhteydessä.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

- 1130 Maa- ja vesirakenteet
 - Kadut, tiet, torit, puistot
 - Sillat, laiturit, uimalat
 - Muut maa- ja vesirakenteet
- 1140 Johtoverkostot ja laitteet
 - Vedenjakelu verkosto
 - Viemäriverkosto
 - Kaukolämpöverkko
 - Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslait.
 - Puhelin- ja tietoliikenneverkko, keskusase
 - ja alakeskukset
 - Maakaasuverkko
 - Muut putki- ja kaapeliverkot
- 1150 Muut kiinteät rakenteet ja laitteet
 - Sähkö-, vesi- yms. laitojen koneet ja laitteet
 - Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet
 - Liikenteen ohjauslaitteet
 - Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet

Koneet ja kalusto

- 1160 Kuljetusvälineet
 - Rautaiset alukset
 - Puiset alukset ja uivat työkoneet
 - Muut kuljetusvälineet
- 1170 Muut koneet ja kalusto
 - Muut liikkuvat työkoneet
 - Muut raskaat koneet/Kuorma-autot
 - Muut kevyet koneet
 - Laitoskoneet ja laitteet
 - Atk-laitteet
 - Muut laitteet ja kalusteet
- 1175 Viestintälaitteet
 - Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet
 - Mittauslaitteet ja optiset instrumentit

Muut aineelliset hyödykkeet

- 1180 Luonnonvarat
- 1184 Arvo- ja taideesineet

Investointiraja on 10.000 euroa. Ensikertaisen kalustamisen osalta ei noudateta rakennusten poistoaikaa vaan kaluston.

POISTO- MENE- TELMÄ	POISTO- AIKA VUOSINA	POISTO %
välyksestä käytetään lyhintä poistoaikaa, jos kv ei muuta päättä		
tasa	5	
tasa	2	
tasa	2	
tasa	2	
tasa	2	
tasa	30	
tasa	20-30	
tasa	20	
tasa	10	
menoj.		15-20
menoj.		15-25
menoj.		20
menoj.		8-10
menoj.		8-10
menoj.		15
menoj.		20
menoj.		22
menoj.		15
menoj.		20
tasa	10-20	
tasa	15	
tasa	10	
tasa	10	
tasa	15	
tasa	8	
tasa	4	
tasa	5	
tasa	10	
tasa	5	
tasa	5	
tasa	3	
tasa	3-5	
tasa	5	
tasa	5	
käytön mukainen poisto ei poistoaikaa		

12) Pakollisten varausten muutokset				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.			2 061 774,81	2 034 403,28
Lisäykset tilikaudella			69 410,28	27 371,53
Vähennykset tilikaudella			-131 104,14	
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.			2 000 080,96	2 061 774,81
Häpesuon kaatopaikan puhdistusvaraus 1.1.		6 407 167,76		6 407 167,76
Lisäykset tilikaudella		2 400 000,00		2 400 000,00
Vähennykset tilikaudella		-8 807 167,76		-8 807 167,76
Häpesuon kaatopaikan puhdistusvaraus 31.12.		0,00		0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.			97 500,43	34 273,14
Lisäykset tilikaudella			0,00	69 410,28
Vähennykset tilikaudella			-72 388,07	-6 182,99
Muut pakolliset varaukset 31.12.			25 112,36	97 500,43

13) Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja tappiot				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa-alueiden myyntivoitto	2 081 401,91	1 481 969,76	2 277 034,27	1 481 969,76
Muu pysyv.vastaavien myyntivoitot	75 155,68	180 785,37	75 155,68	225 508,90
Myyntivoitot yhteensä	2 156 557,59	1 662 755,13	2 352 189,95	1 707 478,66
Muut toimintakulut				
Maa-alueiden myyntitappiot	58 395,57	0,00	58 395,57	0,00
Muiden pysyvien vastaavien myyntitappiot	0	20429,12	579 554,96	67 276,12
Myyntitappiot yhteensä	58 395,57	20 429,12	637 950,53	67 276,12

14) Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Satunnaiset tuotot				
- Tullink. työterv. Oy:n liiketoiminnan myynti				29 178,50
- Suomen yliopistokiinteistöt kiinteistökauppa				69 553,13
- Tuomi Logistiikan liiketoiminnan myynti				38 722,84
- TAYS:n Tukisäätiön lahjoitusvarojen siirto				186 297,62
- Jäähalli-kiinteistön myyntivoitto		2 147 613,90		0,00
Satunnaiset tuotot yhteensä	0,00	2 147 613,90	0,00	323 752,08
Satunnaiset kulut				
- Parkanon Teollisuustalo Oy:n myyntitappio				560,86
- TAYS:n Tukisäätiön lahjoitusvarojen siirto				186 297,62
- Pakollinen varaus Häpesuon puhdistukseen		3 014 625,69		3 014 625,69
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	3 014 625,69	0,00	3 201 484,16

15) Osinkotuotot ja osuuspääomat		
	2017	2016
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Pirkanmaan sair.hoitopiiri	220 837,45	220 837,45
Osinkotuotot muista yhteisöistä	193 805,89	309 796,60
Yhteensä	414 643,34	530 634,05

16) Erittely poistoeron muutoksista		
	2017	2016
Kertynyt poistoero 1.1.	1 071 401,31	1 138 609,27
Kauden poistoero		
Rakennukset/Paloasema	-67 207,96	-67 207,96
Kertynyt poistoero 31.12.	1 004 193,35	1 071 401,31

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet				
	Tietokone- ohjelmistot	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä €
Poistamaton hankintameno 1.1.2017	0,00	105 430,44	0,00	105 430,44
Lisäykset tilikauden aikana				0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella				0,00
Vähennykset tilikauden aikana				0,00
Siirrot erien välillä				0,00
Tilikauden poisto	0,00	34 360,69		34 360,69
Arvonlennukset ja niiden palautukset				
Poistamaton hankintameno 31.12.2017	0,00	71 069,75	0,00	71 069,75
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	0,00	71 069,75	0,00	71 069,75
Olennaiset lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista	0,00	0,00		0,00

Aineelliset hyödykkeet							
	Maa- ja vesi-alueet, Liittymis- maksut	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödyk- keet	Ennako- maksut ja kesk.er.h.	Yhteensä €
Poistamaton hankintameno 1.1.2017	21 602 425,88	72 731 196,25	26 352 735,33	2 020 713,68	50 984,55	4 160 044,48	126 918 100,17
Lisäykset tilikauden aikana	303 264,70	3 181 746,13	9 209 985,99	35 513,69	0,00	1 289 266,07	14 019 776,58
Rahoitusosuudet tilikaudella							0,00
Vähennykset tilikauden aikana	745 554,92	10 173,22	0,00	0,00	0,00	0,00	755 728,14
Siirrot erien välillä		2 745 122,88	332 377,32			-3 077 500,20	0,00
Tilikauden poisto		8 817 273,94	4 211 463,52	930 115,79			13 958 853,25
Arvonlennukset ja niiden palautukset							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.2017	21 160 135,66	69 830 618,10	31 683 635,12	1 126 111,58	50 984,55	2 371 810,35	126 223 295,36
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	21 160 135,66	69 830 618,10	31 683 635,12	1 126 111,58	50 984,55	2 371 810,35	126 223 295,36
Olennaiset lisäpoistot							
Erittely olennaisista lisäpoistoista		2 655 007,40					2 655 007,40

Pysyvien vaastaavien sijoitukset											
	Osakkeet ja osuudet						Muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Osakkuus- yhteisö osakk. ja -osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä €	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Muut saamiset muilta	Yhteensä €	
Hankintameno 1.1.2017	20 629 167,33	9 292 554,75	22 100,00	176 434,08	7 092 941,80	37 213 197,96	14 271 959,89	0,00	236 658,95	14 508 618,84	
Lisäykset	95 584,90	0,00		28 116,77	12 305,73	136 007,40				0,00	
Vähennykset						0,00	811 902,71			811 902,71	
Korjaukset ed.kaus.ylijääm.						0,00					
Siirrot erien välillä						0,00				0,00	
Hankintameno 31.12.2017	20 724 752,23	9 292 554,75	22 100,00	204 550,85	7 105 247,53	37 349 205,36	13 460 057,18	0,00	236 658,95	13 696 716,13	
Arvonlennukset						0,00					
Arvonkorotukset						0,00					
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	20 724 752,23	9 292 554,75	22 100,00	204 550,85	7 105 247,53	37 349 205,36	13 460 057,18	0,00	236 658,95	13 696 716,13	

Maa- ja vesialueet	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	603 063,08	597 063,08	1 258 256,57	1 131 078,60
Muut maa- ja vesialueet	20 557 072,58	21 005 362,80	22 638 148,92	22 706 813,36
Maa- ja vesialueet yhteensä	21 160 135,66	21 602 425,88	23 896 405,49	23 837 891,96

20 - 22) Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuus- ja yhteisyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Nokian Vesi Oy	Nokia	100 %	100 %	15 578	17 342	635
Nokian Vuokrakodit Oy	Nokia	100 %	100 %	3 332	26 668	3
As Oy Nokian Myllymatti	Nokia	0 %	100 %	3	6 134	1
Siuron Liiketalo Oy	Nokia	79 %	79 %	32	25	-6
Verte Oy	Nokia	100,0 %	100,0 %	191	19	-10
Nokian Jäähalli Oy	Nokia	95,9 %	95,9 %	2 092	118	-36
Kuntayhtymät						
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ky	Tampere	5,84 %	5,84 %	12 333	19 607	953
Pirkanmaan liitto	Tampere	6,10 %	6,10 %	102	63	6
Tampereen kaupunkiseudun ky	Tampere	8,80 %	8,80 %	50	32	1
Sastamalan koulutusky	Sastamala	1,51 %	1,51 %	566	160	-2
Osakkuusyhteisöt						
Kuntien Hankintapalvelut Oy	Pirkkala	22,1 %	22,1 %	166	19	16
Yhteisyhteisöt						
Kiint. Oy Tuuliharjun Pysäköinti Oy	Nokia	50 %	50 %	195	373	-3

23) Saamisten erittely	2017		2016	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		571 621,33		571 621,33
Lainasaamiset				
Siirtosaamiset		19 064,96		19 064,96
Saamiset yhteisyhteisöiltä				
Lainasaamiset	352 918,88		385 002,40	
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä				
Myyntisaamiset		61 187,56		61 187,56
Siirtosaamiset		227 016,15		227 016,15
Saamiset yhteensä	352 918,88	878 890,00	385 002,40	878 890,00

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	234 152,81	239 902,41	221 265,40	239 902,41
Kelan korvaus työterveyshuollosta	461 617,50	406 163,94	583 793,17	565 199,20
Ulkopuolisen rahoituksen jaksotus	473 629,61	155 574,63	570 180,96	212 354,12
Lääkäreiden koulutuskorvaukset			15 982,52	12 353,01
Muut tulojäämät	1 021 196,97	321 641,31	1 274 055,51	626 050,15
Tulojäämät yhteensä	2 190 596,89	1 123 282,29	2 665 277,56	1 655 858,88
Menoennakot				
Etukäteen maksetut maksut	0,00	0,00	0,00	2 735,74
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2 190 596,89	1 123 282,29	2 665 277,56	1 658 594,62

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	83 853 598,46	83 853 598,46	83 853 598,46	83 853 598,46
Peruspääoma 31.12.	83 853 598,46	83 853 598,46	83 853 598,46	83 853 598,46
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.			12 992,67	10 074,82
Siirrot pääomaan tilikaudella			0,00	2 917,85
Siirrot pääomasta tilikaudella			0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.			12 992,67	12 992,67
Arvonkorotusrahasto 1.1.			19 096,50	19 096,50
Siirrot rahastoon tilikaudella			0,00	0,00
Siirrot rahastosta tilikaudella			0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.			19 096,50	19 096,50
Muut rahastot				
Lainanlyhennysrahastot 1.1.			10 107,05	10 107,05
Siirrot rahastoon tilikaudella			0,00	0,00
Vähennykset			0,00	0,00
Lainanlyhennysrahasto 31.12.			10 107,05	10 107,05
Rakennusrahasto 1.1.			47 826,46	47 826,46
Vähennykset			0,00	0,00
Rakennusrahasto 31.12.			47 826,46	47 826,46
Rahastopääomat 1.1.			23 544,16	36 591,62
Lisäykset			0,00	73,57
Vähennykset			-1 563,36	-13 121,00
Rahastopääomat 31.12.			21 980,80	23 544,20
Muut rahastot yhteensä			79 914,31	81 477,71
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	12 845 983,82	20 476 161,66	15 909 446,26	22 487 258,01
Siirto edelliseltä tilikaudelta	-1 299 519,25	-7 747 091,92	-1 808 171,82	-6 551 573,16
Lisäykset		116 914,08	-875 355,00	
Kirjausmuutokset			-46 573,84	-26 238,59
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	11 546 464,57	12 845 983,82	13 179 345,60	15 909 446,26
Tilikauden yli-/aliäämä	-4 424 801,48	-1 299 519,25	-3 999 477,63	-1 808 171,82
Oma pääoma yhteensä	90 975 261,55	95 400 063,03	93 145 469,91	98 068 439,78

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai pitemmän ajan kuluttua

	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	53 600 000,00	43 150 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	19 076,42	15 902,49
	53 619 076,42	43 165 902,49

29) Pakolliset varaukset				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovastuuvaraus (ky)			2 000 080,96	2 061 774,81
Muut pakolliset varaukset			25 112,36	97 500,43
Muut pakolliset varaukset yhteensä	0,00	0,00	2 025 193,31	2 159 275,24

30) Vieras pääoma		
	2017	2016
Velat tytäryhteisöille	Lyhytaik.	Lyhytaik.
Ostovelat	32 012,60	64 334,24
Muut velat	7 638 015,87	8 447 264,59
Siirtovelat	2 044,87	2 579,81
Velat kuntayhtymille, joissa jäsenenä		
Ostovelat	143 313,19	151 655,89
Siirtovelat	0,00	652 189,82

31) Sekkitililimiitti		
	2017	2016
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	10 000 000,00	10 000 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	10 000 000,00	10 000 000,00

32) Muiden velkojen erittely				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Muut velat				
Liittymismaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	9 384 277,45	10 461 841,93	3 113 923,96	10 115 438,09
Muut velat yhteensä	9 384 277,45	10 461 841,93	3 113 923,96	10 115 438,09

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Jakotetut tuet ja avustukset	88 188,00	117 169,00	493 849,16	468 557,93
Menojäämät				
Jaksotetut palkat	703 499,13	748 308,05	1 140 248,97	1 070 740,82
Lomapalkkavelka	10 202 954,76	10 422 600,32	14 404 121,80	14 677 016,20
Sosiaalikulut	1 289 297,76	1 294 772,95	1 318 062,28	1 345 872,22
Nokian Vesi Oy	2 044,87	2 579,81	542,45	0,00
Korkojaksotukset	101 491,60	185 288,89	369 722,49	490 802,46
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri		652 189,82	0,00	614 129,98
Potilasvahinkovak. seur.vuoden lyh.			208 614,60	241 906,10
Muut menojäämät	451 967,87	660 837,53	1 253 865,80	1 074 054,50
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	12 839 443,99	14 083 746,37	19 189 027,54	19 983 080,20

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

37) Vakuudet				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Omasta puolesta annetut vakuudet Pantatut arvopaperit			7 391 033,83	
Yhteensä	0,00	0,00	7 391 033,83	

38) Vuokravastuiden yhteismäärä				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 085 028,72	1 085 028,72	2 272 219,18	1 138 451,96
Myöhemmin maksettavat	20 452 389,76	21 537 418,48	23 648 530,54	24 489 015,92
Yhteensä	21 537 418,48	22 622 447,20	25 922 766,72	25 627 467,88

Seuraavalle tilikaudelle kohdentuvina vuokravastuina mainitaan lisäksi Vihnusrinnesäätiön rakentaman hoivakoti B –rakennuksen vuokra, joka määräytymään maksettavaksi perustuen lopullisiin rakennuskustannuksiin rakennuksen valmistuttua.

38) Leasingvastuiden yhteismäärä				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 096 702,51	977 273,99		
Myöhemmin maksettavat	1 972 806,73	1 497 057,16		
Yhteensä	3 069 509,24	2 474 331,15	3 992 301,43	3 509 861,70
Siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingit			418 920,38	

40) Vastuusitoumukset				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2016	2016
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset				
Alkuperäinen pääoma	44 560 892,48	44 060 892,48		
Jäljellä oleva pääoma	28 702 235,49	30 592 734,15		
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	7 037 352,83	7 037 352,83	7 071 136,05	7 090 346,01
Jäljellä oleva pääoma	2 292 529,49	2 492 114,55	2 493 282,72	2 513 637,59
Vastatakaus Tampereen kaupungilla (SASKY)			19 006,09	
Hankintasopimusvastuu (PSHP)			29 178,50	
Vuokratakaussitoumus (PSHP)			2 008,32	

40) Muut vastuusitoumukset		
	2017	2016
Kuntien takauskeskus		
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuusta	185 914 890,00	159 906 418,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	122 873,85	119 359,53

41) Muut taseen ulkopuoiset järjestely				
	Kaupunki		Konserni	
	2017	2016	2017	2016
Oikeudenkäyntien korvausriski	338 945,36	328 532,88	338 945,36	328 532,88
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista aiheutuvat velvoitteet				
SRV Rakennus Oy	425 375,00	425 375,00	425 375,00	425 375,00
Purso Oy		600 000,00		600 000,00
Keho-Pappila	350 000,00	350 000,00	350 000,00	350 000,00
Sahanranta	800 000,00	800 000,00	800 000,00	800 000,00
Kirjaston uudisrakennuksen taidehankinta prosenttiperiaatteella toteutettava taideteoksen avustus käyttöaika 2016 - 2017	35 000,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00
Sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet (PSHP)			913 734,27	917 824,96
Potilasvakuutusvastuu (PSHP)			472 244,51	463 991,37
Arvonlisäveron palautusvastuu (PSHP)			10 566,18	1 797,26

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin korkosuojauksiin liittyvät johdannais sopimukset

Nokian kaupungin konsernin osuus arvoista

Rahalaitos	Nimellisarvo 31.12.2017	Käypäarvo	Sopimuksen luonne	Päättymis päivä	Sopimuksen tarkoitus suojaava/ei-suojaava
Johdannais sopimukset					
OP Yrityspankki Oyj	80 492,41	-6 726,35	koronvaihtosopimus	20.12.2021	suojaava
Nordea Bank AB	160 984,90	-12 507,25	koronvaihtosopimus	23.8.2021	suojaava
Nordea Bank AB	365 784,07	-82 549,77	koronvaihtosopimus	3.11.2036	suojaava
Nordea Bank AB	2 100 852,00	-710,32	koronvaihtosopimus	9.12.2026	suojaava
Nordea Bank AB	573 843,81	-23 652,91	koronvaihtosopimus	20.9.2032	suojaava
Kuntarahoitus Oyj	336 906,34	-62 651,04	koronvaihtosopimus	1.11.2037	suojaava
Kuntarahoitus Oyj	408 499,00	-59 663,37	koronvaihtosopimus	2.5.2022	suojaava
Yhteensä	4 027 362,54	-248 461,02			
Myöhemmin alkavat					
Kuntarahoitus Oyj	1 141 203,56	61 035,68	koronvaihtosopimus	25.4.2041	suojaava
Yhteensä	5 168 566,10	-187 425,34			

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä		
	2017	2016
Demokratia	1	3
Konsernipalvelut	247	247
Kaupunkikehityspalvelut	100	97
Perusturvapalvelut	717	702
Sivistyspalvelut	955	967
Yhteensä	2 020	2 016

43) Henkilöstökulut		
	2017	2016
Palkat ja palkkiot	66 630 020,56	67 055 220,95
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	15 022 730,90	15 511 075,21
Muut henkilösivukulut	3 023 902,97	4 279 411,40
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	84 676 654,43	86 845 707,56
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	197 231,38	290 166,55

Palkat ja sivukulut sisältävät jaksotukset

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2017	2016
Kokoomus	6 514,67	7 259,50
Kokoomus, Pirkkala	56,00	
Kokoomus, Lempäälä	48,00	
Suomen Kristillinen Liitto, Nokia	476,50	356,00
Keskustapuolue	1 700,93	1 279,50
Keskustapuolue, Vesilahti	12,00	
SDP	7 701,75	8 718,75
SDP, Lempäälä	84,00	
Vasemmistoliitto	6 781,62	5 395,00
Perussuomalaiset	1 355,68	2 242,00
Nokian Vihreät	7 642,02	4 714,00
SKP:n Nokian aluejärjestö	1 491,75	2 528,00
Palkkiot yhteensä	33 864,92	32 492,75

45) Tilintarkastajan palkkiot		
	2017	2016
Tilintarkastuspalkkiot	35 872,02	22 154,35
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	0,00	2 250,78
Tarkastuslautakunnan avustaminen	14 121,00	8 442,50
Muut palkkiot	7 662,68	1 215,00
Palkkiot yhteensä	57 655,70	34 062,63

46) Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

- * Kaupunki on antanut tilikaudella tytäryhteisö Nokian Jäähalli Oy:lle avustusta 330 000 eurolla.
- * Kaupunki on vuokrannut huoneiston tytäryhteisö Nokian Vuokrakodit Oy:ltä päiväkodin käyttöön. Vuokrasopimus on voimassa 1.8.2030 asti.
- * Kaupunginjohtajan kanssa on 2.12.2013 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kk:n palkaa vastaava erokorvaus.

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

NOKIAN KAUPUNKI

Tilinpäätös tilikaudella 1.1. - 31.12.2017
Nokialla, 26 päivänä maaliskuuta 2018

NOKIAN KAUPUNGIN HALLITUS

Esa Alanne

Arja Laitinen

Anneli Lehtonen

Kirsi Pelvola

Antti Tomminen

Jari Haapaniemi

Nea Lehmussaari

Anne Nyman

Jari Siuvo

Eero Väätäinen
kaupunginjohtaja

Tarkastajan merkintä:

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Nokialla, 23.5.2018
BDO Audiator Oy, tilintarkastuskeskus

Ari Virolainen
Tilintarkastaja,

HT, JHT

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Pääkirja	Laskutusjärjestelmien tulosteet
Päiväkirja	Palkkalaskennan tulosteet
Tasekirja	Saatava- ja viitereskontrien tulosteet
	Käyttöomaisuuslaskennan tulosteet
	Konsernitilinpäätöksen yhdistely- ja eliminointitulosteet

Tositelajit	Alkunro	Viimeinen	Selite
Alkusaldot	1001	1002	
Budjetointitositteet	96000	96174	
Effica sos.toimi	113001	113680	
Hyv.laskujen kuittau	5310001	5311616	
KOM muistiot	48000	48057	
Käyttöomaisuus	34001	34107	
Liitetiedot			
Lisämääräraha	3001	3009	
Manuaalisuoritukset	5110001	5113581	
MR Laskulaji 10	10000001	10002620	Vuokrat
MR Laskulaji 11	11000001	11000002	
MR Laskulaji 12	12000001	12000160	Yleislaskutus talouspalvelut
MR Laskulaji 13	13000001	13000881	Venepaikat
MR Laskulaji 14	14000001	14000056	Kuntalaskutus perusturva
MR Laskulaji 15	15000001	15001579	Hempankaari
MR Laskulaji 16	16000001	16000621	Varasto
MR Laskulaji 17	17000001	17005954	Hulevesi
MR Laskulaji 18	18000001	18000078	Yleislaskutus kaupunkikehitys
MR Laskulaji 19	19000001	19001278	Yleislaskutus perusturva
MR Laskulaji 21	21000001	21002651	Sairaалaskutus
MR Laskulaji 23	23000001	23000015	Kuntalaskutus
MR Laskulaji 24	24000001	24000276	Vuokrat perusturva
MR Laskulaji 25	25000001	25025897	Terveyskeskusmaksut
MR Laskulaji 35	35000001	35018413	Hammashuollon maksut
MR Laskulaji 40	40000001	40000070	Vapaa-aikapalvelut
MR Laskulaji 41	41000001	41000088	Nuorisopalvelut
MR Laskulaji 42	42000001	42000091	Kulttuuripalvelut
MR Laskulaji 43	43000001	43000068	Kuntalaskutus varhaiskasvatus
MR Laskulaji 44	44000001	44000164	Kuntalaskutus opetuspalvelut
MR Laskulaji 45	45000001	45000183	Ruokahuolto
MR Laskulaji 49	49000001	49000718	Timmi-tilavuokrat koulu
MR Laskulaji 50	50000001	50001075	Timmi-tilavuokrat liikunta
MR Laskulaji 51	51000001	51000062	Timmi-tilavuokrat nuoriso
MR Laskulaji 52	52000001	52000341	Timmi-tilavuokrat kulttuuri
MR Laskulaji 53	53000001	53012809	Päivähoitolaskutus
MR Laskulaji 54	54000001	54001476	Vanhainkotilaskutus
MR Laskulaji 58	58000001	58009892	Kotihoitolaskutus
MR Laskulaji 68	68000001	68000047	Tilapalvelut
MR Laskulaji 69	69000001	69000194	Varasto
MR Laskulaji 70	70000001	70000014	Kuljetukset
MR Laskulaji 72	72000001	72001715	Tontinvuokrat
MR Laskulaji 73	73000001	73000479	Rakennusvalvonta
MR Laskulaji 78	78000001	78000026	Varasto Sonet
MR Laskulaji 80	80000001	80014148	Pirkan-opisto
MR Laskulaji 81	81000001	81000047	Kuntalaskutus Pirkan-opisto
MR Laskulaji 82	82000001	82002257	Musiikkilaskutus Pirkan-opisto
Muistio, sis. RD	20001	20204	
Muistio, ulk. Rondo	15001	15005	
Muistio, ulk.RD	10001	10390	
Muistio, ulk.RD	14001	14637	
Ostolaskut	8000001	8038769	
Ostomaksut	8990001	8990315	
Palkat	100001	100072	
Pankin tiliote	101001	101770	
Sis.laskut, Rondo	40001	44311	
Talousarvio	2001	2265	
Tileistä poisto	5410001	5410061	
Viitesuoritukset	5210001	5210543	

